The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Editorial and Business Office: 123 Huron St. Toronto, Ontario, Canada.
Telephones: EM 8-0792, EM 8-3239.
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., USA. Tālrunis LOrraine 7-6470.
Chicago: Editor — K. KEZBERS, 2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA.

WEDNESDAY, AUGUST 15, 1962.

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 64. TREŠDIEN, 1962. GADA 15. AUGUSTĀ 12. GADS

„AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH".

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".
REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ontario, Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792 vakaros tālrunis — 766-2001.
Ņujorkas redakcijas vadītājs red. V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., USA. Tālrunis LOrraine 7-6470.
Čikagas redakcijas vadītājs red. K. KEZBERS 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA. Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8681.

Prof. Dr. K. Kundziņš

SEKULĀRĀ UN KRISTĪGĀ VĒSTURES IZPRATNE

18. un 19. gadsimtu varam saukt par sekulārisma laikmetu. Vienā sadzīves novadā pēc otra iespiežas laicīgā valsts vara un sekulārā mentalitāte; zinātni, mākslu, publisko skolu, pa daļai arī ģimeni un sadzīves paražas — kas pirms tam pa lielākai daļai atradās baznīcas ietekmē — pārņem „laicīgais" gars, uzspiezdams tam savu zīmogu. Tikai pēc mūsu gadsimta asinainajiem kariem un revolūcijām rietumpasaules tautas sāk no jauna, kaut arī lēnām, revidēt savu nostāju, protams, nevis ar nolūku uzticēt visas minētās lietas baznīcas iestādēm, bet sakarā ar lielo pasaules krizi, kas tik sāpīgi skārusi arī rietumpasaules morāli, tās sāk nopietni apsvērt problēmu: sekulārisms — vai reliģija? materiālisms — vai gars? ateisms — vai dievticība?

Arī viena otra agrākā materiālisma līdzskrējēja prātu, šķiet, jo ilgāk, jo vairāk sāk nodarbināt jautājums: kāda jēga gan īstā ir atsevišķa cilvēka, gan visas cilvēces dzīvei vai vēstures procesam, kas vada vienu paaudzi pēc otras no viena vēstures posma otrā? Kādi ir īstenībā šie spēki, kas noteic mūsu gaitas vai likteņus?

Pēdējos gadsimtos, ticības spēkam mazinoties, bija izvirzījušies atklātībā un sadūrušies vairāki uzskati. Kamēr tautas ceļš to gandrīz bez pārtraukuma veda augšup, vainagojot to ar vienu sasniegumu pēc otra, pārsvaru daudzos gadījumos guva paša darbīgā cilvēka optimisms. Cilvēks pats — un neviens cits spēks vai vara — ir „savas laimes kalējs". Sakarā ar mūsu tautas augšupeju arī mūsu rakstnieks Rainis ir radījis spārnoto saukli: „Pats cīnies, palīdz, domā, spried un sver, pats esi kungs, pats laimei durvis ver;" Populārs daudzās, it sevišķi jaunā censoņu aprindās, savā laikā arī bija lepnais, pašapzinīgais apliecinājums: „Kam stiprs prāts un cieta grība, tas daudz pēc ceļa neprasīs, caur klinšu slenām, kalnu aizām sev pats šo ceļu izlauzīs" (citēts pēc atmiņas).

Kurš no mums gan gribētu pilnīgi noliegt šos dedzīgos aicinājumus! Cik daudziem, it sevišķi arī mūsu tautas dēliem un meitām, ieskanējuši sirdīs šie vai tamlīdzīgi vārdi, mudinādami viņus uz skaistiem sasniegumiem! Bet mudinājums — pieskaroties dzīves jēgas problēmai — nav vēl objektīvs, visām sadzīves situācijām pieņemams filozofisks atrisinājums! Normālas attīstības laikmetam sekojošās lielās katastrofas un sabrukumi daudziem individiem un veselām tautām rādījuši, ka ir vēl citi faktori, kas bieži krusto so optimistisko cilvēka centības un piepūles ceļu. Cik daudzi individuāli likteņi taču aizkavēti sasniegt sprausto mērķus, cik daudz karstu censoņu priekšlaikā gājis bojā, cik daudz mātes un sievas bijušas spiestas liet asaras par savu piederīgo nelaikā salauzto dzīvi! Ir pavisam skaidrs, ka lepnie rakstnieka vārdi: „Pats esi kungs, pats laimei durvis ver!" var mums būt pieņemami tikai ar ļoti lieliem ierobežojumiem.

Kā jau teikts, sakarā ar lielajiem kariem un katastrofām, kas pēdējos laikos tik nepielūdzami lauzušies mūsu dzīvē, izdzēstas neskaitāmas ziedošas dzīvības, daudzi padariti par invalidiem, bet daudziem jo daudziem nolaupīta visa labākos gados uzkrātā dzīves rocība. Tā varam saprast, ka vēl valdošā sekulārisma ietekmē plašās aprindās sāka izplatīties daudzinātā „likteņa ticība" jeb ticība likteņa nenovēršamībai. Tā parasti spriež apmēram šādi: lielajos dzīves un vēstures notikumos atsevišķais indivīds ir tikai niecīga būtne, kas pakļauta kādai tuvāk neizprotamai, racionālai varai, pret kuru pat velti cīnīties, — apmēram kā kāda skaidiņa vai, varbūt, maza laiviņa, kas iemesta vētras sabangotā jūrā. Ja daudz, tad šī mazā būtne varbūt kādu laiku vēl var mēģināt cīnīties pret pārspēku, bet cik ilgi gan? Galu galā tomēr rūpīgi sargāto dzīvību pat vienā vienīgā brīdī var izdzēst liktenīgs mirklis vai gadījums. Tā šis „likteņis" daudzu mūsu laika biedru izpratnē karājas nemitīgi virs viņu galvas līdzīgi Dāmokla zobenam.

Visiem šiem pēdējā laika iespaidiem vai faktoriem pievienojas vēl baismīgais bezdievības spēks ar nepiedzīvoto terroru un asinainām masu slepkavībām. Kā gan ir varējis notikt, ka — vismaz Krievijā un tās kaimiņu zemēs — gadiem ilgi var valdīt šī kārtība? Vai tikai neesam iegājuši vēstures posmā, ko noteic šis nesaprotamais baigais „likteņis"? Jau dzirdam balsis, kas spriež: laikam gan cilvēcei ir lemts ieiet jaunā vēstures posmā, un, varbūt, tas turpināsies gadu simteņiem līdzīgi tam, kā kristīgā ēra uzspiedusi savu zīmogu pēdējiem 2000 gadiem (tādu domu sarumā izteica kāds visai intelīgentu aprindu tautietis).

Mazāk līdzsvarota cilvēka prāts — sevišķi jaunības dienās — viegli var krist par upuri visai indīgajam, bet reizē tik populārajam sadzīves uzskatam, ko zināmos brīžos labprāt paudis viens otrs senā Epikūra pārāk primitīvs sekotājs. Ja pār mums valda tāds negrozāms likteņis, kāpēc gan — ja tas jau rīt vai parīt mūs var novest kapā — neņemt no šīs dzīves visus „priekus" (vai „priecīņus"), ko tā mums var dot? Šāds hēdonisms (baudu morāle) gan dažu vēlāk ved pie rūgtas atjēgšanās: pie zaudētas veselības, izirušas ģimenes dzīves, galīga dzīves tukšuma, bezmērķības un reizēm pat pie labprātīgas šķiršanās no dzīves.

Pavisam cits ir tas atrisinājums, ko dzīves nestabilitātes vajātam cilvēkam piedāvā kristīgais pasaules uzskats un ticība Dievam. Sekojot Svēto Rakstu piemēriem un atziņām, it sevišķi Jaunai Derībai, mums gan no vienas puses pilnīgi jāatzīst dzīves reālisms: ir tiesa, ka katru cilvēku, arī vislielāko cīnītāju, var piemeklēt dziļi atstātības un krēslības brīži, kad satumst visapkārt dzīves apvārsnis un pat ticīgais sāk jautāt: „Mans Dievs, mans Dievs, kāpēc Tu mani esi atstājis?" Bet lai kādi būtu šie brīži (jā: tie ir tikai brīži!), tie kristīgā cilvēka izpratnē nav „likteņa nolemti", nebūt nevar par tiem teikt, ka nav no tiem nekādas izejas, nekāda glābiņa. Jābūt gan skaidrībā, ka cilvēks pats nav visspēcīgs. Bet viņam arī nav jātaustās tumšā un tukšumā. Pāri viņam un virs tā ir citi, vēl lielāki spēki. Pāri viņam ir pārpasaule un pats Dievs un Viņa gaišie sūtņi, bet zem viņa — lielais bezdibens, kas atvēries un grib viņu aprīt. Dzīves krustceļos stāvot, vai arī domājot par savu nākotni un varbūt pat par savu „būt vai nebūt", vai arī — no otras puses — kad dzīve viņu cēlusi sasniegumu augstumos, cilvēkam pašam jāizšķiras, uz kuru pusi nosvērties, kāda spēka vadībai viņš grib sekot. Augšup viņu grib vest augstie Dieva kalni, lejup viņu grib raut aklais bezdibens, kas viņam atveras pie kājām. Cik bieži cilvēka „miesai un asinīm" šie pazemes spēki liekas daudz villnošāki nekā Dieva un Viņa sūtņu klusie pieskārieni cilvēka sirdsapziņai. Jo Lūcifers pats mēdz pieņemt gaismas eņģeļa tēlu, lai ievilktu cilvēku savas varas daimonijās.

Un tomēr, šiem spēkiem sadu roties — nevis paša cilvēka subjektīvā izjūtā, bet savā pārpasaulīgajā varenībā — nesalīdzināmi stiprāks un lielāks ir tas, kas mūs radījis ar ievirzi un ilgām tuvoties Dievam un mūžīgajai Gaismai. Bet kāpēc gan cilvēks tik tālu aizgājis no absolūtā Gaismas pirmavota? Kāpēc tik daudz maldu teku, tik daudz velti izlietu asiņu, kāpēc visas cilvēces noklūšana bezdibeņa un bojā ejas tuvumā? Nav citas atbildes kā vienīgi tā: pie tā vainīgs pats cilvēks! Spēju pašam izšķirties par vai pret pats cilvēks bija izvēlējies, viņam pašam tagad jāatbild.

Cilvēce pēdējos gadsimtos bija izšķirusies ņemt pati likteni savās rokās. Preti Dievam un Viņa pārpasaules glābēja spēkiem — pat visdārgākam no tiem — milestībai — sevišķi civilizētā cilvēce nostādīja cilvēku viņa paša iedomātajā visvarā vai pat saucot palīgā Lūciferu. Vai tagad mūs var pārsteigt šis iznākums? Arī sekojot cilvēces vēsturei, vai nav bijis redzams tas pats, sākot jau ar Kristus nāksanu miesā? Nemitīgā virknē mijušies dzīves maiņigie laiki: lielo gaismas garu uzspīduma brīžiem sekojusi chaotisko un postīgo spēku ietekme. Ar kādu sajūsmu gaismas alkstošais cilvēks gan ir suminājis katru laikmetu, kad vienā vai otrā vietā, vienā vai otrā tautā dzīves vadību uzņēmusies Patiesība un Daile, Taisnība un Cilvēcība, izraisīdamas jaunus centienus vai nu sociālās vai gara dzīves laukā! No otras puses — dziļās skumjās tinušies gaismas alcēji un cīnītāji, kad nolūkumu virspusē izpeldējuši vai uzkundzējušies Tumsības spēki, pārvērzdami laikmetus un cīņas laukus necilvēcības, varmācības un citu noziegumu triumfā, minot zem kājām, vajājot un nomocot nedaudzos īstos cilvēcības sargus. Tā laiku laikiem Kristum pretim nostājies Antikrists un gaišajiem debesspēkiem — pekles tumšie gari.

Šādos laikos, kad zeme nebija „sagatavota", neviens mirstīgais nav varējis viens ar saviem spēkiem pagriezt uz otru pusi vēstures ratu. Lapnais sauklis „Pats esi kungs!" tādos brīžos aizvien sabrucis citu pretspēku priekšā. Bet no otras puses arī „likteņa ticība" un atsacīšanās no cīņas ne cilvēka prātu, nedz sirdsapziņu tās dziļākā būtībā nekad nav varējušas apmierināt. Noraidot ir vienu, ir otru, dzīves un vēstures drāmā ierautais cilvēks savu īsto apmierinājumu un atrisinājumu atrod bībeliski kristīgajā vēstures notikumu skatījumā. It sevišķi arī šī laikmeta aktuālajos notikumos šis skatījums var būt mūsu drošākais pavadonis un ceļvedis.

Protams, mēs nekad neiedrošināsimies dot atbildi uz visiem laikmeta jautājumiem un atrisināt visas dzīves pretiskības un mīklas. It sevišķi mūsu daudz piemeklētā tauta bieži vaicā jautājumu: kā kristīgās ticības gaismā tulkot tās neizprotamo likteni? Vai mēs tiešām vairāk par citiem bijuši vainīgi pie jaunās varas uzkundzēšanās, pie mūsu un citu mazo tautu ciešanām? Kāpēc pēc šķietami tik daudzsološās augšupejas mums bija jāieslīd atpakaļ tumšā bezdibeņa naktī? Protams, galīgo atbildi var dot tikai pats Dievs. Pavisam bez atbildes paliek visi sekulārie minējumi. Ticība turpretim mūsu traģēdijā tomēr var saskatīt zināmu jēgu, kas citiem nav dota. Ir tāisnība „mūsu tautas pēdējo laiku ceļš lielā mērā risinājās īstas brīvības mīlestības un ideālisma garā. Bet kāpēc gan līdztekus skaistajiem centieniem un sasniegumiem sociālās dzīves un kultūras laukā tik ātri, tik sāpīgi ātri sāka ieviesties sava paša „es" drudžainā piekļeršanās kailam materiālismam un ātra noslīdēšana lejup no gaismas kalna? Jau nedaudz gadu vēlāk dzirdam mūsu dzejniekus ar sāpēm izsaucamies: „Jel apslēpi vaigu, tautieti, šis nav vairs prieša laiks!" Veikali un apšaubāmi darījumi — pat tā saucamo tautas pārstāvju starpā — ar asins upuriem iegūtai brīvībai jo drīz sāka uzspiest savu necilo zīmi. Un ja arī daudzos vēl bija dziva kāda ētiska ideālisma dzirksts; bieži mūsu tautas, visvairāk mūsu intelīgences aprindās, šim ideālismam trūka paša svarīgākā — īstā dievticībā fundētā pamata. „Man pilnīgi pietiek, ka es atzīstu kristīgo morāli" — tā daudzi mēdza sevi attaisnot. Va tas, ko viņi apliecināja, bija arī īsti kristīgā morāle? Vai tas tiešām bija tas LABAIS, kam ir savs īstā zelta pamats? Lejup slīdēšana taču bija sākusies un turpinājās — lai atceramies kaut pieaugošo laulības un ģimenes dzīves sairumu; gan vecāki saviem bērniem labprāt gribēja nodrošināt kristīgo audzināšanu, bet vai viņi paši savā ticības dzīvē rādīja pašu svarīgāko — labo piemēru? Vai mūsu tautas vairums varēja teikt: „Uz klintīm celts mans nams, nav vētrām sagraujams, Dievs ir mans Sargs un Gans, mans Sargs un Gans"?

(Nobeigums 8. lpp.)

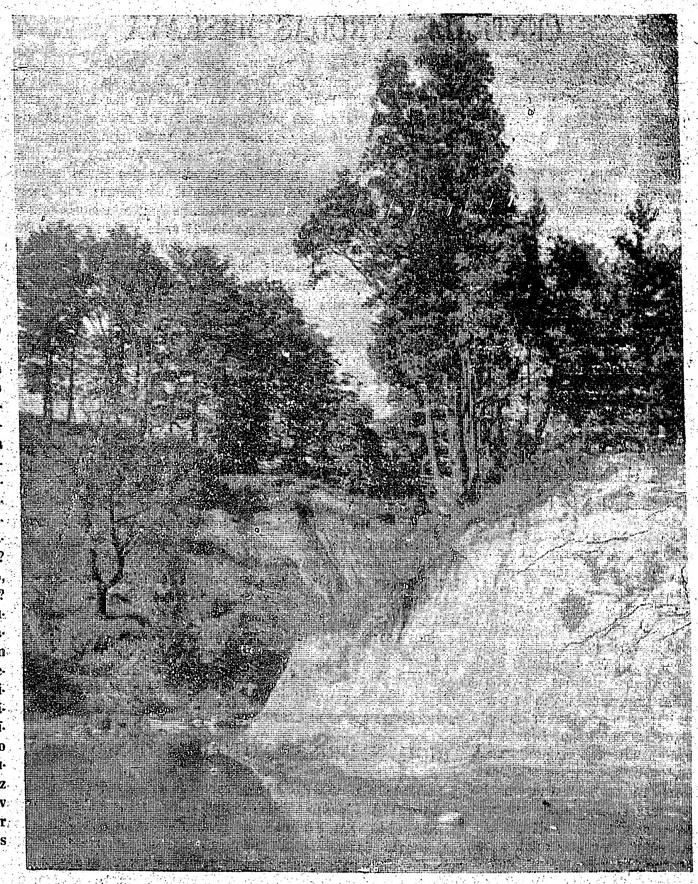

Klusā upes līcī.

Berlines sienas gada dienā

CHRUŠČEVS DRAUD AR ATSEVIŠĶU VĀCIJAS MIERA LĪGUMU. MASKAVA SPIEŽ RIETUMU IZVĀKŠANOS NO BERLĪNES. SAV. VALSTU AIZSARDZĪBAS POLITIKA UZTRAUC BONNU

Speciālraksts „Latvijai Amerikā" no Vašingtonas.

Tuvojoties Apvienoto Nāciju pilnsapulces rudens sesijai, pasaule iegājusi miera fazē. Vienīgā aktīvā karošana pašreiz notiek Dienvidvietnamā. Alžīrijai pēc dažādu iekšpolitisku nesaskaņu virknes tomēr palaimējās izbēgt no pilsoņu kara. Tagad, vicepremjēra Ben Bellas vadībā tā veidos valdību un sasauks vispārējas vēlēšanas. No slepenās armijas organizācijas Alžīrijā vairs nav jābaidās. Tāpat nav nekāda iemesla domāt, ka Ben Bellas virskundzību sāks apkarot ministru prezidenta Ben Keddas piekritēji.

Kara briesmas pagājušas gaām arī Holandei un Indonēzijai — prezidents Sukarno jau pie laika saprata, ka ar sarunām atteiksmē uz Jaungvineju viņš tiks daudz tālāk nekā mēģinot savas prasības reālizēt militārā ceļā. Ar Sav. Valstu starpniecību Indonēzija Jaungvinejas pārraudzību gūs jau nākošā gada maijā. Ja prezidents Sukarno būtu sācis karu, viņam pie Jaungvinejas nebūtu izdevies tikt. Vispirms, Holande ir militāri pārāka par Indonēziju un otrkārt, tā kā runa iet par Jaungvineju, no kuras daļa pieder arī Austrālijai, pēdējā būtu steigusies talkā Holandei.

Acumirkli miers valda arī Laosā. Pēc Ženēvas konferences lēmuma Laosas karojošās puses tagad vienojušās par koalicijas valdību un pārtraukušas kara darbību. Ir gan iemesls domāt, ka kara darbības pārtraukums būs tikai īslaicīgs un ka komunisti drīzi vien atsāks kara darbību cerībā iekarot visu valsti. Bet pagaidām Laosā valda miers.

Ļoti iespējams, ka sakarā tieši ar Laosas mieru kara darbība pastiprinājusies Dienvidvietnamā. Bet, paskaidro Rietumu militārie lietpratēji Vašingtonā, nav domājams, ka komūnistu partizānu darbība Dienvidvietnamā varētu izsaukt vispārēju karu. Komūnisti gan ir gatavi un nobrieduši Dienvidvietnamas iekaŗošanai, pat, — varbūt, militāri spējīgi, bet viņi ļoti labi apzinās Sav. Valstu militāro palīdzību Dienvidvietnamas valdībai un līdz ar to nedarīs nekā tāda, kas varētu novest pie tiešas amerikāņu iejaukšanās.

Vēl kāda cita vieta pasaulē, kas jāuzskata par potenciālu pulvermucu, ir Indijas un komūnistu Ķīnas robeža. Domstarpības territoriju jautājumā velkas jau vairāk gadu. Komūnistu Ķīnas spēki okupējuši ziemeļu Laodaku, Kašmirā un pieprasa vēl vismaz 50.000 kvadrātjūdžu Indijas zemes.

Kā politiskie, tā militārie lietpratēji Vašingtonā apgalvo, ka, lai cik asas attieksmes starp Jaundeli un Pekingu arī nepalktu, līdz kara darbībai robeždomstarpības nekad nenovedīs. Liekas, ka tāpat domā arī komūnistu Ķīna un Indija. Pekinga nevar atļauties karu ar kādu valsti, kas noteikti pretosies. Tāpat komūnistu Ķīna saimniecisku apsvērumu dēļ nevar atļauties karu, kas varētu ievilkties. Tāpat, kara gadījumā ar Indiju, Ķīnas komūnisti nevar atļauties aizmirst, ka kādu jauku dienu Indija tomēr var sākt meklēt militāru palīdzību Rietumos. Un tad komūnistu spēlīte būtu beigta.

No kara darbības nav jābaidās arī Kongo. Kā Kongo valdība, tā Katanga ir militāri tik nespēcīgas, ka tās viena otrai nekādu postu nevar nodarīt. Bez tam, kā centrālās valdības, tā Katangas prezidenta Combes intereses pārrauga Apvienotās Nācijas.

Pasaules kara pulvermucu starpā vienīgā ar aizdegtu degli ir un paliek Berlīne. Un tāda tā bijusi kopš Otrā pasaules kara beigām.

Berlīnes krize ir gadskārtēja parādība. Ar kaut ko ļoti nopietnu šai laukā var rēķināties vēl šī gada rudenī. Ļoti iespējams, ka sākumu Berlīnes krizei Chruščevs rod apmeklējot Apvienoto Nāciju pilnsapulci Ņujorkā. Katrā ziņā tukšām rokām Chruščevs uz Ņujorku nebrauks un Berlīne liekas viņa propagandas kampaņai visizdevīgākā.

Bez gaidāmās Apvienoto Nāciju pilnsapulces un paredzētās Chruščeva uzstāšanās ir arī vēl citas pazīmes, kas liecina par Maskavas nodomiem piebērt ogles Berlīnes saspīlējumam. Tā, piemēram, padomju lidaparāti pēdējās nedēļās atkal traucējuši sabiedroto lidojumus no Rietumvācijas uz Rietumberlīni. Tas parasti tiek darīts tikai tad, kad Padomju Savienība patiesi nolēmusi meklēt kaŗki. Otra pazīme ir Ulbrichta ilgā viesošanās Padomju Savienībā. Austrumvācijas komūnistu galvas vizīte pavildinājās no Maskavas uz Melno jūru un zinātāji stāsta, ka Ulbrichts un Chruščevs turpinājuši agrāk iesāktās sarunas par atsevišķo Padomju Savienības miera līgumu ar Austrumvāciju un sabiedroto nākotnes tiesībām agrākā Vācijas galvaspilsētā.

Kā Rietumu sabiedrotie, tā arī Bonna baidās, ka Berlīnes stāvokļa nenoteiktība mūžīgi nevar turpināties. Kādu jauku dienu, tā domā Vašingtona, Padomju Savienība parakstīs atsevišķu miera līgumu ar Austrumvāciju un Berlīnes pievadceļu pārraudzību nodos Pankovas valdības rokās. Ar to Padomju Savienība visu Berlīnes atbildību būs nodevusi Austrumvācijai, kas, savukārt, traucēs Rietumberlīnes apgādi, tāpat militāro aprūpi.

(Nobeigums 8 lpp.)

DIVI PADOMJU SATELITI ORBITĀ

PADOMJU SAVIENĪBAS RAĶEŠVĪRI AIZSTEIDZAS PRIEKŠĀ AMERIKĀŅIEM. KRIEVU KOSMONAUTI PALIKS IZPLATĪJUMĀ VAIRĀKAS DIENAS. KOMŪNISTIEM LIELAS CERĪBAS PĀRSPĒT SAV. VALSTIS LIDOJUMĀ UZ MĒNESI.

Ja pēc amerikāņu Glena un Karpentera lidojumiem orbitā ap zemes lodi likās, ka Sav. Valstis izplatījuma iekaŗošanas sacensībā jau atrodas vienā līmenī ar Pad. Savienību, tad pagājušās nedēļas nogalē šīs cerības pilnīgi pagaisa.

Sav. Valstu raķešvīriem par lielu pārsteigumu padomju zinātnieki 24 stundu laikā izšāva orbitā Vostok III un Vostok IV satelitus ar kosmonautiem Nikolajevu un Popoviču. Nikolajevs jau gandrīz dubultojis majora Titova 17 apju rekordu un to pārspēs arī plkv. Popovičs.

Amerikāņus Keip Kanaveralā visvairāk pārsteidz padomju raķešu ārkārtīgā precizitāte. Nikolajevs jau bija aprinkojis zemes lodi sešpadsmit reižu, kad viņam izplatījumā piebiedrojās Popovičs burtiski piebiedrojās, jo abi sateliti tagad lidojumu turpina blakus, viens kosmonauts var otru skaidri saredzēt. Masavējas jau atkārtot pat Reitera zi-

(Nobeigums 8. lpp.)

LATVIJA

Nr. 64. TREŠDIEN, 1962. GADA 15. AUGUSTĀ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60: tekstā $ 3.20 — $ 6.60 par vienu collas slejas teipu.

Redakcijā patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskirptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Latvijā izsekošana un biedru tiesas

CENTRĀLE ATRODAS MASKAVĀ

Krievs M. Siņevirskis sarakstījis grāmatu par Pad. Savienības drošības ministrijas aparātu. Toreiz vēl valdīja Staļina gars. Izjautājot padomju dzīves pazinējus — krievus Rietumvācijā, saņēmām atbildi, ka būtībā drošības ministrijas metodēs nekas nav mainījies, un Siņevirska grāmata vēl šodien, Hruščeva ērā, tikpat aktuāla kā pirms gadiem. Te daži izvilkumi.

— Pretizlūkošanas aparāts nodarbināja desmit tūkstošiem terrora speciālistu. Centrāle atradās Maskavā. Organizācijas uzdevums ir visu padomju varas ieminēkļu fiziska iznīcināšana. Par kontrrevolūcionāru uzskata ne tikai to, kas kādreiz padomju varas sfairā vai pat ārpus tās nostājies pret komūnistisko imperiālismu, bet katru, kas pēc savas sociālās izcelšanās, sabiedriskā stāvokļa vai rakstura īpašībām šķiet spējīgs pretestībai. Sarkanarmijai ielaužoties Austrum- un Viduseiropā, kļuva redzams, ko iedzīvotājiem nozīmē krist šī aparāta nagos. Šis aparāts ,kā to attēlo Siņevirskis, bija iedalīts 7 nodaļās. Pirmās nodaļas uzdevums bija tieša armijas politiskā uzraudzība. Nebija nevienas frontes vai aizmugurēs rotas, kuŗā nebūtu pretizlūkošanas aparāta aģentu. Otrā — operatīvā nodaļa nemitīgi meklēja iedzīvotāju vidū atklātus vai slepenus padomju varas ienaidniekus. Par aizdomīgiem uzskatīja vispirms jau visus agrāko demokratisko partiju un organizāciju emigrantus un no aizdomām nelocekļus. Sevišķi nīda krievu bija droši arī ārzemju komūnisti. Trešā nodaļa, kas saucas „slepenā", ziņoja centrālei par katru aizdomīgu novērojumu. Uz šo ziņu pamata Maskavā sastāda „melnos sarakstus" visām zemēm pasaulē.

Ceturtā nodaļa vadīja izmeklēšanas un visiem līdzekļiem izspieda no upuriem „atzīšanos". Nopratināšanas parasti notika tikai naktīs un dažkārt ilga mēnešiem. Piektā nodaļa bija prokurātūra, kuŗas trijnieku grupas — „troikas" žāvādamās pasludināja spriedumus pēc lentes sistēmas, apsūdzētiem nemaz klāt neesot. Parastie sodi bija nāves sods un 10—25 gadu spaidu darbi. Pašu pretizlūkošanas aparāta ļaužu politiskai uzraudzībai darbojās kadru nodaļa, bet saimniecības lietas kārtoja septītā — finanču nodaļa.

Siņevirskim kā tulkam bieži bija jābūt klāt pratināšanās. Kočicas tiesas namā „darbs" norītējis nepārtraukti dienu un nakti.

*

Siņevirskis savu pirmo priekšnieku, kādu kapteini, apraksta šādi: smags ķermenis, vērša kakls, resna, uztūkusi seja, aizsmakusi dzērāja balss, gumijas nūja rokā. Viens no kapteiņa upuriem bija kalsns 16 g. vecs slovāku jauneklis. Krievs viņu sita iekarsušā niknumā, it kā gribētu katrā ziņā nosist. Jaunekli metās kapteinim pie kājām, raudāja, skūpstīja zābakus un lūdza žēlastību. Spīdzinātāja sejā nepazibēja ne mazākā līdzjūtības dzirkstele. Kad jaunais slovāks bija beidzot zaudējis samaņu, kapteinis viņu pamodināja ar spēcīgu spērienu pa galvu.

OKUPANTI IZPLĒŠ RĪGU

Latvijas okupantu oficiozs Ciņa 26. jūlija numurā raksta, ka Rīgā patlaban esot koncentrēta trešdaļa Latvijas iedzīvotāju un divas trešdaļas visas rūpniecības. Tas esot radījis virkni grūtību. Par daudz pārslogotas esot daudzas pilsētas transporta artērijas. Palielinājies gaisa piesārņojums ar atstrādātām gāzēm. Grūti esot organizēt ļaužu atpūtas racionālu organizēšanu, sadzīves pakalpojumu darbu, kā arī sarežģījot ūdens piegādi. Šo iemeslu dēļ rūpniecības pasākumi jālūkojot pārvietot uz Latvijas mazākajām pilsētām vai vismaz uz Rīgas satelitcentriem — 20 līdz 50 km attālumā. Ar laiku par Rīgas pavadoni kļūšot Olaine, kur celšot plastmasas izstrādājumu, kā arī ķīmisko reaktīvu un kaulu limes rūpnīcu. Olainē jau esot kūdras brikešu un dedzināmās un pakaišu kūdras fabrikas.

Lūk, okupanti piedzen Rīgu pilnu ar saviem ļaudīm un iestādēm, jo mūsu pilsēta ikvienu no tiem arī pievelk. Nu jāplāno izplēsanās.

ŽONGLĒ AR SKAITĻIEM

Šī pati Ciņa vēstī, ka Saldus rajonā esot Chruščeva kolchozs. Iespējams, ka tagadējā krievu diktātora vārdā nosaukts kāds agrākais Staļina kolchozs nav sevišķi centīgs vergošanā. Tur 14 darba spējīgi kolchoznieki sabiedriskajā darbā 1961. gadā neesot strādājuši nevienu dienu, bet pārējie gadā tikai 219 dienas katrs. Tādēļ bijuši vajadzīgi strādnieki no ārpuses. Ciņas rakstonis norāda, ka, ja visi kolchoznieki būtu strādājuši šīs 219 dienas, t. i. ja nebūtu 14 slinķu, tad ārējās palīdzības nevajadzētu.

Šajā rakstā mēģināts pierādīt, ka krievu valdības lēmums, ar kuŗu noliedza darbos uz kolchoziem sūtīt pilsētu rūpnīcu un iestāžu darbiniekus ,ir gudrs, ka kolchozi darbus var veikt, ja vien pareizi organizē. Rakstā noteikts, ka pag. gadā pa visu okupēto Latviju kopā saskaitīti 3500 kolchoznieki, kuŗi nenostrādājuši šī kolchozā nevienu dienu. Tai pašā laikā talcinieki kolchozos nostrādājuši 959.000 dienas. Tātad šie 3500 „slinķi", strādājot gadā caurmērā 227 dienas, būtu veikuši gandrīz visu talcinieku darbu.

Šī raksta autors ir kāds K. Cipe, ekonomisko zinātņu kandidāts, resp. propagandists, kas ar skaitļiem prot žonglēt kā burvju mākslinieks. Viņa dialektika tomēr gaužām vāja, jo talcinieki kolchoziem vajadzīgi tikai pavasarī un rudenī un tad šie 3500 „slinķi" vis to nostrādātās dienas salasīt nevar. Ja Maskavā arī tā rēķina, kā šis K. Cipe Rīgā (žīdu tautības vecs pagrīdnieks), tad ne tikai purvā, bet gan akacī iebīdīs droši.

IZSEKOŠANAS UN TIESĀŠANAS EPIDĒMIJA PĀRŅEM OKUPANTUS

Ciņa tanī pašā 26. jūlija numura ievadrakstā plātās ,ka, lūk, t. s. biedru tiesas esot varens sasniegums ceļā uz komūnismu. Tādas esot visās darba un dzīves vietās. Tās gan neparādot vajadzīgo enerģiju un apsūdzības nemeklējot, bet galvenokārt iztiesājot priekšniecības atklātos pārkāpumus. Uzskaitīti daži gadījumi, kur kāds fabrikas strādnieks darba vietā lietojis alkoholu, bet kāda sieva savā dzīvoklī trokšņojusi. Bez biedru tiesas nosodījuma nedrīkstot palikt pat sīkākais „nodarījums", norāda Ciņa, pie kam uz šīm „tiesas sēdēm" jāizdzenot arī visi apsūdzētā piederīgie un darba biedri.

Okupētajā Latvijā ir patiešām tā, ka cilvēks vienmēr ir pakļauts nosodīšanai. Biedru tiesā, protams, visiem jāparāda, ka „apsūdzēto" milzīgi nicina, bet ja apsolās laboties, tad ar laiku piedos. Darba vietā jāstrādā, kā koloniālie kungi to pavēl, jo par katru mazāko nolaidību jāstājas biedru tiesas priekšā. Tāds pats stāvoklis dzīves vietā, kur var tikt tiesāts par katru rīcību, kas nepatīk apkārtnei. Tas tā ir pat atpūtu pavadot telšu pilsētiņā. Latviešu ļaudīm ir tas labums, ka šāda sodīšana var notikt galvenokārt darba vietās, jo dzīvokļos tie parasti ir kārtīgāki par krieviem, kādēļ pēdējie būtu jā tiesā daudz biežāk. Šī iemesla dēļ ievēlētās biedru tiesas, kas parasti sastāv no okupantu piederīgajiem, ir spiestas palikt pasīvas. Ciņa nu pavēl sodīt, sodīt . . .

KRIEVU BŪSANA RĪGAS OPERĀ PAPLAŠINĀTA

Okupantu laikraksts Padomju Jaunatne 25. jūlija numurā atzīmē jaunas izrāžu sezonas sākšanos Rīgas t. s. Akadēmiskajā operas un baleta teātrī, resp. Operā „Jaunajā sezonā šī teātŗa kollektīvs paredzējis savu repertuāru papildināt ar sešiem jaunincenējumiem. No tiem lielā daļa ir padomju skaņražu darbi — V. Šebaļina opera Spītnieces savaldīšana, Maņeviča Drosmīgo ceļš, tāpat Čulaki balets Pasaka par popu un viņa kalpu Palīdu." Tātad krievu propagandas gabaliem jādominē. Pie šiem padomju skaņražiem pieskaitīti arī N. Rimska Korsakova Romeo un Džuljeta, kuŗas atjaunošot. No neatkarīgiem krieviem iestudēs tikai Dž. Verdī Donu Karlosu un R. Vagnera Valkīru.

Latviešu tautai krievu okupanti no tās nacionālās kultūras neatļauj neko, bet savu uzspiež, lai kādā posmā tā radīta. Šis krievu negausīgais šovinisms ir ne tikai atbaidošs ar savu nekaunību, bet arī noziedzīgs.

LATVIEŠU LAUKSAIMNIECĪBAS SPECIĀLISTUS DZEN UZ KAZACHSTANU

Padomju Jaunatne 27. jūlija numurā ziņo, ka uz Kazachstanu darbā aizbraukuši 350 jaunietes un jaunieši — Latvijas lauksaimniecības skolu audzēkņi — kombainieŗi, traktoristi un mechanizātori, kā arī neminēts skaits Rīgas, Daugavpils, Jelgavas, Ventspils un citu pilsētu šoferu.

Kazachstanā labības pļauja jau sākta un ziņas no Maskavas vēsti, ka tur šogad valda vēl lielāka nekārtība nekā agrākajos gados. Tur trūkst ne vien strādnieku, bet vēl vairāk mašīnu, jo jaunu nav, bet vecās palikušas nelabotas. Okupētās Latvijas laikraksti savukārt ziņo, ka kolchozos trūkst tieši tādu speciālistu, kādus aizsūta prom. Jā norāda, ka tieši kolchozi sūta savus jauniešus uz minētajām lauksaimniecības skolām, bet lūk, tos režīms nelaiž vis atpakaļ uz saviem kolchoziem, bet nosūta uz Kazachstanu vai Sibiriju. Latvijas kolchoziem darbi tomēr jāpadara, kaut ar krievu sirpi.

KĀ KRIEVI PIESMAUC MELNOS

Ir fakts, ka krievu varas galms tropu Gvinejas republikai noslēgtās vienošanās ietvaros piegādāja sniega tīrītāju, par ko ziņoja arī amerikāņu žurnālists Alans L. Otens Wall Street Journal slejās, izsakot izbrīnu par tādu dīvainu rīcību. Šis raksts Maskavai ļoti nepatika un tagad visos krievu un arī okupēto Baltijas valstu laikrakstos ievieto paskaidrojumus, ka Otens esot „sajaucis" mašīnas, jo piegādātā esot jauna tipa krūmu griešanas buldozers, kas tieši konstruēts tropu zemēm. Protams, latviešu ļaudis vairāk tičēja amerikāņu ziņai, jo labi pazīst krievu brāķa mašīnas, saprotot, ka Āfrikas melnajiem gribēts „piešūt" krievu bārdu. Kuriozākais ir tas, ka Gvinejas komūnistiem, kas Maskavā ieradās uz t. s. Miera nedēļu, vajadzēja parakstīt apliecinājumu, ka piegādātais sniega tīrītājs nav sniega tīrītājs, — bet, lūk, šie speciālisti nemaz piegādāto mašīnu nav redzējuši un nav redzējuši arī nevienu sniega tīrītāju, jo Maskavā ieradās vasarā. Ciņa tomēr 25. jūlija numurā amerikāņu žurnālistu strostē un izsmej, bet ar to kuriozitāti latviešu tautas acīs tikai palielina.

NO ČETRIEM STAĻINIEM PIECI ĻEŅINI

No Drezdenes nāk vēstis, ka nelielajā pieminekļu kaldināšanas pilsētiņā Laušhammerā sācies jauns „slavas un uzplaukuma" laikmets. Kā tā? Lūk, no visām satelītu zemēm, atskaitot vienīgi Albaniju, uz šejieni straumēm vien plūstot ogāztās Staļina bronzas statujās | visvisādās pozās un grimasēs, gan ar pacelto dūri, gan ar glāstam izstieptu plaukstu. Līdztekus bronzas tēliem nākot pasūtinājumi, viens pēc otra, tos pārkausēt Ļeņina tēlos. Tā kā Ļeņins augumā bijis mazāks par Staļinu, tad no 4 bronzas Staļiniem iznākot 5 jauni Ļeņini. Taupīgi rīkojoties, varot pat no 3 Staļiniem izliet 4 Ļeņinus. Tā kā Ļeņins uztverts tikai nedaudzās pozās, viena un tā pati forma derot visiem — tik kausē un lej! Visvairāk Staļins esot ticis godināts Bulgārijā, kur viņa statujām bronza nav taupīta. — Polija, Čechoslovakija, Rumānija un Ungārija savus Staļinus lējušas ar dobju vidu. Bronzas Staļinu pārkausēšanā Polija tomēr neturoties kopsolī. Acimredzot poļi Ļeņinu negribot ne pielūgt, nedz viņa staujas redzēt savos apstādījumu laukumos.

Ziņot, ka reizē ar labības ražas pieaugumu Kazachstanas laukos ceļas un nostiprinās arī Maskavas ietekme, nav jābrīnās par traucksmainajiem dekretiem. Līdz ar kviešu vārpām lūzīs vienā otra mazāk attapīga galviņa, kā tas šādos gadījumos parasts.

RĪGU NEDRĪKST FOTOGRAFĒT NO GAISA

LIDMAŠĪNA ATGRIEŽAS MASKAVĀ UN ZINĀTNIEKIEM ATŅEM FILMAS.

Maskavas laikraksts „Trud" sniedz garāku rakstu par incidentu ar ārzemju zinātniekiem, kas aizturēti par to, ka izdarījuši dažus gaisa uzņēmumus, kas Pad. Savienībā aizliegts. Krievu lidmašīna, kas atradusies ceļā no Maskavas uz Parizi, devusies atpakaļceļā uz Maskavu, kad lidmašīna jau bijusi virs Rīgas, divu stundu lidojumā no Maskavas. Tam par iemeslu bijusi trīs zinātnieku attelkšanās atdot uzņemtās filmas. Laikraksts saka: „Zinātnieku nepieļaujamā huligāniskā uzvešanās samaitāja cejojumu visiem lidojuma dalībniekiem." Lidmašīnā bija 56 pasažieri. Zinātnieki atgriezās no vēža slimības pētīšanas kongresa Maskavā.

Lidojumu sākot, stuartese brīdinājusi pasažierus nelietot foto aparātus un binokļus. Neņemot to vērā, četri zinātnieki — divi franči, viens itālis un viens japānis — izdarījuši dažus gaisa uzņēmumus. Stuartese tad pieprasījusi atdot uzņemtās filmas. Viens no viņiem šai prasībai paklausījis, bet pārējie trīs atteikušies. Tad pilots pagriezis lidmašīnu atpakaļ uz Maskavu, kur nepaklausīgie zinātnieki izsēdināti no lidmašīnas.

SARKANIE SMIEKLI

Kad Chruščevs apmeklēja Londonu, viņš apbrīnoja modernо lidostu un interesējās par nodarbināto darba stundām.

„34 stundas nedēļā," viņam paskaidroja.

„Pie mums Maskavā katrs strādā 64 stundas nedēļā," teica Chruščevs.

„Ja mēs to mēģinātu šeit ievest, tad mūsu uzņēmumā tūlin izceltos streiks, jo, redziet, dažī mūsu darbinieki varbūt ir komūnisti."

PROPAGANDA UN TĀS TECHNIKAS

Plašā propagandas lietāšana šodien ir viens no mūsu technoloģiskā laikmeta un milzīgā progresa sazināšanās līdzekļiem. Laikrakst, radio, televizija, filma — tie visi ir propagandas līdzekļi. Un visāda veida propagandisti cenšas pievilkt apmulsušā laja uzmanību, ietekmēdami to daudz vairāk nekā domā.

Propagandu mēs varam definēt kā intensantu individu vai grupu patvaļīgu mēģinājumu ietekmēt citu individu vai grupu uzskatus vai rīcību iepriekš noteikta mērķa virzienā. Kā jau sacīts, propaganda ir apzinīgi plānots mēģinājums ietekmēt uzskatus. Propaganda ir patmīlīga un vienpusīga — tā balstās uz ietekmēšanu, nevis prātā slēdzieniem. No šī viedokļa izejot, pie propagandas nevar pieskaitīt formālu izglītību. Propaganda var būt laba vai slikta, atkarībā no viņas vērtētāja viedokļa.

Propagandista darbā izmanto divas svarīgas psiholoģijas technikas virtuozā veidā, lai novirztu un ietekmētu cilvēku rīcību. Pirmais no šiem paņēmieniem ir ļoti vienkāršais veids saistīt objektu vai ideju, kuŗu propagandē ar kādu simbolu, vērtību vai nostāju, ko individs, pret kuŗu propaganda ir virzīta, jau pazīst, un no kuŗas sagaidāms, ka tā ietekmēs viņa emocionālo reakciju.

Lai propagandists varētu lietāt šo principu, viņam, protams, jābūt pamatīgi pazīstamam ar tās kultūras sociālām vērtībām un simboliem, kuŗā nodomājis rīkoties. Gudrs propagandists parasti mēģina savienot ideju ar neskaidriem simboliem vai vērtībām, kuŗas cilvēki pieņem vai ir pret tām, un par vai pret kuŗām viņiem ir zināmas jūtas, lai arī skaidri nezinot, ko šie simboli nozīmē. Piemēram, varam minēt bieži atkārtotos simbolus par brivību, taisnību, patriotismu, drošību, laimi un skaistumu.

Aprakstītā metode ir tik bieži lietāta, ka daudzi cilvēki nemaz neapzinās tās trikus. Ja propagandistam kāds nolūks jāapslēpj, jo tas nav sociāli pieņemams, tad tas izmanto citu principu. Proti, viņš rada uzskatu vai vērtību par kādu ideju vai produktu ar netiešas ietekmēšanas palīdzību. Šī principa specifiskā izmantošana ir tik dažāda un mainīga, ka pat bieži var piemuļķot vislabākos lietpratējus, jo tie nezina grupas vai individu, kas ved šo propagandu, patmīlīgās intereses, un rūpīgi nesija visu, ko lasa un dzird. Izmantojot šo techniku, propagandists bieži panāk, ka viņa propagandu iespiež laikraksta ievadrakstā vai ziņu nodaļā.

Kāda cita metode — arī bieži lietāta, lai veidotu uzskatus vai piešķirtu vērtību kādai idejai — ir paņēmiens maskot propagandu kā izskaidrojumu — izskaidrojumu, kas tomēr ir nepilnīgs un sarausts.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?

Vai esat nokārtojuši abonementu?

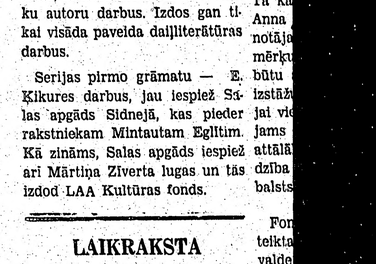

JAUNS GRĀMATU IZDOŠANAS VEIDS

LPB AUSTRĀLIJAS KOPAS IEROSMĒ IZNĀKS TURIENES LATV. AUTORU GRĀMATU SERIJA

Latviešu preses biedrības Austrālijas kopa iecerējusi jaunu grāmatu izdošanas pasākumu — Austrālijā dzīvojošo autoru darbu publicēšanu seriju veidā. Pirmo grāmatu — Ernas Ķikures darbus — paredzēts izdot vēl šogad. Grāmata būs Ernas Ķikures stāstu un tēlojumu izlase, ar autores zīmētu vāku ilustrācijām. Aiz lielā pasākuma stāv Latviešu preses biedrības Austrālijas kopa un LAA Kultūras fonds, kas pasākumu financēs, vismaz sākumā. Uzņēmuma tālākai financēšanai paredzēti „iekšējie" aizņēmumi LPB biedru vidū.

Drosmi šādam pasākumam devusi LPB ierosmē izdotā Austrālijas latviešu jauno autoru dzeju grāmata Kvintets, kas iztirgota pāri par 400 eksemplāros. Ar ieņemto naudu samaksāti ne vien iespiešanas izdevumi, bet atdots arī Kultūras fonda aizdevums. Darbu vērtēšanai izraudzīta jau redakcija. Katram autoram paredzēta sava grāmata, bet dažos izdevumos, ja tas būs nepieciešams, ievietos arī divu vai vairāku autoru darbus. Izdos gan tikai visāda paveida daiļliterātūras darbus.

Serijas pirmo grāmatu — E. Ķikures darbus, jau iespiež Salas apgāds Sidnejā, kas pieder rakstniekam Mintautam Eglītim. Kā zināms, Salas apgāds iespiež arī Mārtiņa Zīverta lugas un tās izdod LAA Kultūras fonds.

LAIKRAKSTA ABONEMENTU

jūs varat pieteikt arī pa tālruni Toronto apgāda numurs ir

EM 8-0792.

Jānis Bičolis

LATVISKAIS

Tas ir koks: varens, dzīvības pilns ozols. Pilns noslēpumainiem augšanas un dzīvošanas procesiem. Nemitīgi strādā viņa saknes un lapas, uzņemot dažādos ozolam būtiski svešos elementus ar vienu mērķi: audzināt un uzturēt šo koku, kuŗā nemitīgi jaužas gadu tūkstošiem cauri glabājamas šīs koku šķirnes īpatnības, ozola ozolīskumu. Ne gaisa pīkā, ne saules starā, ne ūdens lāsē nekā nevar saskatīt no tā, ko ozols ar visu to spēj radīt: koka stumbra miesu un zaļo lapu. Te mūsu priekšā: pirmkārt — dabas mistērija, otrkārt — dabiska un līdz ar to veselīga un godīga dzīves filozofija.

Tā kā cilvēks un cilvēku kopas pieder pie dzīvās dabas, tad augšējā glezna spēkā arī še. Tā tas arī tautu dzīvē. Kādas tautas locekļos paužas vairāk vai mazāk spilgta individuālitāte, tiem ir sava seja, lai arī ne katrs vērotājs to tik driz ievērotu. Tas vērošanas spēju trūciguma pēc, piem.: svešas rases piederīgo seja vērotājam ilgu laiku liekas gluži vienādas, lai gan patiesībā arī te katrs cilvēks ar savu seju. Tāpēc patiesībai „cilvēks ir un paliek cilvēks" līdzās nostājas atziņa, ka viens cilvēks ir anglis, cits indietis, vēl cits krievs u. t. l. Tautas nav fikcijas, jo tām ir savas īpatnības, lai arī tās neatklājas visas uz reizi jeb arī nav tik vienkārši uztveŗamas. Tautu ar tās locekļiem arī nevar vienkārši pielīdzināt mucai, kuŗas galdiņus mechaniski kopā turētu stīpas kopīgās valodas, tradiciju un citu šādu elementu veidā. Skudru pūlim mežā nav, liekas, šādu stīpu, un tomēr tās turas kopā. Tautas ir organiskās dzīves parādība, un tieši tādēļ nevar atmest arī tādus it kā neskaidrus vai mītiskus apzīmējumus, kā:

NEREDZAMĀ DIVĪZIJA

PA SLEPENO AĢENTU BISTAMAJAM GAITĀM.

(23. turpinājums)

Marija Briedīte tonakt nebija vienīgā pulkveža Sēļa apmeklētāja.

Nelielajā vēstuļu kaudzītē uz mazā rakstāmgalda pulkveža priekšā gulēja atklātne:

„Esmu Rīgā. Apgrūtināšu tuvākās dienās ar savu klātbūtni." Atklātnei nebija paraksta. Tas arī nemaz nebija vajadzīgs, jo Sēlis jau pirmajā acu uzmetienā pazina Keneta Sautvuda rokrakstu.

Tajā pat vakarā bija ieskanējies arī 11. istabas tālrunis. Arī zvanītāju nebija grūti pazīt.

„Gribu satikties, kamēr nav par vēlu. Viņi man nesekos. Lūdzu atlicināt pāris stundas. Ieradīšos pa sētas kāpnēm." Balss tālrunī bija klusa, tikko sadzirdama. Aprautie elpas vilcieni liecināja, ka zvanītājs bija baļķu varā.

Pulkvedis centās runātāju mierināt:

„Viss ir pagaidām gājis taisni tā, kā mēs paredzējām!"

„Es baidos, ka ne!" Krēsliņš tūliņ turpināja. „Lūdzu vēl šovakar. Es nebaidos par savu dzīvību."

„Šodien mums katra dzīvība ir dārga," Sēlis nojauta, ka Krēsliņa bailēm ir pamats. „Es gaidīšu. Ceru, ka šoreiz tu mani necentīsies nošaut pa īstam."

„Ne es!" Krēsliņš atkal cīnījās ar elpas trūkumu, „Bet, lūdzu, aizslēdziet durvis. No Dieva puses nemēģiniet atstāt viesnīcu." Signāls telefonā liecināja, ka zvanītājs bija jau iekāris klausuli.

Bija jau krietni pāri pusnaktij, kad pagalma kāpņu telpā atskanēja nedroši soļi. Pēc īsas sarunas ar Mariju Briedīti pulkvedis bija norīkojis Aleksandru Pavāru vēlīnā apmeklētāja sagaidīšanai.

„Andrej!" Pavārs uzrunāja virieti pavērtajās gaitenja durvīs.

„Tas esmu es," runātājs tumsā bija kādreizējais pulkveža sekretārs rezerves leitnants Andrejs Vītols - Krēsliņš.

„Vai pulkvedis mani gaida?"

„Un kā vēl!" Pavārs kopā ar viesi dažos mirkļos sasniedza Sēļa biroja durvis. Brīdi vēlāk pulkvedis pildīja smaržīgu dzērienu trijās glāzēs:

„Atpūties brītiņu. Dzēriens tevi nomierinās!" Viņš pievirzīja krēslu tuvāk kādreizējam draugam. „Kas ir tavs baiļu cēlonis? Vai viņi tev pārmet slikto šaušanu? Atentāti taču ne vienmēr pirmo reizi izdodas. Vai tava dzīvība ir briesmās?"

Sviedru lāses, kas klāja Krēsliņa pieri, un drudžainais skats liecināja, ka nakts viesi nospiež kāda smaga nasta.

Tikai pēc otrās konjaka glāzes sārtums pamazām atgriezās Krēsliņa pelnu pelēkajā sejā.

„Es jūtu, ka manas dienas ir skaitītas. Nāves nekad neesmu baidījies. Bet pirms es aizeju, gribu atsaukt atmiņā dažas lietas, kas jums, pulkvedi, jāzina," Krēsliņš sāka savu stāstu. „Pagājušā reizē es svešo kungu klātbūtnē nepateicu visu. Kādēļ? Cilvēks, kas atgriezies no elles, varbūt, to nedarīja ar nodomu. Dažreiz brīnos, ka neesmu vēl sajucis prātā. Vispirms man jābrīdina, ka no šī brīža, mīļais pulkvedi, jūsu dzīvība ir vislielākās briesmās. Divi Maskavas aģenti un divi citi tepat Rīgā ir jau saņēmuši rīkojumu jaunam uzbrukumam.

Cik es saprotu, tad viens no Kremļa uzpirktajām slepkavām ir kāds pulkvedis pašā Galvenajā štābā. Viņa vārda vēl nezinu. Lūdzu, no visas sirds lūdzu, padomājiet par katru soli, ko speŗat ārpus viesnīcas. Viens no slepkavām var izrādities cilvēks, kam jūs uzticaties. Tā var būt arī sieviete!"

Krēsliņš negaidot strauji pielēca kājās, pāris gaŗos sojos sasniedza durvis un bez trokšņa nospieda rokturi. Gaitenī nebija nevienas dzīvas dvēseles. Acimredzot tas viņu nomierināja.

„Nu tad stāsti neizstāstīto," Sēlis ar jau piepildīto glāzi apmeklētājam piebīdīja prāvu cepumu šķīvi.

„Divdesmit septītajā gadā man nācās pavadīt vairākus mēnešus arī Lubjankas cietumā. Ja mana atmiņa nevilš, tad mūsu Londonas draugs," viņš vairījās ņemt mutē Keneta Sautvuda vārdu, „kādreiz man žēlojās, ka Ceturtais birojs vai Čeka jau 1925. gadā esot pilnīgi paralizējis britu aģentu darbu tur aiz robežas. Ar Sidnija Džordža Ralija jeb Rilija vārdu jau kopš revolūcijas pirmajām dienām Ļeņingradā un Maskavā darbojies kāds virs, kuŗā, pēc manas saprašanas, bija gaužām maz angļu asinis.

Jūs variet iedomāties manu pārsteigumu, kad īsi pirms cietuma atstāšanas es vairākas dienas dabūju vaigā redzēt šo Sidniju Riliju. Ne vien redzēt, bet pat sarunāties. Nav šaubu, ka Sidnijs Rilijs bija žīdu tautības. Cietumā viņam bija privilēģēts stāvoklis. Pāris reizes nedēļā, divu vai vairāku čekistu pavadībā, Sidnijs izbrauca pastaigāties Maskavas dāču mežiņos.

Es, varbūt, maldos, bet ļoti iespējams, ka Sidnijs Rilijs vēl šodien ir dzīvs un ir tāds pats ar terroru komūnismam pievērsts Kremļa kalps kā es. Es domāju pavisam šaubīgs un neuzticams kalps.

Rijāts Ļeņingradas spiegu akadēmijā pie špabja pudeles kādreiz man sāka stāstīt par Sidniju. Stāstam var ticēt, var arī neticēt. Bet tas vārdu vārdā sakrita ar to, ko man Lubjankā pastāstīja Rilijs.

1918. gada maijā, kad boļševiku varas pastāvēšana esot atkarājusies gandriz vai tikai no slaveno latviešu strēlnieku štikiem, Rilijs savā darbā iesaistījis kādu latviešu meitieti. Brālis tai bijis viens no strelķu pulku komandieriem. Meitieša un arī brāļa pulkveža vārdu lāga neatceros. Bija kaut kas līdzīgs Priedem, Frīdem, vai arī kaut kam citam. Angļi tajā laikā bija izcēluši mazas desantu vienības Murmanskā. Arī Vladivostokā vispirms krastā izcēlās japāņi, angļi un franči, un vēlāk arī amerikāņi. Katram gadījumam.

(Turpinājums sekos)

Jānītis: „Man liekas, šis kungs mācījies pie mana profesora."

JAUNS GRĀMATU IZDOŠANAS VEIDS

LPB AUSTRĀLIJAS KOPAS IEROSMĒ IZNĀKS TURIENES LATV. AUTORU GRĀMATU SERIJA

Latviešu preses biedrības Austrālijas kopa iecerējusi jaunu grāmatu izdošanas pasākumu — Austrālijā dzīvojošo autoru darbu publicēšanu seriju veidā. Pirmo grāmatu — Ernas Ķikures darbus — paredzēts izdot vēl šogad. Grāmata būs Ernas Ķikures stāstu un tēlojumu izlase, ar autores zīmētu vāku ilustrācijām. Aiz lielā pasākuma stāv Latviešu preses biedrības Austrālijas kopa un LAA Kultūras fonds, kas pasākumu financēs, vismaz sākumā. Uzņēmuma tālākai financēšanai paredzēti „iekšējie" aizņēmumi LPB biedru vidū.

Drosmi šādam pasākumam devusi LPB ierosmē izdotā Austrālijas latviešu jauno autoru dzejas grāmata Kvintets, kas iztirgota pāri par 400 eksemplāros. Ar ieņemto naudu samaksāti ne vien iespiešanas izdevumi, bet atdots arī Kultūras fonda aizdevums. Darbu vērtēšanai izraudzīta jau redakcija. Katram autoram paredzēta sava grāmata, bet dažos izdevumos, ja tas būs nepieciešams, ievietos arī divu vai vairāku autoru darbus. Izdos gan tikai visāda paveida daiļliterātūras darbus.

Serijas pirmo grāmatu — E. Ķikures darbus, jau iespiež Salas apgāds Sidnejā, kas pieder rakstniekam Mintautam Eglītim. Kā zināms, Salas apgāds iespiež arī Mārtiņa Zīverta lugas un tās izdod LAA Kultūras fonds.

LAIKRAKSTA ABONEMENTU

jūs variet pieteikt arī pa tālruni. Toronto apgāda numurs ir

EM 8-0792.

Nodibināts komponista Volfganga Dārziņa piemiņas fonds

Sietlā notika apspriede, kurā piedalījās organizāciju pārstāvji P. Sīmanis no LBVS Centr. valdes, H. Mindenbergs un Edg. Elferts no LBVS Sietlas nod., Fr. Pakulis no Dziesmu svētku ric. kom., E. Robiņš no Sietlas latviešu draudzes, Viesturs Zommers no Korporāciju kopas, Maija Pipara no Siev. korp. komp as, Seldmanis no Sietlas kopa un B. Radziņš un Nik. Rūtenbergs, pārstāvot draugus un cienītājus. Šinī apspriedē vienojās nodibināt V. Dārziņa piemiņas fondu. Fonda valdē ievēlēja H. Mindenbergu — pr-js, Nik. Rūtenbergu — saimn. daļas vad., Fr. Pakuli — kasieris, P. Sīmani — sekretārs un Edg. Elfertu — dalībnieku pārzinis.

Fonda valde aicina nelaika komponista cienītājus un latviešu mūzikas draugus visos latviešu centros dibināt fonda komitejas un tā atbalstīt Volfganga Dārziņa piemiņu.

Fonda mērķos, starp citu, ir rīkot V. Dārziņa piemiņas koncertus, rūpēties par V. Dārziņa darbu un arī monogrāfijas izdošanu, kā arī gādāt par komponista meitas Dainas izglītību. Tā kā komponista dzīves biedre Anna Dārziņa ir pazīstama gleznotāja, tad šķiet arī, ka visu šo mērķu veicināšanai liels palīgs būtu arī Annas Dārziņas gleznu izstāžu rīkošana. Pašai gleznotājai vienkārši tehniski nav iespējams noorganizēt gleznu izstādes attālākās vietās un ikviena palīdzība šinī ziņā būtu liels atbalsts viņai.

Fonda dalībniekiem nav noteikta biedru nauda, bet fonda valde aicina visus V. Dārziņa mūzikas cienītājus un latviešu mūzikas draugus pievienoties fondam un atbalstīt to ar iemaksām atkarībā no katra iespējām. Fonda darbību revidēs LBVS Sietlas nodaļas revīzijas komisija.

Fonda kasiera adrese ir: Mr. Fr. Pakulis, 1512 N 39th St., Seattle 3, Wash.

Pirmās iemaksas jau ienākušas.

Aina Zemdega

ŠAI VASARĀ

Pārāk daudz ziemas šai vasarā
Ziemas tālums ziemas vārdi,
Ziemas putni koku pazarēs.
Saulei tāds nedzīvs siltums,
Kā kad tā nāktu pie manis
Caur bieziem stikliem,
Un kāvi šonakt varētu sasalt
Krāsainās lāstekās.

Žurnālā Dance Magazine, kas iznāk Ņujorkā, atrodami raksti par baleta mākslu visos kontinentos. Š. g. jūnija mēneša izdevumā žurnāls iepazīstina lasītājus ar „Canadian Junior Ballet" kompaniju. Šis pasākums dibināts 1960. g. Toronto un darbojas Diānas Jablokovas Vorpas mākslinieciskā vadībā. Žurnālā ievietots šis uzņēmums, kur vadošās lomās redzam Geilu Austerberiju un Viesturu Rozenvargu baletā „Les Preludes". Dejotāja Geila Austerberija šinī sezonā ir saņēmusi divas baleta stipendijas. Viņai piešķirta Kanadas mākslas padomes stipendija, kā arī Royal Academy of Dancing — dāme Ninette de Valois studiju balva, kas paver viņai durvis uz pasaules slaveno „Royal Ballet" skolu Londonā.

Koncertapvieniba Indianapolē

Indianapole bija pirmā, kuŗā dažiem mūzikas draugiem radās doma nodibināt koncertapvienību, lai šādā veidā nodrošinātu latviešu sabiedrībai mūsu spējīgāko mākslinieku sniegumus kā vokālā, tā arī instrumentālajā plāksnē, 1953. gadā piedzima pirmā latviešu koncertapvienība Sav. Valstīs. Koncertapvienības darbība bija sekmīga, un drīz vien arī citos lielākos latviešu centros radās līdzīgas apvienības. Arī mūsu komponistiem apvienības daudz līdzējušas, jo, radot atskaņošanas iespējas, iepazīstinājušas ar latviešu mūziku svešās zemes iemītnieku mūzikas draugus.

Indianapoles koncertapvienību, sākot ar tās dibināšanu, vada vijolnieks Viktors Ziedonis. Šinīs gados bijušas daudzas vētras pārpratumu un nesaprašanās veidā. Liekas tomēr, ka visas krizes pārvarētas. Lieli nopelni Baltiešu koncertapvienības Indianapolē valdes locekļiem, kas nav žēlojuši pūliņus izplatīt abonementu kartes, tādējādi noturot apvienības budžetu pienācīgā augstumā.

Apvienības valdē, ar vienu izņēmumu, darbojas vēl arvien tie paši cilvēki, kas piedalījās tās dibināšanā.

Valdē bez priekšnieka V. Ziedoņa patlaban darbojas V. Meļķis, V. Spranemanis, E. Sālzemniece, D. Brauna un V. Burģis.

Revizijas komisijā: P. Augenbergs, I. Grubaums, J. Rozīte. Bez tam pie apvienības pastāv padome, kuŗā ieiet pa pārstāvim no ikvienas Indianapoles latviešu un igauņu organizācijas un arī daži amerikāņi.

Pagājušos deviņos gados Koncertapvienība sarīkojusi 44 koncertus.

Apvienība ar 1962./63. gada koncertiem iezīmēs savu 10. darbības gadu. Koncertapvienības valde šai jubilejas sezonai centusies sagādāt pēc iespējas lielu programmas dažādību. Pirmajā koncertā, 7. oktobrī, indianapoliešiem atkal būs izdevība dzirdēt pazīstamo pianistu Hermani Godesu.

Otrs koncerts paredzēts 9. decembrī ar Indianapoles Sinfonetes piedalīšanos Viktora Ziedoņa vadībā. Šinī koncertā būs izdevība vēlreiz dzirdēt Tālivalža Ķeniņa simfoniju, kas veltīta Indianapoles Sinfonetei. Programmā vēl uzņemti Vivaldi, Bachs, Mocarts un Mendelsons. Bez tam vēl būs iespēja noklausīties pirmatskaņojumā Viktora Ziedoņa trešo simfoniju, piedaloties baritonam Dr. Jānim Kļaviņam kā solistam. Koncertu noslēgs amerikāņu komponista Andersona Ziemsvētku mūzika.

Trešajam koncertam, kuŗa datums vēl nav noteikts, kārto igauņu vijoļvirtuoza Huberta Aumeres apmeklējumu. Aumere pašreiz saistīts par pirmo koncertmeistaru Minchenes operā.

Ceturtais koncerts paredzēts mūsu jaunās paaudzes māksliniekiem. Viesosies dziedātāja I. Jaunzeme, oboists Andrejs Jansons un pianiste Vera Leinvēbere. Programmā uzņemta Jāņa Mediņa svita obojai un klavierēm (Kultūras Fonda godalgota). Bez tam Kanadas otros dziesmu svētkos godalgotā sonāte klavierēm.

Komponista Jāzepa Vītola simto dzimšanas dienu apvienība paredzējusi atzīmēt ar Vītola komponētiem instrumentāliem un vokāliem darbiem. Dzirdēsim kompozicijas vijolei, čellam, klavierēm un stīgu kvartetam. Jāzepa Vītola dziesmas dziedās komponista dzīves biedre Annija Vītola.

Jāpiezīmē, ka apvienības valde nolēmusi ka latviešu skolu un latviešu studējošai jaunatnei ieeja visos kārtējos koncertos brīva.

Ģirts Zemgalis.

FILATELIJAS ŽURNĀLS KOLLEKCIONĀRS

1962. gada jūnija numurs veltīts Ziemeļamerikas II Jaunatnes dienām, dodot apskatu par propagandas markām Latviešu jaunatnes svētkiem Kanadā 1959. gadā un plašu A. Petrēvica apskatu par Latvijas skautu nometņu speciāliem zīmogiem un aploksnēm Asaru nometnē. J. Skujiņš apskata Rīgas atbrīvošanas pastmarku izdošanu Liepājā, kad tur bija Niedras valdība. J. Ronis apskata Ģerboņa zīmējuma markas — rubļu vērtības, pakavējoties pie to skaita pa vērtībām un kļūdām. Nodaļā par Latvijas filatelistiem un numizmatiem H. Riekstiņš dod interesantu apskatu par Voldemāru Miesiņu un A. Vēveris sniedz atzīmes par A. Engela darbību Filadelfijā. Pazīstamais numizmats A. Platbārdis raksta par Interesantu epizodu Latvijas naudas vēsturē. A. Petrēvics turpina apskatu Aicinājuma spiedogi, un E. Bērziņš stāsta par neatkarīgās Latvijas valsts papīra naudas zīmēm. A. Petrevics sniedz filatelistiem mazāk pazīstamos mašīnmarku samaksas veidus Latvijā gan neatkarības laikā, gan okupāciju laikā. A. Vēveris turpina rakstu par Liepājas pagaidu markām un izsaka domu, ka tās nav „pārdruka", bet gan papildspiedogs vācu Feldpost zīmogam. Plašu tematikas rakstu „Šachs uz pastmarkām" sniedz O. Puriņš, kurš rakstījis par šo tematu jau iepriekš amerikāņu filatelijas presē. Noslēgumā V. Kents sniedz angļu valodā interesantu apskatu par pirmsmarku laika vēstuļu apmaksu Eiropā, pakavējoties arī pie Latvijas apgabaliem. Noslēgumā dotas ziņas par latviešu filatelistu piedalīšanos izstādēs un dažu filatelijas izdevumu apskati. Žurnāls bagāts labām ilustrācijām.

Skate bez autora

DV Melburnas nodaļa 6. oktobrī plkst. 18. un 7. oktobrī no plkst. 13—17 Melburnas latviešu namā izstādīs ap 40 gleznu, kuŗu autoram tieši 7. oktobrī piepildītos 19 gadu, ja viņš 1961. g. 1. septembrī nebūtu miris.

Izstāde notiks šī mirušā jaunieša Andreja Maršaua piemiņai. Lielākā daļa gleznu glabājas pie viņa tēva dziedoņa Ernesta Maršaua. Andrejs nomira pavisam negaidot. Viņš jau kopš 10 gadu vecuma bija ļoti interesējies par gleznieciību, un tajā nopietnāk sāka skoloties tad, kad viņa tēva vadībā Melburnā vēl darbojās Saules mazpulks, kur zīmēšanu mācīja O. Bisenieks, K. Veinbergs un J. Priedītis. Andreju jo sevišķi skoloja pēdējais.

Zēns jau 12 gadu vecumā savus darbus rādīja mūsu kultūras dienu jauniešu gleznu izstādē Sidnejā. Melburnā tas piedalījās Mumbas, laikraksta The Sun un savas skolas izstādēs.

Vērojot Andreja pašu pēdējo darbu — Jūra pēc vētras, un salidzinot to ar iepriekšējiem, konstatējams, ka topošais gleznotājs savos meklējumos bija jau nonācis uz jauna ceļa, bet to turpināt vairs neizdevās.

LATVISKAIS, LAIKMETĪGAIS UN SVEŠAIS

Jānis Bičolis

Tas ir koks: varens, dzīvības pilns ozols. Pilns noslēpumainiem augšanas un dzīvošanas procesiem. Nemitīgi strādā viņa saknes un lapas, uzņemot dažādos ozolam būtiski svešos elementus ar vienu mērķi: audzināt un uzturēt šo koku, kuŗā nemitīgi jaužas gadu tūkstošiem cauri glabājamas šīs koku šķirnes īpatnības, ozola ozoliskumu. Ne gaisa pikā, ne saules starā, ne ūdens lāsē nekā nevar saskatīt no tā, ko ozols ar visu to spēj radīt: koka stumbra miesu un zaļo lapu. Te mūsu priekšā: pirmkārt — dabas mistērija, otrkārt — dabiska un līdz ar to veseliga un godiga dzīves filozofija.

Tā kā cilvēks un cilvēku kopas pieder pie dzīvās dabas, tad augšējā gleznā spēkā arī še. Tā tas arī tautu dzīvē. Kādas tautas locekļos paužas vairāk vai mazāk spilgta individuālitāte, tiem ir sava seja, lai arī ne katrs vērotājs to tik drīz ievērotu. Tas vērošanas spēju trūcīguma pēc, piem.: svešas rases piederīgo sejas vērotājam ilgu laiku liekas gluži vienādas, lai gan patiesībā arī te katrs cilvēks ar savu seju. Tāpēc patiesībai „cilvēks ir un paliek cilvēks" līdzās nostājas atziņa, ka viens cilvēks ir anglis, cits indietis, vēl cits krievs u. t. l. Tautas nav fikcijas, jo tām ir savas īpatnības, lai arī tās neatklājas visas uz reizi jeb arī nav tik vienkāršī uztveramas. Tautu ar tās locekļiem arī nevar vienkāršī pielīdzināt mucai, kuŗas galdiņus mechaniski kopā turētu stīpas kopīgās valodas, tradiciju un citu šādu elementu veidā. Skudru pūlim mežā nav, liekas, šādu stīpu, un tomēr tās turas kopā. Tautas ir organiskās dzīves parādība, un tieši tādēļ nevar atmest arī tādus it kā neskaidrus vai mītiskus apzīmējumus, kā: tautas asiņu balss, tautas dvēsele un gars. Kā dabas vērotājam nepietiek ar ķīmijas un fizikas likumiem, lai tas iedziļinātos ozola izaugšanā no mazās zīles, tā tautu vērotājam jāapspājas ar irracionālo spēku priekšā, kas radījuši un pēc tam uzturējuši gadu tūkstošiem tautas, lai arī dažkārt tās bijušas pat sīkas un šķietami vārgas.

Līdz ar to nonākam pie atziņas, ka latvieši ir tauta un mēs latviski. Gadsimtemiem ilgi to varēja arī neapzināties, bet kopš tautas atmodas 19. gadsimtenī līdz ar citām tautām latvieši arī skaidri apzinās šīs patiesības Piederība tautai un līdz ar to šādā vai tādā veidā savu spēku nodošana tautas labā ir ābeces patiesības. Jau 1872. g. Fr. Brīvzemnieks bija rakstījis savā Andreja Spāģa nekrologā: „Tagad laiki tā grozījušies, ka mūslaiku tautietis, ja viņš tik krietns vīrs ir, vairs gandrīz nedomās, ka tas tāds sevišķīgs nopelns, ka viņš tautu mīlē un priekš viņas cik necik strādā, tāpat kā mēs to par īpašu nopelnu neuzskatām, ja kāds krietns dēls savu tēvu un māti mīlē un par tiem gādā. Tas ir krietna vīra pieklājums..." Ja nu mēdz sacīt, ka dzīve esot cīņa, tad arī tautas dzīve ir cīņa; un arī apzinīgā pasaules nacionālisma laikmetā, kur vērojami centieni apzinīgi ar starptautiskiem institūtiem nodrošināt eksisteni tautām, cīņas būs papilnam; jācīnās: 1) par tiesībām un brīvību; 2) par tautas dzīvo spēku un kvalitāti; 3) par tautas īpatnībām un vērtībām.

Cīņa te nozīmē aktīvitāti, bet jau šī ir garantija spēkam. Tekošs avots ir mūžīgs un skaidra ūdens devējs, stāvošs ūdens aizaug un ir gļotinieks. Ja nu latvieši ir tauta, tad tiem ir arī — un tieši tāpēc — latviskā kvalitātes. Bet līdz ar to dzīve kļūst bagātāka ar uzdevumiem un cīņas iespējām visdažādākajos kaujas laukos: jācīnās par tautas dzīvo spēku, jācīnās par savu valsti, jārada nacionālās kultūras vērtības, īpaši domājot par latvisko īpatnību. Kā katra cīņa, tā arī šī, protams, prasa varoņību: pacietīgu drosmi, izturīgu spīti, lepnumu, neļodzīgu karavīra apziņu, ka cīnās par taisnu un svētu lietu. Te palīgā nāk apstāklis, ka tautas loceklis aug un turas savā tautā; viņš arī pazīst savu tautu, tās valodu, tradicijas, vēsturi, kultūras vērtības; un laiku pa laikam viņš kopā ar citiem pārdzīvo savu latviskumu kopīgajās pausmēs. Visu to apzinīgi veicināt ir nacionālās politikas uzdevumos.

Tai pašā laikā jāapzinās, ka pasaulē daudz tautu. Tām ir sakari, papilnam starptautisku strāvojumu un savstarpēju ietekmju. Dažādi izgudrojumi īsā laikā spēj pāriet jo plašas territorijas, nonākot saskarē arī ar tautu gara dzīvi. Piem., vērpjamie ratiņi Latvijā būs sākuši ieviesties tikai 16. gadsimtenī, pamazām izspiežot seno vārpsti, bet tautas dzejā tie jau izklausās pēc pilnīgi latviskas dzīves priekšmetiem. Tas pats ar jaunlaiku technikas sasniegumiem, piem, dzelzceļu, telefonu, fabrikām u.c.

Kāds nu te stāvoklis? Celt Ķīnas mūrus? Nepavisam. Kā cilvēks, dzīvojot cilvēkos, nezaudē savu es, ja vien tas tam ir, tā tas arī ar tautu. Jau tai pašā augšminētajā 1872. g. Kronvalds savā „Nacionālo centienu" apcerē pozitīvi novērtējis tautu sakarus: „Lielu un senu kultūras tautu tuvums ne tikai sarga, bet arī ierosina un atbalsta. Cik bēdīga un vienmuļa latviešu tautas nākotne izskatītos, ja piepeši tā visapkārt ieraudzītu nepārvaramus purvus vai Afrikas smilšu tuksnešus. Vai varētu tad vēl domāt, ka mazai tautai, tā izolētai, pietiktu radītāja spēka. „Tātad, sakari vērtību maiņai starp tautām ir pat vajadzīgi. Bez tam ir taču pasaules kultūra, kuŗas vērtību apgūšana ir absolūti nepieciešama. Tāpat kā loģikas likumi, matēmatikas un dabas zinātņu patiesības, arī lielās filozofijas sistēmas un lielie mākslas darbi pieder visām tautām. Servantesu lasa ne tikai Spānijā, Šekspīru izrāda ne tikai Anglijā, Bēthovenu spēlē ne tikai Vācijā un Leonardo da Vinči apbrīno ne tikai itālieši. Bet kas aiz tā slēpjas? Vai zaudēt un aizmest sevi jeb atrast un piepildīt sevi? Vai kādā mūzejā mēs ar zinkāri skatāmies indiāņu eksponātus, lai paši kļūtu par indiāņiem? Protams, ne; mēs ar to kaut ko uzzinām un atklājam, mācāmies un pārdzīvojam, paši kļūstam garīgi bagātāki, un līdz ar to vērtīgāki un nozīmīgāki.

Tātad, dziļākais pamats labvēlīgai mūsu nostājai pret svešo un laikmetīgo ir egoistisks: mēs pieņemam to, kas mums par labu. Gluži kā augšējā piemērā par ozolu: ir vajadzīgs, no kā augt, ar ko baroties. Bezgala daudz no visa tā jau ir paša tautā, gluži normāli tur ir daudz vairāk nekā jebkur jeb tieši tas, ko nekur citur nevar iegūt, piemēram, vecāki, ģimene, dzimtā valoda, īpatnējais pasaules skatījums un pārdzīvojums, īpatnēju centienu un mērķu komplekss. Varam vienīgi vēlēties pilnīgāku visa tā izmantošanu. Taču jaunlaiku kultūras cilvēkam ar to vien nepietiek; viņš mācās svešvalodas, iepazīstas ar svešām zemēm un tautām un to radītajām kultūras vērtībām. Ar to tas aug un kļūst nozīmīgāks loceklis paša tautā un līdz ar to dara vērtīgāku savu tautu. Nereti tieši šādas ar pasaules kultūras vērtībām „asinātas" redzes īpašniekam redzīgāks skats dziļāk ieskatīties un augstāk novērtēt savas tautas vērtības. Kas izpratis, piem., Dantes tercīnas, tas dziļāk izpratīs arī latviešu dainu kvartas. Tikai nenobriedis vai savu īsto vietu tautā neatradis vai arī nevesels tautas locekļis savu interesi par citām tautām var sākt motivēt ar to, ka paša tauta nav neko vērta. Paša tauta ir jau vērta tieši ar to, ka tā paša tauta, kas ir vienreizīga vērtība.

Bet ja mūsu nostāja pret laikmetīgo un svešo ir egoistiska, tad tai tādai jābūt līdz galam un bez sevišķas žēlastības. Ja mūsu mērķis latviešu tautas labums un latviskas vērtības, tad mums vajadzīgs kritērijs laikmetīgā un svešā izmantošanā savā labā. Daudz kas būs arī jāatsijā, vienkārt, jau tādēļ, ka visu tik un tā neapgūt; jārada izlases principi. Jau dažs labs praktisks apsvērums vienā otrā jautājumā noved pie izvēles: piem., jāapsveic katrs latvietis, kas apgūst brāļu tautas — lietuvju valodu, taču nevar šo valodu ievest latviešu skolās par obligātu mācības priekšmetu, daudz noderīgākas par to tādas valodas kā vācu un angļu. Daudz interesanta un vērtīga būs Sibirijas tautu eposos, taču latviešiem pēc viņu tautas un kultūras sakariem un radniecības daudz nozīmīgāk iepazīties ar Homēra eposiem. Jo interesanti sekot archaiologu darbam seno indiāņu zemēs, taču latviešu zinātniekiem aizvēstures problēmās daudz svarīgāk sekot archaiologu darbam kaimiņos: Lietuvā, Prūsijā, Igaunijā un kaimiņu slavu zemēs. Literātūras tulkojumos latvieši sevišķi ieciņījuši t. s. ziemeļniekus, kas tāpat norāda uz tieksmi svešajā meklēt kaut ko sev tuvāku, radniecīgāku.

Otrs izlases princips: svešā kvalitāte. Svešo nevar pieņemt tikai tādēļ, ka tas kas neparasts vai laikmetīgs un līdz ar to populārs. Jāapsveŗ arī loma, varbūtīgās sekas turpmākajā tautas attīstībā. Ne viss svešo vērtību pasaulē ir pietiekoši vērtīgs vai nozīmīgs, vai arī vispār kaut dzīkdāk vajadzīgs. Dažs kas var pat izrādīties kaitīgs. To pašu var attiecināt uz „laikmetiskajām" parādībām. Pārņēmumiem jābūt ar pamatu un attaisnojumu. Tā Latvija labprāt pārņēmusi tādus technisko jauninājumu sniegumus kā radio un televīziju, bet norobežojusies no „brīvajām" komerciālo pasākumu financētajām programmām. Rezultātā, piem., neatkarīgās Latvijas radio raidījumi varēja izveidot tiešī paraugprogrammas vispusībā un kvalitātē, radio atbilda mūsu zemes vajadzībām un prasībām, dziļākajā būtībā būdams „latvisks." Tā kvalitāti pasvītroja arī iespiežamo programmu vērtīgums: daža laba tur iespiesta apcere, piem., par literātūru ir ieguvusi bibliografisku svarīgumu. Tāpat jo spilgti kvalitātes meklējumi var izpausties tulkojumos no citu tautu literātūrām. Pasaulē ir tāds milzums daiļdarbu, ka no tā tulkošanai var izraudzīties pavisam niecīgu daļu. Līdz ar to skaidrs, cik svarīgi nopietnas izlases principi. „Sēnalu" literātūras tulkošana var būt visai ienesīga tulkotājiem un izdevējiem, bet latviešu darinātais šīs literātūras apzīmējums labi raksturo tautas nostāju un mentalitāti. Tādā veidā tulkojamās literātūras degpunktā „klasiķi," bet no „laikmetiskajiem" darbiem ne tik daudz „bestselleri" kā problēmām un īpatnībām bagātākie, kas kā spirgta vēja pūsma no kalniem var savilņot pašu literātūras dažkārt mierīgo ūdeni.

Meklējot pēc vērtībām citu tautu vai pasaules kultūras sniegumos, var nodarīt divi kļūdas: 1) par zemu novērtēt pašu tautas vērtības; 2) par augstu novērtēt citu vērtības. Pēc tam var aloties tā, ka svešo pazīst ļoti paviršī un vienpusīgi, bieži vien tādā gadījumā pievienojoties idejiskām strāvām, kuŗu vērtība izrādās ļoti problēmātiska. Tā pagājušā gadsimta 90. gadi raksturīgi ar ciņu pret tautas atmodas laika idejām latviešu literātūrā par labu reālismam vai

(Nobeigums 7. lpp.)

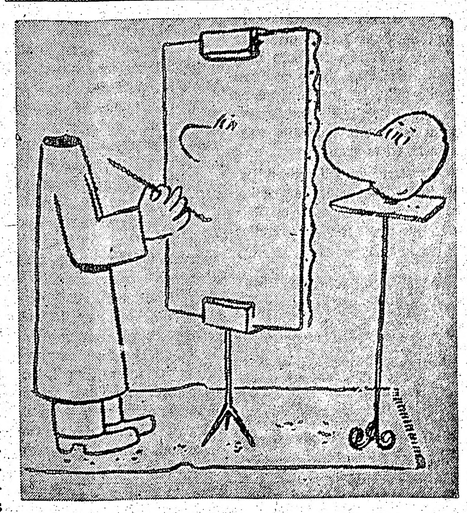

Mākslinieks Priecīgais var iztikt arī bez modeļa.

„Man liekas, šis kungs mācījies pie mana profesora."

Latvieši Kanadā

Kanadas raktuvēs vēl šodien strādā daudzi latvieši. (C. S.)

CIEMOS PIE IGAUŅU SKAUTIEM

RĪGAS MAZSKAUTI IGAUŅU SKAUTU 50 GADU JUBILEJAS NOMETNĒ.

Sestdienas rītā, pusceļā uz kaimiņtautas Lielo nometni, izbraucam cauri lietus joslai, bet kad ierodamies igauņu skautu lauku īpašumā — Kotkajervē, pāri galvām ēnojas tumši padebeši un atkal sākas lietus. Mums ierāda vietu „ārzemnieku" apakšnometnē, kur visu nedēļu jau nometnojuši lietuviešu un poļu skauti. Tagad poļi jau aizbraukuši uz savu Lielo nometni, bet reizē ar mums ieradušies ungāri un somi.

Man līdzi ir pieci mazskauti, visi piedzīvojuši nometņotāji, bet . . . būtu labi, ja nelītu. Bažas izrādās veltīgas. Zēni, smaidīdami un sasaukdamies, sanes mantas no auto novietnes uz nometni, uzslej telti, pagatavo nometnošanas ierīces un, kad beigās esam uzvārījuši karstu tēju, izmetušies līdz ādai, noberzējušies dvieļiem un apvilkuši sausas drānas, lietus pāriet. Taču pēc laiciņa līst atkal.

Esmu ielūgts sveštautu skautiem rīkotajā aktā. Mūs iepazīstina ar nometnes vadību, Kanadas igauņu sabiedrības vadītājiem un no visām pasaules malām sabraukušo nometņotāju pārstāvjiem. Lielajā 50 gadu jubilejas nometnē piedalās igauņu gaidas un skauti no Kanadas, Sav. Valstīm, Zviedrijas, Vācijas un pat Austrālijas. Gaidītajiem dalībniekiem no Argentīnas apstākļi lieguši ierasties. Mūs cienā ar 50 gadu jubilejas torti un kafiju. Tad igauņu skautu Centrālās Vadības biroja starptautiskais sekretārs vad. Herberts Michelsons izziņo sakarā ar Lielo nometni piešķirtos apbalvojumus. Ar visaugstāko goda zīmi, ko igauņu skauti piešķir trimdā, Ziemeļu Zvaigznes pirmo šķiru apbalvots arī mūsu vad. V. Klētnieks.

Ir pienācis laiks ielūgtajiem sveštautu vaditājiem teikt savas runas. Mani uzaicina pārstāvēt latviešus. Es zīņu, ka mūsu Jendas priekšnieks vad. S. Leimanis gatavojas ierasties uz aktu, bet nejaušu, ka viņš cietis negadījumā un spiests palikt Torontō. Jāiet uz priekšu un jāapsveic draugi — igauņi Latviešu skautu organizācijas vārdā.

Sveštautu vaditājus apbalvo ar igauņu skautisma 50 g. jubilejas medaļām. Pēc akta mūs atkal aicina mieloties, un pirms šķiršanās redzu, ka ir paguvis ierasties arī vad. E. Ozols, atvedot Jendas priekšnieka sūtīto balvu.

☆

Pievakarē paredzēts nometnes lielais ugunskurs, uz kuru sabraukuši vairāk kā 3000 viesu.

Esmu šeit ieradies arī mācīties, tādēļ cītīgi vēroju visu, kas notiek. Redzu, ka igauņi ir sevišķi centušies sagatavot jaunus vaditājus. Acīm patīk mazskautu vienveidīgie siltie tērpi — gaiši siltie krekli un pelēkas garās bikses.

Lielais ugunskurs notiek dabīgā amfiteātrī. Lielā grava ir jaužu pārpildīta. Prožektori apgaismo priekšnesumu vietu. Visapkārt gravai uzstādīti skaļruņi.

Lielisks ugunskurs! Divi skautu orķestri. Skaistas igauņu dziesmas. Daudzveidīgi priekšnesumi — no piramīdu celšanas līdz tvista dancošanai. Sajūsma, kas pavada priekšnesumus, liecina, ka mūsu saucienu lielmeistaram vad. Leimanim šeit ir cienīgi līdzinieki, ASV dzīvojošie skauti savu atzinību izsaka ar īsu un brašu: „Cā!!!"

Ir jau pāri pusnaktij, kad visi pieceļas, lai dziedātu Igaunijas himnu. Tas ir varens brīdis, kad 800 nometņotāju un to visu balsis apliecina igauņu tautas dzīvotgribu. Izskan vakara jundas signāls. Atgriežamies uz savu nometni.

Mani mazskauti vēl jūsmīgi pārspriež redzēto un dzirdēto. Man jāatzīst — igauņi ir gaidu un skautu organizācijas izvērtuši par savām nacionālām jaunatnes organizācijām un to vienības darbojas visur, kur atrodas igauņu kolonijas.

☆

Otrā rītā vienā no karogu mastiem, pirmo reizi šajā nometnē, uzvijas mūsu atvestais Latvijas karogs.

Pēc karogu pacelšanas ceremonijas dodamies uz dievkalpojumu, ko brīvdabas baznīcā, kuras ieeju veido zvana tornis, vada divi skautu vaditāji formas tērpos, savām mācītāja amata zīmēm — krustiem uz krūtīm. Vienai no luterāņu dziesmām varam pievienoties latviešu valodā.

Šodien ir nometnes lielā diena. Visu nedēļu skauti un gaidas ir cītīgi darbojušies un sacentušies. Tāgad dala balvas. Daudz balvu — kā sacensību uzvarētājiem, tā darbu darītājiem.

Tad nometne sakārtojas parādes gājienam. Ārzemnieki iet skautu kolonnas galvgalā, tūdaļ aiz gaidām. Orķestris skandina maršu, un mēs dodamies gaŗām Igauņu centrālās vadības biroja locekļiem un nometnes vadībai.

Atgriežoties uz teilti, mani mazskauti uzsāk: „Kur tu teci, gailīti manu . . . " un šoreiz tiem skan pavisam labi.

Nu varam noģērbt formas tērpus un doties peldēties. Peldētavu pārrauga dzīvību sargi, kas bērnus ūdenī laiž tikai pa noteiktām grupām. Mums tomēr nav ilgi jāgaida.

Atspirdzinājušies ieturam launagu un, atkal saģērbušies pilnās formās, dodamies viesos. Mazskautiem sevišķi patīk kā senču karā laiva veidots ziņojumu dēlis vienā no skautu apakšnometnēm un dzīvās maskotes — cūka un zoss — gaidu daļā. Lielgaidas savās teltīs izkārtojušas jaukus rokdarbu un piemiņlietu klāstus. Pa ceļam mums jāparakstās gan greznos ādas vākos iesietās grāmatās, gan uz bērzu tāsīm. Ļoti vispusīga ir pārvaldes ēkā izkārtotā igauņu skautisma attīstības izstāde, daudzi eksponāti saglabāti no brīvvalsts laikiem.

☆

Pienākusi pēdējā diena. Nojaucam savu nometni. Sakārtojam mantas mājās vešanai. Notīrām nometnes vietu. Vēl atlikusi apmēram stunda līdz nometnes slēgšanas ceremonijai. Varam pārspriest redzēto un piedzīvoto. Mazskauti nožēlo, ka tiem nav izdevies nometņot visu nedēļu un sacensties ar igauņu mazskautiem. Nolemjam speciālos igauņu jubilejas nometnes kakluautus, kuŗus šeit nēsāja arī visi nometņojošie ārzemnieki, lietot vēlreiz septembrī — latviskā skautisma 45 g. jubilejas nometnē, Saulainē, tā apliecinot savu draudzību ar igauņu skautiem. Vēl nodziedam savu šķēršļu gājienu dziesmu, tad jāiet piedalīties nometnes slēgšanas ceremonijā.

Tur atkal dala balvas. Starp citām visu valstu un tautu pārstāvjiem pasniedz no tāss darināttas laiviņas ar nometnes lielā ugunskura ogļēm, ar novēlējumu — lai tās atkal iekvēlotos citos skautu ugunskuros.

Atskanot Igaunijas himnai, pēdējo reizi nolaižas jubilejas nometnes karogi. Nometne slēgta. Bet kad ierodos saņemt mūsu karogu, mani sagaida lūgums. Igauņi nolēmuši visus karogus, kas plīvoja nometnes lielajos mastos, uzglabāt drošā vietā un vairs nelietot, kamēr atkal reiz tiks sarīkota tikpat nozīmīga nometne kā aizvadītā, jeb tie pacelsies pirmajā Lielā nometnē brīvajā Igaunijā. Ar pateicību atstāju latviešu tautas krāsas draugu ziņā.

Šajā nometnē latviešus pārstāvēja mazskauti Gundars un Namejs Batraki, Vilnis Lucs, Arnis Rozītis un Alberts Upeslācis. Nometnē satiku vecus igauņu vaditājus, kas atcerējās, kad kā mazi zēni piedalījušies mūsu nometnēs Asaros un Lielupē. Arī mūsu zēni šo igauņu jubilejas nometni atcerēsies visu mūžu. Nobeidzot šo pārskatu, gribu izteikt pateicību Viļņa Luča vecākiem, kas divi reizes brauca 140 jūdzes gāŗo ceļu no Toronto līdz nometnei un atpakaļ, mūs aizvedot un beigās izvadājot pa mājām.

v. v. Ilmārs Batraks

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

I. Andrejsons C. L. U.
41 MUIRCREST DRIVE,
DON MILLS, ONT. — HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

ALEKSANDRA KANBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel. HO 3 2667

TORONTO

Ievērojamā latviešu skatuves māksliniece Annija Simsone pēc vairāku mēnešu ciemošanās dēla Juŗa Benjamiņa ģimenē 23. augustā dosies atpakaļ uz Eiropu. Viņas ceļa mērķis ir Parīze.

Dziedonis un mūzikas paidagogs Mariss Vētra tik tālu atveseļojies, ka pagājušās nedēļas nogali varēja jau pavadīt savējo vidū mājās.

Apgādā „Ceļinieks" akcionāru sapulcē sestdien pārrunāja pasākuma līdzšinējo darbu un tālākos nodomus.

Vēlēšanās apgāda vadībā palika līdzšinējās amata personas.

Londonas teātŗa ansamblis sestdien viesojās Saulainē ar E. Ūdŗa dziesmu spēli Mežkungs Siliņš.

T. Zandersona iestudētais uzvedums ieguva nedalītu skatītāju piekrišanu. Sarīkojums Saulaines pārvaldei devis apm. 200 dol. ienākumu.

Toronto mednieku un makšķernieku eksternās šaušanas sacensībās Bērzainē vienību pārākumu kopvērtējumā uzvarētāji bija paši mājastēvi.

Individuālās sacensībās Hamiltonas krāsu aizstāvis, sašaujot 47 māla baložus no 50, nodrošināja sev. pirmo vietu.

Dubultbaložu klasē uzvarētājs bija Toronto šāvējs M.Reingarts.

Vienību kopvērtējumā pirmā vieta piekrita Toronto klubam. Torontiešī ieguva P. Tillinga celojošo balvu. 2. vietā palika Hamiltona, bet 3. vietā — Sv. Katerīnas vienība.

Mazkalibra ieroču klasē uzvarētājs bija torontietis Ā. Āboliņš. Labākā vienība Toronto klubs, 2. vietā Sv. Katarīnes un 3. vietā Hamiltona.

Jaunatnes sacensībās 12 g. vecais M. Jakovičs atzīmēja 95 p. no iespējamiem 100 un līdz ar uzvaru sagādāja daudz prieka vecākiem Hamiltonas šāvējiem.

Apm. 400 apmeklētāju pagājušā sestdienā Sidrabenē noskatījās nometnes bērnu sagatavoto brīvdabas izrādi. Uzvedumā redzēja Annas Brigaderes skatu lugu Spridītis. Izrādē piedalījās 30 mazie tēlotāji. Režisore Dagmāra Gribusta bija pielikusi daudz pūļu, lai izrāde risinātos raiti un disciplinēti. Skaisto skatuves ietērpu bija gādājis mākslinieks Ģirts Tiltiņš.

Savstarpējās sadarbības līga, kā iepriekšējos gados, aicina komūnistu apspiesto tautu brīvības cīnītājus, arī latviešu, piedalīties Kanadas veterānu parādē.

Sapulcēšanās parādes gājienam izstādes laukumā — Trinity parkā (Queen St. West un Strachan ielu krustojumā) š. g. 18. augustā plkst. 10 rītā, noteikti. Vēlams, ar visām brīvības cīņās iegūtām goda zīmēm.

Līdzšinējās veterānu parādēs kanadieši komūnistu apspiesto tautu cīnītājiem jau parādījuši savas simpatijas mūsu taisnai lietai.

Demokratijas pamatos stāv taisnības un brīvības ideāli. Demokratija, īstā izpratnē, ir šo ideālu aizstāve.

Būsim atbildīgās demokratijas cīnītāji!

Sojojot kopā ar kanadiešiem, kas cīnījušies par brīvību, apliecināsim savu uzticību šiem ideāliem un būsim atbildīgās demokratijas paudēji.

Gadskārtējo Sidrabenes sporta svētku ietvaros svētdien, 19. augustā, atkal risināsies tradicionālās Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstes vieglatlētikā, kas iepriekšējos gados vienmēr pulcējušas ļoti kuplu dalībnieku skaitu.

Svētki sāksies ar dievkalpojumu plkst. 9.30 rītā.

Jaunie atlēti, tāpat kā iepriekš, būs sadaliti trīs vecuma grupās. 1952.—1954. g. dzimušie, 1949.—1951. un 1946.-1948. g. dzimušie sacentīsies 60 m skrējienā, tāllēkšanā, augstlēkšanā un bumbas vecākās grupas arī lodes grūšanā.

Izcīņā Roberta Plūmes mūžīgi celojošās balvas labākajam jaunietim. Šo balvu izcīņā blakus vieglatlētikai ietilpst arī peldēšana un šaušana (līdz 16 g. v.).

JURIS SVENNE

beidzis Toronto universitātes inženierzinātņu fakultātes fizikas nodaļu ar B. Sc. grādu. Viņš saistījies M. I. T. (Massachusetts Institute of Technology) universitātē Bostonā kā research assistant, lai reizē gatavotos maģistra un doktora gradam. Juris Svenne piedēr korporācijas Lataviensis saimei.

Rosīga darbinieka jubileja

Viens no brīvās Latvijas rosīgākiem uzņēmējiem un saimnieciskiem darbiniekiem — Augusts Golts 23. augustā atskatās uz aizvaditiem 80 dzīves gadiem. Dzimis 1882. g. Rencēnu Dambīšos kā lauksaimnieka dēls. Nobeidzis Eveles 3-klasīgo draudzes skolu, Golts dodas uz Rīgu, lai turpinātu izglītošanos un rastu iespēju drīzāk nostāties pats uz savām kājām. Viņu interesē grāmatu tirdzniecība. 24 gadu vecumā viņš jau atver savu grāmatnīcu Suvorova (Kr. Barona) ielā 24 un nodibina arī grāmatu apgādu. Pēc 1905. g. revolūcijas grāmatu tirdzniecība Rīgā bija pakļauta stingrai cenzūrai un policijas uzraudzībai, tāpēc vajadzēja stāties sakaros ar latviešu grāmatniekiem. Pēterburgā, kur brīvība bija lielāka. Drīzi vien Rīgā sāka pienākt Pēterburgas avīzes un žurnāli un Golta grāmatnīca izvērtās par ievērojamu izdalīšanas centru. Parādījās arī paša jaunā grāmatnieka izdevumi, kā Zvārguļu Edvarta dzejas Gaujmalas smildziņas, Augusta Brača No atzīšanas koka, žurnāls Zinātne un dzīve u. c. Vēlāk izdevniecība paplašinājās. Iznāca K. Skalbes, K. Ieviņa, V. Plūdoņa, Aidas Niedras un citu rakstnieku atsevišķi darbi, bet kā ievērojamākais jāmin Poruku Jāņa kopoto rakstu pilnīgs izdevums. Kādu laiku G. izdeva arī literāro žurnālu Domas un satīrisko žurnālu Lietuvēns.

Pirmam pasaules karam sākoties, G. pārceļ darbību uz Pēterburgu; atver papīru lieltirgotavu un papīra apstrādāšanas darbnīcu,kur izgatavo ap 500.000 ūdensdrošu pārsienamo sainīšu, kuŗus Sarkanais Krusts nogādā ievainotiem frontē.

Pēc pirmā pasaules kaŗa G. pārceļas atpakaļ uz Rīgu. Blakus grāmatniecībai pievēršas plašākiem saimnieciskiem uzņēmumiem, pierādīdams izcilas organizētāja un vaditāja spējas. Lai minam tikai Tirdzniec. un rūpniecības, A./S Latvijas Eksports, Golts, Velēns un biedri, grāmatrūpniecības A./S-bu Golts un un Jurjāns, apdrošināšanas un transporta A./S-bu Latvija, Latvijas Spirtrūpnieku sabiedrību, A./S-bu Rīgas hipodroms u. c., kur Golts ieņēma atbildīgus amatus. Kādu laiku kopā ar Ansi Gulbi un Dāvi Goltu - Zeltiņu izdod dienas laikrakstu Rīgas Zi-

(Nobeigums 8. lpp.)

VALTERA ZIEDIŅA SPIESTUVE
GREENWOOD PRINTERS
Izpilda augstas kvalitates drukas darbus latviešu valodā /Letterpress - Offset/. Mūsu darbus atzinīgi vērtējuši daudz latvieši un organizācijas A. S. V. un Kanedā. Ja Jūsu problēma, kur iespiest drukas darbus, kā: piem.: vizītkartes, iesvētību, lūžu, lubileju, organizāciju sarīkojumu un cita veida sarīkojumu ielūgumus, programmas, aploksnes, vēstuļu papīru, katalogus, brošūras, kam kvalitatīvā ļaudīsist lē kontinente prasībām, lūdzam rakstīt: Greenwood Printers, 218 Greenwood Ave., Toronto 8, Canada. Telefons 465-8646. Pasūtinājumiem no A. S. V. rezē Post".

LASĪTĀJU vēstules

NEPIEKRĪT PROF. DR. K. DZELZĪTIM

Prof. Dr. K. Dzelziša raksts LA 1. augusta numurā par notikumiem Saskačevanā pieskaras svarīgiem demokratijas pamatprincipiem, pielietojot tik rupjas demagoģiskas metodes un patiesības noklusēšanu, ka to nevar atstāt neievērotu.

Cienījamā profesora domas par vairākuma likumdošanas spēku demokratiskā valstī ir, bez šaubām, pareizas. Bet slavēt Saskačevanas valdību par to, ka tā, laužot tautai doto solījumu panākt abiem partiem pieņemamu vienošanos, gribēja uzspiest ārstiem savu, citur pasaulē nedzirdēto, patvarīgo mobilizāciju, nozīmē tikai lieku reizi atgādināt, ka no šādas demokratijas līdz proletāriāta diktatūrai ir īss ceļš. No šīs diktatūras izbēguši esam mēs visi, arī cien. profesors.

Saskačevanas iedzīvotāji savu nostāju pietiekami skaidri parādīja, nelevēlot nevienu NDP (sociālistu) kandidātu 18. jūnija federācijas vēlēšanās. Ārstu izmisuma streiks bija, bez šaubām, cīņa par brīvības principu, pret viņu materiālajām interesēm. Katram saprotams, ka no brīvas ārstēšanas un pārpildītām uzgaidāmām telpām ciest var vienīgi medicīniskās aprūpes kvalitāte, ārstu ienākumiem vairojoties. Arī tagad, strādājot ārpus valsts likuma, ārstiem būs jāpārvar neskaitāmas grūtības principu dēļ. Autora apvainojumi par ārstiem kā „biznesmeņiem" attiecas tikpat labi uz partiju politikāņiem visās zemēs un visās valstīs. Pārdot to ,kas viņiem nepieder, proti, mobilizēt ārstus miera laikā, balstoties uz demokratijas diktatūru ,lai zvejotu balsis, vēlas Kanadā kā sociālisti, tā liberāļi. Arī Latvijā tie nebija tikai Zemnieku savienības veikali, kas ieveda zemi chaosā pirms 1934. g., tur vainīgas bija arī pārējās 76 partijas ,to starpā arī sociāldemokrati, kā to atzīstas pazistamais Jaunāko Ziņu redaktors Jānis Kārkliņš savās nesen izdotajās atmiņās. Viņam autoritārā režīma slavināšanu gan nevarētu pārmest.

Nobeidzot šīs piezīmes, gribētu tikai lūgt prof. Dr. K. Dzelziša kungu iepazīties ar Saskačevanas apstākļiem tuvāk; tad turienes demokratiskās diktatūras fiasko būs labāk saprotams, un „mūsu tautiešu politiskās attīstības veicināšanai" nebūs jāizmanto virspusīgas avīžu ziņas, vispārinājumi un puspatiesības.

Dr. P. Vasariņš

Draudzības un jaunatnes dienu volejbola turnīrā sievietēm uzvarēja TLSK vienība, finālā pieveicot Hamiltonas Spartu ar 7:15, 15:12, 15:5, 12:15 un 15:7. Pirmajā rindā no kreisās: uzvarētājas ar izcīnītajām balvām — Z. Grīķe, V. Ādmine, V. Brasliņa, M. Kirša, V. Banga un V. Viškere. Aizmugurē Hamiltonas Sparta — A. Kraukle, V. Tētiņa, H. Richtere, M. Žulpa, L. Morusa. J. Liģera foto.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTŌ

1.—3. sept. — Tautas deju svētki Sidrabenē.
8. un 9. septembrī gaidu un skautu 40 un 45 g. jubilejas nometne Saulainē.
12. septembrī — dziedones A. Sapales un pianistes I. Gruzas (no Austrālijas) koncerts Sv. Andreja b-cas zālē.
22. septembrī — Ņujorkas auditorijā Amerikas ceļojošā teātŗa izrāde „Ziedonis decembrī" un — J. Sāberta 50 g. skatuves darba jubileja.
27. septembrī — Normas Auziņas (vijole) un Ronalda Leonarda (cello) koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.
6. oktobrī — DV Toronto gada svētki — Leaside Memorial Gardens.
19. oktobrī — TLB Inženieŗu un tehniķu kopas slēgta balle.
20. oktobrī — DVTK teātŗa pirmizrāde Royal Cnt. mūzejā.
27. oktobrī — Toronto Studeņu korporāciju kopas slēgts tējas vakars Royal Curling kluba telpās.
28. oktobrī — gleznotājas Guntas Upītes pirmās gleznu izstādes atklāšana.
3. novembrī — Dainas koŗa koncerts — Parkdale Collegiate auditorijā.
10. novembrī — Mārtiņu balle — Columbus Hall.
24. novembrī — Klīvlendas latviešu teātŗa viesizrāde B. Šova lugā Šokolādes zaldātiņš.
24. novembrī — jauktā koŗa Dziesmu Vairogs koncerta Koncertapvienības sarīkojums.
1. decembrī — TLB dāmu komitejas balle, Ungāru zālē, 245 College St.
8. decembrī — TLB Drāmatiskā ansambļa izrādē R. Blaumaņa Uguni.
1963. gada 7. februārī — pianista Arturs Ozoliņa koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.
1963. gada 7. martā — dziedones Ritas Dzilnas-Zapraukas koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.

HAMILTONĀ

13. oktobrī — DV gada svētki Royal Connaught viesnīcā ar svinīgu jundu. Priekšnesumu daļā Diždancis no Toronto.
17. novembrī — 18. novembŗa svinības Royal Connaught viesnīcā. Svētku runu teiks Komitejas Latvijas brīvībai pr-dis V. Hāzners no Ņujorkas.
25. novembrī Klīvlendas DV teātŗa viesizrādē — B. Šova „Šokolādes zaldātiņš".

KIČENERĀ

22. septembrī, plkst. 12 dienā — DV vispārējās meistarsacīkstes šaušanā River Valley Lodge šautuvē. Sai pat vietā plkst. 7 vakarā DV Kičeneras -Vaterlū nod. rīkotais 10 g. darbības atceres sarīkojums ar deju.

Ņujorkas piezīmes

NEDRĪKST IZMAN MĀKSLINIEKU

Pēdējos gados latviešu labdarības organizācijas īpašumu iegādes vai aprūpes vajadzībām sākušas jauna veida līdzekļu sagādi. Sariko loteriju, visbiežāk gleznu, kaut arī izlozē dažreiz ir citādas mantas, pie kam izlozējamo mantu skaits var būt viens, desmit vai pāri simtam. Lozes par 50 centiem gabalā izsūta organizācijas biedriem vai atbalstītājiem, parasti 5 vai 10, atsevišķos gadījumos mazāk vai vairāk. Kas par savām lozēm samaksājis, tam tiesība piedalīties izlozē un laimēt kādu no izlozes priekšmetiem.

Šāda līdzekļu vākšana būtu uzskatāma par ziedojumu vākšanu, tikai ar to atšķirību, ka par nodoto ziedojumu pie labas laimes ir izredze kaut ko saņemt atpakaļ laimesta veidā, dažkārt ar lielu vērtību. Dažas organizācijas ziedojumus vāc divas reizes gadā: vienu reizi pēc vecajām paražām ar ziedojumu listēm, otru reizi ar loteriju. Tā Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudzes Palīdzības fonds rudenī vāc ziedojumus ar listēm šogad pirmo reizi, izsūtot katram atsevišķu aicinājumu, bet pavasarī draudzes dāmu komiteja nekustamam īpašumam rīko izlozi. Ņujorkas Daugavas Vanagu apvienība un kaŗa invalidi ar listēm vāc rudenī ,bet pavasarī ar loteriju.

Izlozes priekšmetus dod organizācijas biedri vai citi labvēļi, bet dažos gadījumos līdz mākslinieku noziedot kādu gleznu. Kamēr šādas izlozes nebija kļuvušas modes lieta, mākslinieki gleznas dāvināja. Bet šādās izlozes pieņem arvien plašākus apmērus, kad gandrīz katra organizācija, kas jūt vajadzību pēc līdzekļiem, rīko gleznu izlozes, tā ka dažam devīgākam mākslinieka gadā iznāk dāvināt ap pusduci savu darbu. Savā starpā pārrunājot, mākslinieki atzinuši, ka organizācijām par darbiem vajadzētu atlīdzināt, jo audekls un krāsa maksā naudu, neskaitot darbu. Atrisinājums nav atrasts, atlīdzību par darbiem mākslinieki nav saņēmuši un izlozes turpinās. Ir saprotama organizāciju vaditāju cenšanās katru gadu iegūt lielāku ziedoto līdzekļu atlikumu, kas līdz šim arī pa lielākai daļai izdevies. Bet jāsaprot arī mākslinieki, kas par savu darbu vēlas atlīdzību. Daļa mākslinieku dzīvo tikai no savas mākslas, pārtiekot no ienākumiem, ko saņem darbus pārdodot. Tie ir diezgan pieticīgi un nekad nevar zināt, kad izdosies nākamo darbu pārdot. Kāda ievērojama latviešu gleznotāja vārdiem runājot, ir reizes, kad var dzīvot kā karalis, ja kādu darbu izdevies pārdot par 1.000 dolariem, bet daudz biežāk gadās, ka nav naudas, ko samaksāt dzivoklī, vai kad krāsas jāņem uz parāda. Bet liela daļa latviešu mākslinieku ar gleznošanu nodarbojas tikai brīvajā laikā. Tiem ir droši ienākumi par darbu fabrikā vai citā uzņēmumā, tomēr arī viņi saņem tu atlīdzību darbu.

Kaut ga kiem ikvie mēr ir lab Izlozei par neviens ne bu un tā darbs nea rakšturigos gan gleznas rīgi paslēp dzinot glez jas loterija darbus, k tājus un z darbus izvē mākslinieki vērtējumā publikas k

Jūsaka a darbu, ko ganizācijas bu tiem, kō šas, vai ari dzimtenē dzīgs iepri gadā visu ganizāciju 100.000 do vākšanas i rāk dolaru labs darbs atlikuma a jiem par i izdevumus tehniskier ir ar pas miem, ne samazinās

CIŅA PA P

Mājupce pie dažām priekšvēlē du kandi stādīs daž amatiem, tam. Nevi kandidāts rašu dalīš sti Arkans nevēlas, k kaut cik l

Ilgu laik vidos r „Mēs reze teikt paka Tad iev neviena n drojās, ka ki apkaro dot vienli

Dažos nāma m par savā dažāda Bet ja vi tu demon ir tikai p jai viegl monstrāci nedēļām un ūdens

Vēl kā vietā, pa mus, paka

Ozoliņa kundze: „Tā kā nevarēju izšķirt atvaļinājumā, — paliku

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

I. Andrejsons C. L. U.
41 MUIRCREST DRIVE,
DON MILLS, ONT. — HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

ALEKSANDRA KANBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

partijas ,to starpā arī sociāldemokrati, kā to atzīstas pazīstamais Jaunāko Ziņu redaktors Jānis Kārkliņš savās nesen izdotajās atmiņās. Viņam autoritārā režīma slavināšanu gan nevarētu pārmest.

Nobeidzot šīs piezīmes, gribētu tikai lūgt prof. Dr. K. Dzelzīša kungu iepazīties ar Saskačevanas apstākļiem tuvāk; tad turienes demokratiskās diktatūras fiasko būs labāk saprotams, un „mūsu tautiešu politiskās attīstības veicināšanai" nebūs jāizmanto virspusīgas avīžu ziņas, vispārinājumi un puspatiesības.

Dr. P. Vasariņš

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

1.—3. sept. — Tautas deju svētki Šidrabenē.
8. un 9. septembrī gaidu un skautu 40 un 45 g. jubilejas nometne Saulainē.
12. septembrī — dziedones A. Sapales un pianistes I. Gruznas (no Austrālijas) koncerts Sv. Andreja b-cas zālē.
22. septembrī — Itona auditorijā Amerikas ceļojošā teātra izrāde „Ziedonis decembrī" un — J. Sāberta 50 g. skatuves darba jubileja.
27. septembrī — Normas Auziņas (vijole) un Ronalda Leonarda (čello) koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.
6. oktobrī — DV Toronto gada svētki — Leaside Memorial Gardens.
19. oktobrī — TLB Inženieru un tehniķu kopas slēgta balle.
20. oktobrī — DVTK teātra pirmizrāde Royal Cnt. mūzejā.
27. oktobrī — Toronto Studenšu korporāciju kopas slēgts tējas vakars Royal Curling kluba telpās.
28. oktobrī — gleznotājas Guntas Upītes pirmās gleznu izstādes atklāšana.
3. novembrī — Dainas koŗa koncerts — Parkdale Collegiate auditorijā.
10. novembrī — Mārtiņu balle — Columbus Hall.
24. novembrī — Klīvlendas latviešu teātŗa viesizrāde B. Šova lugā Šokolādes zaldātiņš.
24. novembrī — jauktā koŗa Dziesmu Vairogs koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.
1. decembrī — TLB dāmu komitejas balle, Ungāru zālē, 245 College St.
8. decembrī — TLB Drāmatiskā ansambļa izrādē R. Blaumaņa Uguns.
1963. gada 7. februārī — pianista Artūra Ozoliņa koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.
1963. gada 7. martā — dziedones Ritas Dzilnas-Zaprauskas koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.

HAMILTONĀ

13. oktobrī — DV gada svētki Royal Connaught viesnīcā ar svinīgu jundu. Priekšnesumu daļā Dižā Dancis no Toronto.
17. novembrī — 18. novembŗa svinības Royal Connaught viesnīcā. Svētku runu teiks Komitejas Latvijas brīvībai pr-dis V. Hāzners no Ņujorkas.
25. novembrī Klīvlendas DV teātŗa viesizrādē — B. Šova „Šokolādes zaldātiņš".

KIČENERĀ

22. septembrī, plkst. 12 dienā — DV vispārējās meistarsacīkstes šaušanā River Valley Lodgē šautuvē. Šai pat vietā plkst. 7 vakarā DV Kičeneras -Vaterlū nod. rīkotais 10 g. darbības atceres sarīkojums ar deju.

Dzīve Savienotās Valstīs

Ņujorkas piezīmes

NEDRĪKST IZMANTOT MĀKSLINIEKUS

Pēdējos gados latviešu labdarības organizācijas īpašumu iegādes vai aprūpes vajadzībām sākušas jauna veida līdzekļu sagādi. Sarīko loteriju, visbiežāk gleznu, kaut arī izlozē dažreiz ir citādas mantas, pie kam izlozējamo mantu skaits var būt viens, desmit vai pārī simtam. Lozes par 50 centiem gabalā izsūta organizācijas biedriem vai atbalstītājiem, parasti 5 vai 10, atsevišķos gadījumos mazāk vai vairāk. Kas par savām lozēm samaksājis, tam tiesība piedalīties izlozē un laimēt kādu no izlozes priekšmetiem.

Šāda līdzekļu vākšana būtu uzskatāma par ziedojumu vākšanu, tikai ar to atšķirību, ka par nodoto ziedojumu pie labas laimes ir izredze kaut ko saņemt atpakaļ laimesta veidā, dažkārt ar lielu vērtību. Dažas organizācijas ziedojumus vāc divas reizes gadā: vienu reizi pēc vecajām parāžām ar ziedojumu listēm, otru reizi ar loteriju. Tā Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudzes Palīdzības fonds rudenī vāc ziedojumus ar listēm šogad pirmo reizi, izsūtot katram atsevišķu aicinājumu, bet pavasarī draudzes dāmu komiteja nekustamam īpašumam rīko izlozi. Ņujorkas Daugavas Vanagu apvienība un kaŗa invalīdi ar listēm vāc rudenī ,bet pavasarī ar loteriju.

Izlozes priekšmetus dod organizācijas biedri vai citi labvēļi, bet dažos gadījumos lūdz mākslinieku nozīmēt kādu gleznu. Kamēr šādas izlozes nebija kļuvušas modes lietu, mākslinieki gleznas dāvināja. Bet šādas izlozes pieņem arvien plašākus apmērus, kad gandrīz katra organizācija, kas jūt vajadzību pēc līdzekļiem, rīko gleznu izlozes, tā ka dažam devīgākam mākslinieka gadā iznāk dāvināt ap pusduci savu darbu. Savā starpā pārrunājot, mākslinieki atzinuši, ka organizācijām par darbiem vajadzētu atlīdzināt, jo audekls un krāsa maksā naudu, neskaitot darbu. Atrisinājums nav atrasts, atlīdzību par darbiem mākslinieki nav saņēmuši un izlozes turpinās. Ir saprotama organizāciju vadītāju cenšanās katru gadu iegūt lielāku ziedoto līdzekļu atlikumu, kas līdz šim arī pa lielākai daļai izdevies. Bet jāsaprot arī mākslinieki, kas par savu darbu vēlas atlīdzību. Daļa mākslinieku dzīvo tikai no savas mākslas, pārtiekot no ienākumiem; ko saņem darbus pārdodot. Tie ir diezgan pieticīgi un nekad nevar zināt, kad izdosies nākamo darbu pārdot. Kāda ievērojama latviešu gleznotāja vārdiem runājot, ir reizes, kad var dzīvot kā karalis, ja kādu darbu izdevies pārdot par 1.000 dolariem, bet daudz biežāk gadās, ka nav naudas, ko samaksāt dzīvokli, vai kad krāsas jāņem uz parāda. Bet liela daļa latviešu mākslinieku ar gleznošanu nodarbojas tikai brīvajā laikā. Tiem ir droši ienākumi par darbu fabrikā vai citā uzņēmumā, tomēr arī viņi saņemtu atlīdzību par izlozei nodotu darbu.

Kaut gan dažiem mākslinieka ikviens darbs ir labs, tomēr ir labāki un sliktāki darbi. Izlozei par brīvu laikam tomēr neviens nedos savu labāko darbu un tā gadās, ka laimētais darbs neatspoguļo mākslinieka raksturīgos otas vilcienus, kaut gan gleznas veidotāja vārds kaut rīgi paslēpies gleznas stūrī. Atlīdzinot gleznotājam, būtu iespējas loterijas rīkotājiem izvēlēties darbus, kas apmierinātu laimētājus un ziedotājus. Gadās, ka darbus izvēlas pat no tādiem māksliniekiem, kas stingrākā vērtējumā vēl nav nobrieduši publikas kritikai.

Jāsaka atzinīgi vārdi par to darbu, ko latviešu labdarības organizācijas veic, sniedzot palīdzību tiem, ko nelaimes piemeklējušas, vai arī atceroties tādus, kam dzimtenē vai izsūtījumā vajadzīgs iepriecinājums. Pagājušajā gadā visu latviešu labdarības organizāciju rīcībā bijis gandrīz 100.000 dolaru. Katra līdzekļu vākšanas izloze dod 1000 vai vairāk dolaru atlikuma, bet viens labs darbs būtu vairāk, ja no šī atlikuma atlīdzinātu arī gleznotājiem par izlozes darbiem. Šādus izdevumus vajadzētu pieskaitīt tehniskiem izdevumiem, kā tas ir ar pasta un drukas izdevumiem, nebaidoties no atlikuma samazināšanās.

V. Irbe

ČIKAGĀ
abonementi un sludinājumi pieteicami pie
P. DARDZĀNA
5539 N. Canfield Ave.,
tel. RO 3-6058.

Uz saulainiem dienvidiem

CIŅA PAR BALTO TIESĪBU PATURĒŠANU

Mājupceļā Džordzijā tikām vēl pie dažām atziņām. Tur noritēja priekšvēlēšanu cīņas par to, kādu kandidātu katra partija uzstādīs dažādiem sabiedriskiem amatiem, īpaši gubernātora amatam. Nevienam nebija šaubu, ka kandidāts būs tas, kas aizstāvēs rasu dalīšanu, jo kaimiņu pavalstī Arkansā arī tā noticis. Baltie nevēlas, ka arī melnajiem būtu kaut cik līdzīgas tiesības.

Ilgu laiku brīnījos, kāpēc dienvidos restorānos ir uzraksti: „Mēs rezervējam tiesības atteikt pakalpojumus ikvienam." Tad ievēroju, ka restorānā nav neviena melnā viesa un noskaidrojās, ka šādā veidā dienvidnieki apkaro jauno ASV politiku dot vienlīdzību visiem.

Dažos atsevišķos centros manāma melno vēlēšanās cīnīties par savām tiesībām, piedaloties dažāda veida demonstrācijās. Bet ja vienā dienā ir vairāk simtu demonstrantu, tad nākamajās ir tikai pāris desmiti, un policijai viegli tikt galā ar šādu demonstrāciju, vadoņus uz dažām nedēļām ievietojot „pie maizes un ūdens."

Vēl kāds piedzīvojums: Kādā vietā, papildinot benzina krājumus, pakalpojumus izdarīja melnais. Tā kā nevienu balto neredzēju, tad arī samaksu devu melnajam. Bet laikam nebiju darījis pareizi. Izrādījās, ka „kantorī," atvēsinātās telpās ir „boss" — sieviete, kas mani par šādu pārdrošību nomērīja ar tik dusmīgām acīm, ka centos saraukties pavisam maziņš. Līdzīgi bija arī Floridā, kad bija jāsamaksā veikalā, bet melnais ārpusē iecēla oranžu maisu mašīnā.

Baltie cīnai par savām tiesībām daudz labāk organizēti kā melnie. Te jāpiemin slepenā Ku Kluks Klana organizācija, kur par biedriem ir daudzi ievērojami baltie pilsoņi. Dienā tie iet savās parastajās darba gaitās, bet nakti, tērpušies Klana organizācijas baltā tērpā ar augstu turbanveidīgu baltu cepuri un aizmaskotu seju, tie veic organizācijas slepenos uzdevumus. Maskota seja tāpēc, lai nevarētu pazīt tērpa valkātāju. Melnajiem no šīs organizācijas ir bailes, bet tā darbojas arī pret katoļiem un žīdiem.

Ku Kluks Klans dibināts 1865. gadā no bijušiem konfederācijas piekritējiem, lai turpinātu balto valdīšanu, iedvešot melnajiem bailes. Likvidēšanas pavēle nāca 1869. gadā, bet mazas vietējas organizācijas turpināja darboties. Organizācijas panākumi balstās uz to, ka nepielaiž melnos pie balsošanas. Pat tagad tikai nedaudz melnajiem ir balsošanas tiesības, atrodot dažādus iemeslus, kā atturēt no reģistrēšanas; piemēram, melnais skolotājs nevar balsot, jo viņš neprot pareizi angļu valodu.

Ku Kluks Klans atjaunots 1915. gadā, tā ziedu laiki bijuši divdesmitajos gados, kad šī slepenā organizācija noteica politiku daudzās ASV pavalstīs. Klans bieži vien lieto drastiskus līdzekļus savu mērķu sasniegšanai. Pēc Otrā pasaules kaŗa mēģinājums atjaunot Klana darbību nav sekmējies, tas daudzās ASV pavalstīs tagad aizliegts, bet darbība notiek ASV dienvidos, sevišķi Džordžijā.

Baltie vēlās atsevišķas skolas melniem un baltiem, Virdžinijas pavalstī, Princa Edvarda apriņķī, publiskās skolas bija slēgtas trīs gadus, jo valdība prasīja kopīgas skolas visām rasēm. Tikai šogad ar tiesas rīkojumu skolas atkal atvērs.

Varbūt šie novērojumi ir vienpusīgi, jo tie dibināti uz balto liecībām un sarunām, bet nebija iespējams par šiem jautājumiem aprunāties ar otru pusi. Lasot valdības rīkojumus par rašu vienlīdzību, lieķas, viss kārtībā, un nekā labāka nevar vēlēties. Lasot laikrakstu atreferējumus par apstākļiem dienvidos, liekas, ka tomēr kaut kā vēl trūkst balto un melno attiecībās, bet skatot pasa acīm notikumus pretiškību apgabalos, jādomā, ka vajadzēs vismaz vienu paaudzi, ja ne vairāk, lai visi kļūtu vienādi.

V. Ir

Ozoliņa kundze: „Tā kā nevarēju izšķirties, uz kurieni braukt atvaļinājumā, — paliku mājās."

ČIKAGAS IMPRESIJAS

Gadskārtējā Latviešu skolas bērnu nometne šogad notiek pie Mičigenas ezera, kuŗa ūdeņi sastopas ar Baltijas jūŗas ūdeņiem, kā atklāšanas runā pateica skolas direktors, prof. Atis Grotans. Nometnē bērni dzīvos latviskā vidē un veselīgās nodarbībās centīsies uzkrāt jaunus spēkus nākamai skolas sezonai. Jau janvārī skolas vadība mekļēja jaunu nometnes vietu. Agrākā — pie Ženevas ezera — vairs nebija dabūjama un arī, pēc daudzu vecāku domām — neatbilda mūsu prasībām. Īpašnieks bija ēkas nolaidis un bez pamatīga remonta tās nav vairs iespējams apdzīvot kaut uz dažām nedēļām. Jaunā nometnes vieta atrodas Indiana Dunes state parkā, un kā jau katrai, tai savas priekrocības un trūkumi. Bērni dzīvo īpatnējās astoņstūrainās ēkās, kuŗām zināma romantika, taču trūkst drēbju pakaramo, nav galdu un solu, arī citi trūkumi.

Vai visu to spēs aizvietot interesantais, Ričas jūrmalai līdzīgais apvidus un Mičigenas ezera skaidrais ūdens, redzēsim nākamās 2 nedēļās.

Nometni vada skolotāja Irma Viksniņa, nometnes administrātors ir Kārlis Legzdiņš, audzinātāji — Luce, Legzdiņa, Dindone, Z. Kārkliņš, I. Zariņa, J. Zirnis. Saimniecības daļu vada L. Lapiņš ar saimniecēm — A. Vilciņu, Mežinsku, Tešu, Rozenbergu u. c. Kamēr lielākā daļa no nometņotājiem ir čikagieši, netrūkst arī milvokiešu, pat bērni no Davenportas Aijovā. Jaunākais dalībnieks ir tikai 6 gadus vecs, vecākais — par to labāk nerunāt, jo dažkārt grūti novilkt robežu, kur beidzas nometņotājs un sākas audzinātājs. Tas ir labi, jo ilggadīgie nometņotāji paši pieredzējuši visus priekus un likstas, ko šādas nometnes dod, un tāpēc itin labi zina, kā katrā gadījumā rīkoties. Protams, vislielākā atbildība un prestižs ir audzinātājiem un vadītājiem, kuŗi bērnu nometni vadījuši kopš pirmajiem gadiem. Darbs prasa lielu uzupurēšanos, apķērību, prasmi, arī diplomātiju, jo visiem vecākiem ieskati nebūt nav vienādi.

Liela priekšrocība šai nometnei ir pazeminātā dalības maksa — $ 40,-, ja no ģimenes viens bērns, $ 35,- par katru nākamo dalībnieku. Latviešu skolas bērnu nometni ne vienmēr apmeklē turīgo vecāku bērni, tiem citas iespējas, tāpēc dalības maksu aprēķina pēc iespējas zemu.

Mičigenas ezera vēji šalc kāpu kokos un cauri tiem skan latviešu bērnu čalas un smiekli.

Māc. J. Prauliņš uz pēdējo dusu Niagaras Oakwood kapos izvadīja pēc ilgas slimības aizsaulē aizgājušo Niagaras (N. Y.) tautieti Elzu Vītoliņu.

Lidija Pērļupe aizsaulē

Smagas slimības nomākta, 1962. gada 8. augusta rītā 58 gadu vecumā slimnīcā mira rakstniece Lidija Pērļupe. Sēru namā Nielsen Funeral Home no viņas atvadījās literāti, draugi, cienītāji. Atvadu vārdus teica māc. A. Rautenšilds un māc. A. Strautnieks, dziedāja Ciānas draudzes koris diriģenta Strautmana vadībā, solo — Marta Cakare (sopräns), pie ērģelēm — V. Treimanis. Izvadīšana notika 10. augustā, plkst. 10.

Šinī lielajā pļaujas gadā, kad no mums šķirušies tik daudzi gara darbinieki, nu aizgājusi arī klusā, maigā Lidija Pērļupe. Pēc viņas sēro jaunatne — „Priekšpilsētas noslēpums" lasītāji, viņai bija arī daudzi citi stāsti jaunatnei, izkaisīti periodikā, lasīti bērnu rītos. Vērīgu skatu rakstniece sekoja bērnu izdarībām, mazo priekiem un bēdām. Rūpīga un pamatīga pēc dabas, Lidija Pērļupe nerakstīja, pirms tā nebija iepazinusies ar aprakstāmo vielu. Sevišķi daudz darba pielikts pēdējam stāstu krājumam „Zaļojošais zars", kuŗš ar prof. K. Kundziņa ievadu iznāca Sējēja apgādā 1961. gadā. Dziļi reliģiozā rakstniece šeit ņēmusi vielu no seno kristiešu dzīves. Ilgi pirms darba pabeigšanas viņa apstaigājusi bibliotēkas un archīvus, pētot laikmetu, par kuŗu stāstos iet runa. Daļa cilvēcība un tuvākā mīlestība apgaro šo darbu.

Mūsu literatūra ir kā liela mozaika sastādīta no dažāda rakstura un virzienu autoriem. Citi ir spēka pilni, skaļi un neapvaldīti. Atkal citi strādā klusi un nopietni, par viņiem dzird maz, tikai viņu grāmatas runā par skaistumu, prieku, mieru un mīlestību. Pie pēdējiem piederēja Lidija Pērļupe. Bet vai dažkārt rokas, kuŗas dēsta un audzina gleznu ziedu, nav augstāk vērtējamas kā tās, kuŗas spēj nopostīt veselu pilsētu vai valsti?

Lidijai Pērļupei aizejot, paliek daudz, daudz draugu, kuŗiem viņa ar saviem darbiem devusi un arī turpinās sniegt daudz prieka, spēka un vielas pārdomām klusā vakara stundā, kad koki met ēnas logos, un cilvēks veicis dienas darbu.

K. Ķezbers

DETROITIEŠI UZVAR

5. augustā notikušajās Mičigenas DV apvienību grupu un individuālās sacensībās piedalījās Detroita, Kalamazū un Grand Rapidi. Labākos panākumus atzīmēja Detroitas apvienība ar iegūtiem 626 punktiem. 2. vietā ar 593 punktiem palika Kalamazū, bet ar 3. vietu nācās apmierināties Grand Rapidu apv. ar 546 punktiem. Vienību šaušanā no katras apvienības piedalījās 5 šāvēji. Individuāli 1. v. ar 136 p. no iespējamiem 150 p. izcīnīja V. Lenšs (Detroita), 2. v. ar 135 p. A. Kalmanis (Kalamazū) un 3. v. ar 126 p. J. Kavaļenko (Detroita). Vanadžu klasē labākā bija I. Apermane (Detroita).

Uzvarētājus un visus sacensību dalībniekus apsveica un balvas pasniedza Kalamazū DV apv. prks A. Minka. Par kopīgu azaidu bija rūpējušās Kalamazū vanadzes.

V. Bukis

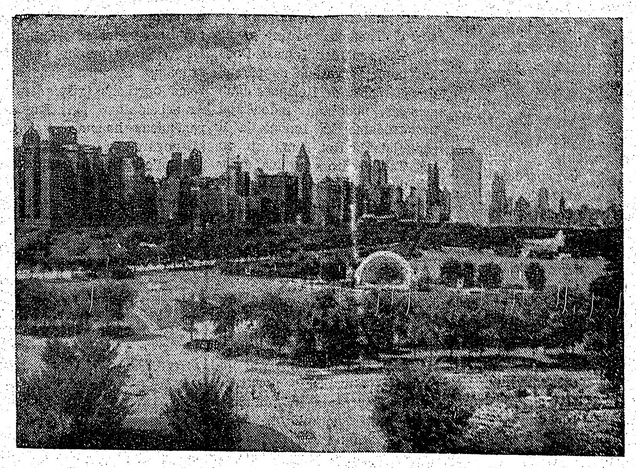

Šo pilsētu mūsu jaunieši vēl ilgi atcerēsies.

NUJORKA

Saimniecisko zinātņu doktors strādājot daļēju vai pilnu darba laiku veikalos vai uz būvēm.

Ņujorkas DV apvienība gatavojas Daugavas Vanagu dienām, kas notiks Darba nedēļas nogalē, 1. un 2. septembrī. Paredzēti trīs dažādi koncerti, gleznu izstāde, kur alcināti piedalīties ap 50 gleznotāju, rakstnieku rīts ar apmēram 20 rakstnieku piedalīšanos, futbola sacīkste un, protams, arī darba sēdes. Sarīkojums noslēgsies ar svētku balli Diplomat viesnīcā.

Darba nedēļas nogalē 1. un 2. septembrī Ņujorkas latviešu sporta biedrības vīriešu voleja un basketbola vienības piedalīsies ASV meistarības izcīņā Minneapolē. Vienības dalībnieki lielāko tiesu studenti un vidusskolēni.

I.

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu nama apvienības valde konstruējusies šādi: priekšsēdis — Dr. V. Straube, prāva vietnieks — Z. Reiņeks, sekretāre — M. Šile, kasieris — K. Norvelis, grāmatvedis K. Auziņš, sevišķu uzdevumu izpildītājs — E. Cerinš, saimniecības pārzinis — R. Krūmiņš, īpašumu pārzinis — Emils Sakss, biedrzinis — K. Karnītis. Revizijas komisijā — A. Piterāns, I. Strauts un J. Hermanis.

Pēdējo divu mēnešu laikā noturētas četras valdes sēdes. Pārrunāti jautājumi par piemērota īpašuma atrašanu un intensīvāku līdzekļu vākšanu. Kārtota apvienības inkorporēšana un statūtu izveidošana. Īpašuma izmeklēšanai izraudzīta komiteja, kuŗā darbojas R. Krūmiņš, A. Cers, A. Rops, A. Saule un V. Zemesarājs.

Līdzekļu vākšanai piedāvāti vairāki jauni talciniekļi, kas apmeklēs tautiešus mājās un piedāvās akcijas. Līdzekļu vākšanas plānu izstrādājis B. Egle.

Klīvlendas Latviešu ev. lut. draudzes māc. J. Kugrens ziņoka 1962. g. I pusgadā kristījis 3 bērnus, iesvētījis 15 jauniešus, svēto vakarēdienu saņēmuši 325 draudzes locekļi. Valde sastādījusi otram pusgadam sarīkojumu kalendāru. Padome ar vaidi pēdējā laikā citīgi strādā pie jaunā dievnama iegādes kārtošanas. Savākti jau $ 45.613,93. Iegādāts gruntsgabals baznīcas celšanai par $ 23.500,-. Pārbaudot iegādātā gruntsgabala patieso vērtību, valde izsauca Cleveland Real Estate Board komisiju, kas gruntsgabalu novērtēja uz 25 tūkst. dol. No draudzes svētdienas skolu vadīs M. Grīns, bet pārziņa palīdzes pieņākumus uzņēmusies R. Kaugure. Bēru fonda pārziņa vietu atstājis J. Caune. Turpmāk fondu vadīs O. Daņilovs. Draudzes padome izraudzījusi īpašu komisiju bēru fonda noteikumu pārstrādāšanai.

Svētdien, 5. augustā, Klīvlendas Daugavas vanagi un vanadzes ar viesiem pulcējās kopīgam izbraukumam uz Saules Zaķa saimniecību, 30 jūdzes ārpus pilsētas, lai brīvā dabā papilnam izbaudītu vasaras priekus.

Klīvlendas latviešu koloniju atstāj Samta ģimene un baletdejotāja V. Rubule. Samti pārceļas uz Kaliforniju, bet Rubule uz Čikagu.

GRAND RAPIDI, MIČ.

2. augustā savā darba vietā ar sirds trieku miris E. Rikāns.

Nelaikis bija dzimis 1909. gada 7. jūnijā Rēzeknes apr. Gaigalavas pag., mācijies Barkavas laukstaimniecības skolā un darbojies par grāmatvedi Stružānu piensaimniecības sabiedrībā. Iecelojis Sav. Valstīs, strādājis Virdžinijā, bet vēlāk pārcēlies uz Grand Rapidiem.

Aizgājēju izvadīja no Arsuloviča bēru nama uz Adalberga katoļu baznīcu dvēseles aizlūgumam un guldīja zemes klēpī Kalvarijas katoļu kapos.

Sakarā ar militārām rezerves apmācībām zobu ārsta Arnolda Ruperta kabinets slēgts no 5.—19. augustam. Šinī laikā viņš atradīsies Fort Riley Kanzas štātā.

Daugavas Vanagu apvienības šaušanas sacīkstes risinājās 29. jūlijā Kentas apriņķa šautuvē pie Adas, šaujot 15 patronas no stāvokļa gulus, ceļos un stāvus 50 jardu attālumā. 1. vietā ierindojās Uldis Kalējs ar 127 punktiem (no iespēj. 150), 2. v. ar tādu pašu punktu skaitu Uldis Plāte, bet 3. v. Maksis Jansons ar 115 p. Šaušanas sacensības vadīja Jānis Daukša un kā tiesneši darbojās Jānis Radziņš un Pēteris Kalniņš. Uzvarētājiem balvas, keramikas izstrādājuma kausiņus, izdalīja galvenais tiesnesis J. Daukša. Piedalījās 7 šāvēji.

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzes kapu svētki 5. augustā Vudlona kapsētā bija pulcinājuši kuplu dalībnieku skaitu, kas pievērsa arī vietējās amerikāņu sabiedrības uzmanību, jo tāda pulcēšanās kapos tiem diezgan neparasta. Kapu svētkos piedalījās pašu draudzes māc. Kr. Hermanis, un spredikoja prāv. V. Sanders no Vācijas. Iesvētīja kapa pieminas plāksnes sekojošiem mirušiem tautiešiem un tautietēm: A. Mateusai, L. Bērziņai, E. Tirumniecei, J. Zālītim, J. Dunkulim, H. Lapiņai, E. Skrūzei un V. Popim.

Latviešu apdrošināšanas fonda pilnvarnieks Mičigenā H. Ritums ziņo, ka jauna apdrošināmo grupa 75 personu sastāvā no galvenās valdes apstiprināta, un ja rastos jauni interesenti, tie tiks ņemti vērā eventuālai grupas organizēšanai nākotnē. **V. Z.**

ASV BAZNĪCĀS

ČIKAGA

Čikagas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

19. augustā, plkst. 10 dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds.

Plkst. 1 p. p. kapu svētki Okridge kapos ,viesis māc. A. Dzirnis no Feniksvilles un māc. A. Rautenšilds. Koris Ed. Strautmaņa vadībā.

OKLANDE

Oklandē, Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway avenijā.

19. augustā plkst. 3 p. p. dievkalpojums.

9. septembrī, plkst. 3 p. p. dievkalpojums.

Pulkv. A. Kripens

AUSTRĀLIJAS DROŠĪBA UN JAUNGVINEJAS SALA

UZ PASAULES DROŠĀKO STŪRI

(Noslēgums)

Palīdzību gan šādā gadījumā piesola ASV, tomēr katras valsts principam jābūt mazāk paļauties uz draugiem, kā pašiem uz saviem spēkiem. Ja lautu valu fantazijai, varētu taujāt, vai pēc tam, kad ar visas Jaungvinejas iegūšanu Indonēzija būs pietuvojusies Austrālijas slieksnim un ar skaudīgiem nepaēduša cilvēka skatiem raudzīsies bagātnieka sētā, apzinoties pie tam 93 milj. lielas tautas varēšanu visu šo bagātību atņemt, vai šī situācija nebūs pārāk liels kārdinājums?

Kā nesen notikušā studentu sanāksmē Sukarno cita starpā teicis: „Austrumu vēji pārspēj rietumu vējus, jo austrumu vēji nozīmē brīvības un taisnības vēju, bet rietumu vējš — netaisnību un cilvēka izsūkšanu." — Vai šāds kaimiņš jau nav bīstami tuvu komūnistu nometnei? Vai nav bīstams eksperiments ļaut šādai valdībai aprīt Jaungvinejas rietumu daļu un tā nokļūt stratēģiski daudz neizdevīgākā situācijā? —

Draudzība ir divpusīgs jēdziens un nekādai draudzībai nav ilgs mūžs, ja viena puse to meklē ar vislielāko piekāpšanos, bet otra — ar bezkaunīgu nevērību, stūrē savu sprausto mērķu virzienā.

Austrālijas militārās aprindas klusē, negribēdamas varbūt aiz diplomātiskiem motīviem valdībai sagādāt nepatikšanas ar pretēju ieskatu paušanu, pie kam pieņemu, ka tie nekādā ziņā nevarētu atšķirties no savā laikā ģen. Makartura deklarētās stratēģiskās koncepcijas attiecībā uz Jaungvineju.

Šai militāri politiskajā ieskatu izmaiņā vārdu ņēmis arī ASV senātors Tomass Dods, kas nopietni brīdina no pārsteidzīgas rīcības ar Holandes Jaungvinejas nodošanu Indonēzijai, pasvītrodams, ka Indonēzija 10 gadu laikā būšot komūnistu rokās. Tad, senātors turpina, dažas dekādes vēlāk, Jaungvineja noderēs par tiltu Indonēzijas lēcienam uz Austrāliju. Tas ir nopietns brīdinājums.

AUSTRĀLIJAS MILITĀRAIS POTENCIĀLS

Tas nav liels un tā galveno kodolu veido flotēs un aviācijas vienības, taču šim Āzijas stūrim tas ir pietiekams, lai ar to nopietni rēķinātos. Ne par velti Indonēzija, pirms spert militārus soļus, centās noskaidrot, kāda būs reakcija no Austrālijas puses. Austrālijas stingra nostāja kaŗu varēja varbūt pat novērst.

Austrālija, ko sargā jūras un okeāni, savai drošībai varēja apmierināties galvenokārt ar flotes un aviācijas vienībām, tāpat kā pirms otrā pasaules kaŗa tas bija ar Angliju un ASV. Austrālijas militārais budžets jau 10 gadus turas 200 milj. mārciņu robežās, lai gan mārciņai vairs sen nav agrākās pirktspējas. Tas neapšaubāmi nozīmē militārā potenciāla pakāpenisku slīdēšanu. Vai ar agresīvās Indonēzijas pietuvošanos Austrālijai nebūs arī pēdējais laiks gādāt sev stipru armiju, pārejot varbūt pat uz vispārējo kaŗaklausību, kā tas bija mūsu tēvzemē? ASV un Anglija jau sen nevar atļauties tādas ērtības kā Austrālija, jo spiestas uzturēt arī stipras armijas. Šādā situācijā var visai ātri nonākt arī Austrālija, un tad militārais budžets kļūs par daudz smagāku nastu nekā tas ir šodien. Nāksies pacelt ne tikai nodokļus, bet prasīt no tautas arī upurus — kalpot tēvzemei zināmu laiku par pieticīgu karavīra algu.

Nebūšu pārsteigts, ja Indonēzija, lai būtu vieglāk kārtot maksājumus Pad. Savienībai par ieročiem, kādu dienu piešķirs tai jūras bāzi savā zemē jeb pat Jaungvinejā. Tad būs vietā vecas romiešu sauciens: Caveant consules, Hannibal ad portam!

Rīcība, kuŗa būs nokavēta šodien, nākotnē vairs nebūs nekā diem līdzekļiem labojama. Ja arī ASV uz doto solījumu pamata stacionētu zināmus militārus spēkus Austrālijā militārā stāvokļa līdzsvarošanai, tomēr būtu aplami domāt, ka šāds stāvoklis varētu kļūt pastāvīgs.

Indonēzijas kaŗš pret Holandi faktiski jau sācies, vienīgi pagaidām, varbūt, nav oficiāla kaŗa pieteikuma. Viss notiek pēc komūnistu metodēm — infiltrācijas veidā ar mazām kaŗaspēka grupām. Iespējams, ka plašāka veida operācijas vispār izpaliks. Ar nebeidzama partizānu kaŗa paņēmienu holandiešus vienkārši nogurdinās, beidzot spiežot piekāpties. Protams, kaŗaspēkam līdzi būs jābrauc visiem holandiešiem, kas apmetušies uz dzīvi Jaungvinejā, pametot īpašumus Indonēzijas rokās.

Kad džets ar lielu troksni mūs uzrāva augstu virs Ņujorkas debesskrāpjiem un tad pēkšņi sašķiebās uz sāniem, es sāku domāt par sajūtu, kādu pārdzīvoja tie upuri, kuŗi nesen aizgāja bojā divu gaisa milzeņu sadursmē augstu virs pilsētas debesīs.

Mana nelāgā sajūta laimīgā kārtā izzuda, kad atcerējos mazo incidentu, atkal ieraugot sev priekšā sēdošās divas miamietes. Kad viņas ienāca, es sākumā domāju, ka tās māte ar meitu. Vēlāk, ka draudzenes. Varēja būt arī divas māsas. Viena no viņām bija krietna apmēros un, ienākdama pirmā, tūlit mēģināja nosēsties pie loga. Viņas apmēri bija tik lieli, ka nodoms pēc vairākkārtējas izmēģināšanas tomēr neizdevās. Tad viņa atmeta ar roku un, nosēdusies uz malējā sēdekļa, garšīgi smējās, kā visas dūšīgās sievietes prot garšīgi smieties. Tikmēr bija ieradusies arī jaunākā, kas pēc izskata bija ļoti glīta un pēc Jāņa Klīdzēja apmēru vērtējumiem pat ideāls jaunas meitenes paraugs. Pienākusi, viņa nostājās un neko neteikdama gaidīja, lai otrā pieceļas un palaiž viņu garām. Bet dūšīgā tikai smējās un stāstīja, ka viņa nevarējusi tālāk tikt. Es pa to laiku skatījos un domāju, kā lai palīdzu. Neērti bija dot padomu un nejutu par vajadzīgu piedāvāt savu vietu. Tā pagāja kādas piecas minūtes, kamēr dūšīgā beidzot attapās un it kā atvainodamās ātri piecēlās un palaida draudzeni garām. Pēc tam abas divas ļoti sirsnīgi smējās gandrīz visu ceļu līdz Miami.

Mēdz teikt, ka prāts dažreiz esot kā īss palags, to pavelc uz vienu galu, — trūkst otrā galā. Manās acīs tas bija tipisks piemērs kādai nenormālai rīcībai, kuŗas pamatā mazs baiļu vai mazvērtības kompleksss. Katrai cilvēka citādi neizskaidrojamai rīcībai vai runāšanai vienmēr pamatā ir šie pašam nemanot izveidojušies kompleksi. Šai gadījumā tas bija dūšīgās jaunkundzes pārliecīgie apmēri, no kuŗiem viņa dzīvē jau pieredzējusi daudz neērtību.

Pēc pāris stundām atkal džets šausmīgi rūca un sprauslāja, kamēr apstājāmies Miami lidlaukā. Kad izkāpām, bija karsts kā cepli. Sieva raizējās, ka saģērbusies par siltu. Man ienāca prātā mēģināt piezvanīt Aleksim Rubulim, lai apprasītos, kur viņam bijis karstāk — vai krievu frontē, vai šeit, Miamī. Bet šis prātīgais vecpuisis savu telefonu tik rūpīgi noslēpis, ka pat informācija to nezināja pateikt. Es domāju, ka tas varētu arī nozīmēt, ka katrs un katra, kad iebrauc Miamī, var taisnā ceļā doties pie viņa uz mājām, uz 1st Avenue; viesmīlības tur netrūks.

Es, protams, to nevarēju izdarīt, jo bija jāatpūšas rītdienas tālākam ceļojumam. Bez tam es domāju, ka atpakaļ ceļā es varēšu viņam no dienvidus zemēm pārvest vairāk derīgas informācijas par interesantiem cilvēkiem un lietām.

Neraugoties uz to, ka āra temperātūra bija pāri 90 grādiem, mūsu moteļa „Congress Inn" dzesinātāji labi darbojās. Bija iespēja arī izpeldēties peldbaseinā turpat aiz durvīm, bet tā kā bijām manījuši dzīvas ķirzakas rāpojam gar durvju malu, sieva baidījās iet ārā bazām kājām. Vēlāk es novēroju, ka viņa ļoti rūpīgi cilāja spilvenus un ilgi skatījās zem gultas. To pat laikam pats Freuds nav spējis izskaidrot, kāpēc visām sievietēm tik pāniskas bailes no pelēm, čūskām un ķirzakām, kaut arī šiem rāpuļiem doti sieviešu kārtas vārdi.

Rītā agri bijām augšā, jo negribējām nokavēt pēdējo lidmašīnu. Tagad mums pievienojās arī ceļa biedrs no Ņujorkas ar tādu pašu ceļa mērķi — Montevideo. Bet pirms mēs sasniedzām šo pilsētu mums bija jāpiestājas Barankvillā, Limā, Santiago un Buenos Airesā.

(Turpinājums sekos)

Dr. E. Upenieks

Ceļojumā uz Montevideo

CENTRĀLE ATRODAS MASKAVĀ

(Pārnesums no 2. lpp.)

rādījās ne mazākās līdzcietības zīmes. Nejauki lādēdamies, viņš turpināja sist un spārdīt pusaudzi, līdz beidzot lika to aizvest: „Pie velna ar viņu! Visu, ko viņš zina, viņš jau izstāstījis. Rīt viņu nošaus."

Kāds cits kapteinis pratināja pasta ierēdni, par kuŗu ungāru avīzē bija rakstīts, ka viņš par varonību austrumu frontē apbalvots. Kad pratināmais nestāstīja to, ko no viņa vēlējās, kapteinis prasīja čekistu ģenerālim ,ko ar šo viru darīt. Šis ģenerālis Kovalčuks savā laikā kļuva slavens ar to, ka pilsoņu kaŗa laikā likvidēja atamanu Semjonovu un divus gadu desmitus no vietas prata izkalpot Dzeržinskim, Ježovam un Berijam. Kovalčuka atbilde kapteinim bija: „Nenositiet ar to velti laiku. Tas ir jauns un spēcīgs cilvēks. 20 gadu Sibirijas darba nometnē gan jau viņa spītību salauzīs."

Līdzīgi Siņevirskis attēlo veselu rindu drošības ministrijas virsnieku, kas, dzīvojot nebeidzamās asinīs, necilvēcībās un noziegumos, bija notrulinājušies un izvirtuši līdz beidzamam. Piemēram, kapteinis Šapiro, par spīti stingrajam aizliegumam draudzēties ar civiliedzīvotājiem, nevarēja pretoties kārdinājumam vienmēr no jauna ielaisties dēkās ar sievietēm. Majors Glazunovs, nopratinot kādu galīgi pārbiedētu jaunavu, tā aizrāvās, ka ārprāta lēkmē to burtiski samīdīja. Kapteinis Černousovs savu iekšējo sabrukumu mēģināja nomērdēt ar vodku. Leitnantu Metodiju mocīja iekšējs riebums, un viņš acīm redzami novājēja un novecoja. Bet visi „strādāja" kā ārprātīgi un, kad vien varēdami, „izklaidējās" ar alkoholu un sievietēm.

☆

Sava nodaļa veltīta valsts drošības ministrijas darbiniecēm — sievietēm. Kādas auto klizmas gadījumā Siņevirskis ļoti brīnījās, kad zilacainā blondīne — virsleitnante Galja, sieviete ar ļoti smalkiem sejas vaibstiem, sāka neķītsti lamāties kā vecs virsseržants. S. noskaidroja, ka šī skaistā meitene nopratināšanās esot sevišķi mežoniga, un vēlāk kā tulks pats piedzīvoja, kā Galja arvien jaunos dusmu izvirdumos sita kādu poli, kamēr aiz paguruma vienkārši vairs nespēja. Kad viņa ievēroja Siņevirska iztrūcināto skatienu un trīcošās rokas, čekiste apvaicājās, kas šim kaitot. Sekojošā sarunā atklājās Galjas pilnīgais morālisks sabrukums. Sākumā viņa vēl pārmaiņas dēļ esot daudz nodevusies ar virsiešiem, bet tagad arī tam esot nogurusi. Siņeverskis paredz viņas karjēras noslēgumu vai nu trako mājā vai „pie sienas".

Līdzīgs ir stāsts par Soņu, kas sāk strādāt valsts drošības ministrijā reizē ar grāmatas autoru, sākumā visiem līdzekļiem izvairās no čekistu virsniekiem, bet pēc pāris mēnešiem kļūst par visizlaidīgāko sievieti un nežēlībā pārspēj daudzus.

Ar šo terrora gvardi dabūja iepazities ne vien „atbrīvoto" zemju vietējie iedzīvotāji, bet arī kaŗa gūstekņi un repatriētie ārzemnieki. No tiem izlasīja visus Kremlim nevēlamo kustību vai organizāciju piekritējus un nolikvidēja. Sevišķi rūpīgi „filtrēja" repatriējamos ukraiņus un baltkrievus. Daudzus ievietoja uz gadiem „labošanas nometnēs", citus vienkārši nošāva. No vācu gūsta atbrīvotos padomju iestādes saņēma kā tēvzemes nodevējus.

Īsi pirms Prāgas krišanas padomju valsts drošības ministrijas nodaļa, kuŗā bija iedalīts Siņevirskis, rekvizēja ātrākos automobiļus, lai iespējami ātri nokļūtu pilsētā. Virsleitnants Čabaļins tūr ātri vien savāca 10 koferus ar vērtslietām, bet kapteinis Millers pat pieopadsmit. Kapteinis Šepiro lepojās ar iegūtu Honera akordeonu, bet viņa kollēģa Šibailovs ar vairākiem Leikas aparātiem. Majors Grečins speciālizējās uz rokas pulksteņiem, bet majors Popovs pievāca visu, kas gadījās ceļā.

No visām pieredzētām šausmām Siņevirskim visbaigāk atmiņā iespiedusies kādas neparasti skaistas 20-gadīgas čechu meitenes spīdzināšana. Jaunava uz visiem jautājumiem atbildējusi ar nicīgu klusēšanu, līdz nopratinātājs kapteinis Stepanovs, neganti lādēdamies, kā ārprātīgs sāka meiteni sist, bet kad tā nokrita pie zemes, bradāja ar zābakiem pa viņas seju un krūtīm. Meitene neizdeva ne skaņas, tikai no viņas mutes tecēja tieva asiņu strūkliņa. Siņevirskis domāja, ka kļūs ārprātīgs, un šī aina viņu vajāja dienām un naktīm.

★

Grāmatas autors M. Siņevirskis nāk no Karpatu Ukrainas. Toreiz, kad viņš nokļuvis padomijas gūstā, viņam bijuši 25 gadi. Pēc vairāku dienu un naktsu pratināšanas drošības ministrijas slepkavas jauno inženieri nolēmušas izmantot savām interesēm, jo S. pratis ukrainiski, krieviski, ungāriski, čehiski un vāciski. Siņevirskis piedāvājumu pieņēmis, jo gribējis dzīvot. Viņam piešķirta pretizlūkošanas dienesta apakšleitnanta pakāpe. Viņš iedalīts 4. Ukrainas frontē, kur pavadījis 7 mēnešus mūžīgi nogurušu un saīgušu čekistu vidū. Beidzot, izmantojot kādu atvaļinājumu, Siņevirskim izdevies atkal pazust.

Kad Siņevirskis 1945. gada jūlijā atkal nokļuvis dzimtajā Karpatu Ukrainā, iedzīvotāji jau pilnam sapazinušies ar sākumā jūsmīgi sagaidītajiem „atbrīvotājiem". Par spīti rutēņu naidam pret ungāriem, tie centušies bēgt pāri robežai uz Ungāriju. Arī grāmatas autors devies turp.

MAZLIET PAR ČEKIEM

UN KĀ TIE JUMS KALPO

Vienkāršākais izskaidrojums tam, kas ir čeks, ir tas, ka čeks ir dokuments, kas bankai dod tiesību pret to izmaksāt naudu, norakstot izmaksāto summu no jūsu konta. Parasti čekiem ir speciālas formas, bet nav svarīgi, uz kāda papīra tas rakstīts, tas būs derīgs, ja jūs to būsit parakstījuši.

Kaut gan bankas pastāv jau simtiem gadu, tomēr čeku rakstīšanas sistēma tika iedzīvināta 17. gadu simtenī, kad naudas noguldītāji konstatēja, ka ir daudz vienkāršāk uzrakstīt rīkojumu par naudas izmaksu, nekā maksājumus kārtot skaidrā naudā vai zelta stieņos, ko praktizēja agrāk. Kārtojot maksājumus ar čekiem, ietaupās daudz laika, kā maksājumu kārtotājam, tā arī naudas saņēmējam, bet tam tas arī ir drošākais maksājumu kārtošanas veids.

Kad sāka organizēties bankas Londonā, Anglijā, bankām bija jāalgo cilvēki, kas gāja no bankas uz banku, lai saņemtu no tām naudu pret bankai izrakstītajiem čekiem. Nepagāja ilgs laiks, kad banku ierēdņi konstatēja, ka šāda apkārtstaigāšana no vienas bankas uz otru ir ļoti neērts veids. Ierēdņi atklāja, ka šos darījumus viņi var izkārtot, satiekoties kafejnīcās vai ēdienveikalos. Tā kā šis veids izrādījās par ērtāku, bankas sāka iekārtot attiecīgas vietas dažādās pilsētas daļās, ko nosauca par „clearing houses". Šis veids ir saglabājies arī mūsu dienās, kur bankas Kanadā izkārto attiecīgus darījumus.

Bet šobrīd bankas klientiem nav rūpju par to, ka būtu jātur mājās lielas naudas summas, lai varētu nokārtot maksājumus. Ir pavisam vienkārši uzrakstīt čeku, sūtīt tam, kam maksājums domāts. Čeka saņēmējs var vai nu to apmainīt pret naudu, vai arī noguldīt savā kontā, bankā. Līdz ar to čeks atgriežas tajā bankā, kuŗai tas ir rakstīts. Līdz ko tas šajā bankā atgriežas, to noraksta no izrakstītāja konta.

Čekus var izrakstīt no visiem pastāvošajiem bankas kontiem, bet firmas vai arī atsevišķas personas, kam ir jākārto maksājumi, to praktizē, izrakstot čekus no personīgajiem krājkontiem vai tekošajiem rēķiniem. Šie konti ir paredzēti šādām vajadzībām. Bankas par pakalpojumiem ņem ļoti mazu atlīdzību. Čekus var izrakstīt arī no krājkontiem, kur nauda noguldīta, bet par šiem pakalpojumiem banka ņem nedaudz lielāku atlīdzību. Čeku sistēmai ir tā lielā priekšrocība, ko banka var jums piedāvāt.

Ieplānojiet satikt Toronto - Dominion bankas nodaļas vadītāju. Ar lielāko prieku viņš jums sniegs paskaidrojumus par bankas operācijām. Jau pirmā satikšanās ar viņu jums rādīs, cik ļoti

Ļaudis redz starpību.

THE TORONTO-DOMINION BANK

Banka, kas raugās nākotnē.

Marku krājējam

LATVIEŠU FILATELISTU APVIENĪBAS JAUNO MARKU KRĀJĒJU SACENSĪBAS JAUNATNES DIENAS ČIKAGĀ

Ziemeļamerikas II Jaunatnes dienās Čikagā, laikā no 30. jūnija līdz 15. jūlijam izkārtotā filatelijas izstādē jauniešu klāsti tika izvērtēti arī Latviešu filatelistu apv. jaunatnes daļas gadskārtējām sacensībām. Šīm sacensībām jaunieši iedaliti 4 vecuma grupās, un grupā līdz 10 gadi 1. vietu un filatelijas žurnāla Kollekcionārs ceļojošo balvu ieguva A. Upeslācis no Toronto par klāstu „Pastkartes Latvijā kopš 1881. g.". Pagājušā gadā Dziesmu svētku izstādē Kanadā šo balvu pirmo reizi ieguva E. Bērziņš no Detroitas. Grupā līdz 13 g. 1. vietu un Toronto Latviešu filatelistu kluba ceļojošo vairogu ieguva A. Rēvalds no Detroitas ar klāstu par Latvijas saulites marku 6. izdevumu. Pag. gadā šo balvu ieguva Astrīde Johansona no Bramptonas; laika trūkuma dēļ balvu neizdevās pagatavot un ieguvējai nodot, bet viņas vārds balvā ierakstīts. Grupā līdz 16 g. 1. vietu un J. Michelsona, no Dienvidafrikas, ceļojošo balvu ieguva Laima Zichmane no Toronto par klāstu „Latvijas rusifikācija". Pag. gadā šo balvu ieguva A. Graufelds no Zviedrijas, kuŗš tagad jau pārsniedzis 18 gadus. Lielā attāluma dēļ balvu viņam nenosūtīja, bet viņa vārds balvā iegravēts. Līdz 18 g. grupā 1. vietu un Detroitas filatelistu ceļojošo balvu ieguva K. Kazeks no Kalamazū par klāstu „Latvijas līdpasta marku pirmie izdevumi". Izstādē un sacensībās piedalījās 17 jaunieši: no Sav. Valstīm 6, no Kanadas 8, no Zviedrijas 1 un no Anglijas 2; pa vecuma grupām, līdz 10 g. 7 dalībnieki, līdz 13 g. — 6, līdz 16 g. — 2 un līdz 18 g. — 2. Tā kā katru gadu, līdz ar vecuma robežas pārsniegšanu, no vecākās grupas kāds dalībnieks aiziet projām, Latviešu filatelistu apvienība cenšas arvienu apzināt jaunus pastmarku krājējus un līdz šim katrā izstādē jauno dalībnieku skaits audzis. Tā pag. gadā Kanadas dziesmu svētku filatelijas izstādē jaunatnes klasē bija 13 dalībnieki, šogad Jaunatnes dienās — 17. Katrs jaunietis, kas ieinteresēts pastmarku krāšanā, seviški Latvijas, var rakstīt — M. Zichmanim, 161 Olive Ave., Willowdale, Ont., Canada, vai — A. Vēverim, 759, Pallister, Detroit 2, Mich., U.S.A., un var būt drošs, ka saņems atbalstu gan ar padomiem, gan markām.

PĒRCIET GRĀM... S... DV...

DAŽĀDAS ATTĪSTĪŠAN... ĀTRA UN PIRMKLA...

PIEŅEM:

DV. GRĀMATNIC...

Darba laiks no pl. 9—6, sest...

LATVISKAIS, LA...

(Pārnesums no 3. lpp.)

pat naturālismam, kas esot laikmetisks visas Eiropas virziens. T. Zeiferts 1890. gadā, referēdams par laikrakstos iespiesto daiļprozu, rakstīja: „Reālistiskais virziens aizņēmis visas pasaules literatūras un arī mūsu." J. Jansons - Brauns 1893. gadā savās „Domās par jaunlaiku literatūru," prātā turēdams sadzīves kritiku reālistu darbos un marksisma idejas, aicināja latviešu rakstniekus plūdināt „citu tautu varenās, spēcīgās idejas uz mūsu dzimtenes izdegušiem, nonīkušiem klajumiem." Patiesībā abi kritiķi maldījās: Eiropas literatūrā jaunu strāvu viesa ne reālisti, bet romantiķis Poruks. Bez tam nonicinātais „tautiskais" virziens izrādījās daudz bagātāks idejām un jaunrades problēmām, nekā bija domājuši tā kritiķi; tas izrādījās jo augligs rosinātājs tālākajā literatūras attīstībā. Tāpat tais pašos 90. gados par Istu evaņģeliju plašām tautas masām izveidojās marksisms un sociālisms kā „progresīvi" virzieni, cilvēces „taisnu un vainu" dziedinātāji un „jaunas Ēdenes" solītāji. Milzu piepūli un upurus prasījusi cīņa par to un šo ideju īstenošana Padomju Savienībā un citur . . . Un tomēr izrādās, ka pašu latviešu nonicinātā „sava kaktiņa, sava zemes stūrīša" filozofija saimnieciski un sociāli daudz vērtīgāka; un brīvajā nesociālistiski veidojamā Latvijā bija priekšzīmīgi atrisinājumi nacionālajām problēmām un cilvēka sociālajam nodrošinājumam.

IZNĀCIS ŽURNĀLS ZI...

angļu valodā.

Saturā: Vold. Kārkliņa un Gunta Zari...
J. Medeņa u. c. dzejoļi, Rūtas Speirs a...
viņas dzejoļi, J. Veseļa — Teiksma, Pr...
un Baltijas telpa, R. Staprāna — Giezn...
Mūsu senču ticība, Dr. H.Biezā, Dr. ...
— L. t. dz., L. t. deja...

Dubultnumurs $ 1.50. Gada abon. $ 2.0...
Alf. KALNAJA APGĀDS, 719 W. W...
Ill., USA.

Dr. ROMAN PNE...

Ilggadīga prakse alimnicās Vācij...
Specialists iekšķīgās, sieviešu un ...
3537 PARK AVE., MONTREAL, P.Q., ...
Runā vāciski un krieviski. Pie...

LATVIJAS AMERIKĀ

PIEŅEM VISADA VE...
IESPIEDUMDARBU ...

- LAULIBU un IESVĒTIBU IEL...
- VIZITKARTES,
- DOKUMENTUS BIEDRIB...
- KONCERTU PROGRAM...
- SARIKOJUMU BIĻET...
- PLAKĀTUS, DZIESM...
- GRĀMATAS un 2...
- VESTUĻU VEID... u. c.

PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:

LA BIROJA, 123 HURON IEL...
ONT., CANADA.

Pasūtinājumus lūdzam no...

PĒRCIET

GRĀMATAS — ŽURNĀLUS — KERAMIKU —
SKAŅU PLATES — KOKA UN ĀDAS
IZSTRĀDĀJUMUS — AUDUMUS.

DV GRĀMATNĪCĀ

123 HURON IELĀ, TORONTO.

SŪTIET

SAINĪŠUS SAVIEM PIEDERĪGIEM UN
DRAUGIEM UZ LATVIJU caur

DV GRĀMATNĪCAS Sainīšu nodaļu.

INFORMĀCIJAI ZVANIET EM 8-0792.

DAŽĀDAS KRĀSU FILMAS

ATTĪSTĪŠANAI UN KOPĒŠANAI

ĀTRA UN PIRMKLASĪGA APKALPE DAŽĀDOS LIELUMOS

PIEŅEM:

DV. GRĀMATNĪCA. 123 HURON ST., TORONTO 2-B.

Darba laiks no pl. 9—6, sestdienās no pl. 9—1 dienā.

LATVISKAIS, LAIKMETĪGAIS UN SVEŠAIS

(Pārnesums no 3. lpp.)

pat naturālismam, kas esot laikmetisks visas Eiropas virziens. T. Zeiferts 1890. gadā, referēdams par laikrakstos iespiesto daiļprozu, rakstīja: „Reālistiskais virziens aizņēmis visas pasaules literatūras un arī mūsu." J. Jansons - Brauns 1893. gadā savās „Domās par jaunlaiku literatūru," prātā turēdams sadzīves kritiku reālistu darbos un marksisma idejas, aicināja latviešu rakstniekus plūdināt „citu tautu varenās, spēcīgās idejas uz mūsu dzimtenes izdegušiem, nonīkušiem klajumiem." Patiesībā abi kritiķi maldījās: Eiropas literatūrā jaunu strāvu viesa ne reālisti, bet romantiķis Poruks. Bez tam nonicinātais „tautiskais" virziens izrādījās daudz bagātāks idejām un jaunrades problēmām, nekā bija domājuši tā kritiķi; tas izrādījās jo auglīgs rosinātājs tālākajā literatūras attīstībā. Tāpat tais pašos 90. gados par īstu evaņģeliju plašām tautas masām izveidojās marksisms un sociālisms kā „progresīvi" virzieni, cilvēces „kaišu un vainu" dziedinātāji un „jaunas Ēdenes" solītāji. Milzu piepūli un upuņus prasījusi cīņa par to un šo ideju īstenošana Padomju Savienībā un citur . . . Un tomēr izrādās, ka pašu latviešu nonicinātā „sava kaktiņa, sava zemes stūrīša" filozofija saimnieciski un sociāli daudz vērtīgāka; un brīvajā nesociālistiski veidojamā Latvijā bija priekšzīmīgi atrisinājumi nacionālajām problēmām un cilvēka sociālajam nodrošinājumam.

Vienpusība draud arī pašreizējiem svešu un laikmetisku vērtību meklētājiem latviešu trimdiniekos, ja tie par daudz pakļausies tikai dažu zemju garīgajiem strāvojumiem, kuŗus turklāt cenšas propagandēt ar milzīsku reklāmu gan rupjā, gan smalkā veidā. „Masu" kultūra, garīgais analfabētisms, amorālisms un nihilisms, kuŗa izpausmes vērojamas „modernajā" mākslā, cinismā, literatūrā un citur, „beigto," „sadragāto" un „nikno" cilvēku tipos, ir tikai viena vērtību pasaule, kuŗai varam tuvoties un lūkot saskaldīt tās jēgu. Veseli kontinenti no tā norobežojas. Lai skatāmies šai ziņā uz Indiju. Tās draudzību mēs nevarēsim iegūt ar svešu valodu, bet gan ar pašu latviešu valodu, sagvām dainām un villainēm, savu pasaules skatījumu un mākslas darbiem, kuŗos aistētiskais elements organiski apvienojas ar morālo ētosu un reliģisko godbijību vērtību priekšā. Indija mums var būt arī tieši paraugam, cik daudz svarīgu uzdevumu ir ap pašu kultūras celšanu. Tajā var ieguldīt izciliem panākumiem enerģiju milzīgi radošo gara pulki. Indiešiem ir pat speciāli viņu nacionālās kultūras mācību un audzināšanas institūti, kuŗu mērķos audzināt indiešus ar raksturu, kas spētu uzņemt un izpaust mūžīgās savas tautas vērtības. „Bharatiya Vidya Bhavan" apvienoto institūtu pamatnoteikumos piem. aizrādījums, ka studentiem jāmāca neupurēt nepārdomāti jaunu maiņu kaislībās senās formas un nostājas. Tā tad, priekšroka vērtībai, bet ne jaunajam. Tas tā milzīgā tautu blokā. Vai vismaz līdzsvara dēļ nebūtu jāmet skati arī uz turieni, seviški trimdas jaunaudzēm?

Latviskais, laikmetīgais un svešais ir reālie fakti, ar kuŗiem mums jāsastopas. Tie ir jāvērtē, jāierāda katram pienācīgā vieta no nacionāli nozīmīgā un vērtīgā viedokļa. Nopietni pieejot pie šīm problēmām, ir iespējams atrast ceļu, kas, nedarot pāri nevienam, ved latviešus progresa virzienā, saglabājot tautu veselu ar tās vērtībām un radot iespēju auglīgai jaunradei.

(Pārņemts no ALA Kultūras biroja biļetena.)

MEKLĒ SIEVIETI

mājas apkopšanai un 7 g. v. meitenes uzraudzībai pie atraitņa — latviešu mājā, St.Catharines, Ont.

Rakstiet šī laikraksta kant. — Nr. 554.

Bloor - High Park rajonā

IZĪRĒJAMA

liela istaba ar virtuvīti.

Parkošanas iespējas.

Zvanīt RO 2-9530, Toronto.

ALFRED STIKUTS
REALTOR
481-0431

KRĀSOTĀJS

Zema cena — augsta kvalitāte.

CL 5 - 6451

IZMANTOJIET IZDEVĪBU IEPRIECINĀT TUVINIEKUS UN DRAUGUS NOSŪTOT SAINĪŠUS CAUR

IMANTA

IMANTA PARCEL SERVICE A/S

PĀRTIKAS PREČU JAUNAIS SARAKSTS

Sūtot pārtikas saiņus saviem piederīgajiem un draugiem uz okupēto Latviju vai arī Krieviju, varat paši kombinēt šo sūtījumu saturu no zemāk minētajām precēm pēc savas patikas. Mēs nosūtām kvalitātīvi labākās preces par zemākajām cenām. Pārliecinieties un salīdziniet.

Sastādot šādu individuālu saini, iesaiņojumam jārezervē: sainim līdz 5 kg — 1 kg; sainim līdz 10 kg — 1,5 kg; sainim līdz 15 kg — 1,5 kg; sainim līdz 20 kg (maksimālais atļautais bruto svars) — 2 kg. Lūdzam to respektēt, jo pretējā gadījumā mums jātaupa iesaiņojums vai preces svars.

Tālāk — individuālo saiņu priekšmetu vai produktu cenām jāpieskaita šādi izdevumi licencei, apdrošināšanai un pārsūtīšanai (iesāktus 5 kg, rēķinot par pilniem 5 kg): par saini līdz 5 kg — $6.95 (uz Azijas Krieviju $7.95); 5—10 kg — $8.95 ($9.95); 10—15 kg — $10.75 ($11.95); 15—20 kg — $11.95 ($14.75).

Pārtikas saiņiem atļauts pievienot cigaretes un ziepes, kā arī atsevišķus darba rīkus (piem. stikla griežamo u. c.), bet ne citas t. s. rūpniecības preces (drānas, apavus u.t.t.).

PĀRTIKAS PRODUKTI UN KOLONIĀLPRECES
(krievu muitu ieskaitot).

Aboli, žāv., 1 kg	$1.65	Marmelāde, dažāda, 450/800	0.95
Aprikozes, žāv. 1 kg	1.10	Medus, bišu, 454/850	1.25
Auglī, žāv., 1 kg	1.25	Milti kviešu, baltie, 1 kg	0.50
Auzu pārslas, 1 kg	0.50	Olu dzelt. pulv. 500	3.50
Augu tauki(Palmin),1 kg	0.90	Olīveļļa, 385/500	2.05
Bēkons, 1 kg	2.40	Ovomaltīns, 227/350	1.20
Biskvīti, 200 g n/250 g b	0.80	Paprika, 100 g	0.35
Biskvīti, pildīti 370/420	0.85	Piena pulv. bundžās, 360/660	1.15
Buljona kubi, 50 g	0.25	Pipari, melnie vai baltie, 100 g	0.45
Cepamais pulveris, 30 g	0.10	Piparkūkas, 500 g	1.15
Citronella, pud. 10/75	0.20	Plūmes, žāv. pac. 250/300	0.40
Cukurs, smalkais / graudu, 1 kg	0.50	Plūmes, žāv., vaļējas, 1 kg	1.15
Cūku tauki, pac., 1 kg	1.65	Raugs, sausais, 250/330	1.15
Dateles, žāv. 370/200	0.35	Raugs ,parastais, 160 g	0.25
Dūmdesa īstā, Salami, 1 kg	2.95	Rīsi, 1 kg	0.60
Kafija, malta vai pupiņās, 1 kg	3.95	Rieksti, daž. (lazdu u.c.) 1 kg	1.25
Kafija bundžā (Maxwell) 454/620	2.15	Rozines, Kalif., pac., 340/390	0.40
Kafijas konc. Neskafé, 50/125	0.75	Rozines, Kalif. vaļ. 1 kg	0.95
Kakao pac., 1 kg	3.95	Safrāns, pul. 5 g /100	1.65
Kakao bundžā, 454/650	1.95	Siers, kausēts, 6 daž., 170/270	0.65
Kakao bundžā, 225/300	1.20	Siers „Maribo" u.c.,500 g	1.15
Kanēlis, standz. vai pulv., 100 g	0.25	Sinepju pulv., 112/160	0.55
Karameles (irisi) bundžā, 225/350	0.75	Speķis, žāv., 1 kg	2.20
Karameles (Irisi),454/650	1.45	Stērķele, 1 kg	0.55
Karameles (luksa, pildšok.) 454/750	1.95	Sviests, pac., 500 g	1.25
Karbonāde, žāv. 1 kg	3.30	Šķiņķis, spec. sāl., žāv., 3 kg	3.70
Kardemons, graudos / malts, 100 g	0.85	Šokolāde, daž., 100 g	0.50
Konfektes bundžās, 240/350	0.55	Šokolāde, Šveices vai Holandes (krēj., rūgtā, riekstu) 160 g	0.55
Krējuma pulv., 40%, 112/190	0.45	Tēja, pac. (Ridgway), 100 g	0.70
Krustnagliņas, 100 g	0.35	Tēja bundžā, 454/650	3.25
Košļ. gumija, 250 gab. 400 g	1.45	Vaniļas standz., 100 g	2.95
Lauru lapas, 100 g	0.15	Vīģes, žāv., 1 kg	1.15
Makaroni, 1 kg	0.45	Vinogu cukurs, pac., 400 g	0.75
Mandeles, 1 kg	2.25	Virces, 160 g	0.35
Mannā, 1 kg	0.45	Zupas konc. pac., 50 g daž.	0.30
Margarīns, vitaminizēts, 500 g	0.39	Zivju ēļļa, 150/200 u.t.t., u.t.t.	1.70

Pieprasiet mūsu katalogu!

Šeit minēsim tikai dažu saiņu piemērus (visas nodevas ir ieskaitītas):

C—9 — 9 kg smalkā vai graudu cukura, mannas vai miltu (svars pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cigaretes. Svars 10 kg $13.90

C—19 — 19 kg smalkā vai graudu cukura, mannas vai miltu (svars pēc pasūtinātāja vēlēšanās). 20 kg br. $22.40

Mēs sūtām arī drānu komplektus uzvalkiem, kostīmiem, mēteļiem, kleitām u.t.t. Mūsu rīcībā ir simtiem dažādu audumu, krāsu un kvalitāšu drānu. Pieprasiet paraugus! Nosūtām veļu, lakatus, gatavus apģērbus, segas, ādas, apavus, tualetes piederumus, kažokus, medicīniskus piederumus, darba rīkus, pulksteņus, mūzikas instrumentus, mājturības piederumus, medību bises, velosipēdu / motociklu / mazauto riepas un „šļaukas", rokas un kājminamās šujammašīnas u. t. t., u. t. t. Tuvākas ziņas par visu mūsu katalogā, kas sastādīts latviešu un angļu valodā.

Atsevišķo preču svaros, ja nav īpašu atzīmju, neto svars ir arī bruto svars. Tālāk tekstā pirmais skaitlis nozīmē neto, otrs — bruto, g = grami.

Nosūtām iepriekš minēto arī uz Poliju, Vāciju, Ungāriju u.c.

IMANTAS PĀRSTĀVIS

Daugavas Vanagu sainīšu nodaļa,

123 Huron St., TORONTO 2-B, Ont., Canada.

TRANSPORTA FIRMA

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

WEST TORONTO T. V. RENTALS

Īrē televizijas aparātus kopš 1954. gada.

LIELĀ IZVELĒ LIETOTI T. V. APARĀTI.

T. V. un RADIO labošana.

924 College St., Toronto.
LE 5-9646. E. BĒRZPUMPURS

DĀMU FRIZIERSALONS VENTA'

3 Westmoreland Ave. (Bloor - Dovercourt),

Tel. LE 6-9544, Toronto.

BRĪVDIENĀM piedāvājam

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

E. Dunsdorfs — LATVIJAS VĒSTURE — 1600 - 1710	$ 12.50
A. Voitkus — SPOGULIS — humoreska	$ 5.60
A. Johansons — VĒJU MEZGLI — esejas	$ 2.80
A. Daugule — SADEDZINĀTIE TILTI — romāns	$ 3.00
A. Čika un A. Šmits — — SPORTA SMAIDS — atmiņas	$ 3.00
T. Zeltiņa redakcijā — DZEJAS UN SEJAS — antaloģ.	$ 7.50
J. S. Turģenevs — DŪMI — romāns	$ 3.85
Guntis Žariņš — VARONĪBAS AUGSTĀ DZIESMA — stāsti	$ 3.80
Ilze Šķipsna — VĒJA STABULES — stāsti	$ 3.80
Dr. D. Biskaps — DZĪVES VĒJOS — ārsta dzīves un darba atmiņas	$ 5.50
TILTS Nr. 42./43 — žurnāls	$ 2.00
TILTS Nr. 44./45. — žurnāls	$ 2.00
LATVJU ZELTENE — rokdarbu žurnāls Nr. 41	$ 1.00
LATVJU ZELTENE — rokdarbu žurnāls Nr. 42	$ 1.00
J. Klīdzējs — JAUNIEŠI — romāns	$ 3.80
Irma Grebzde — KALNI KAPJ DEBESĪS — noveles	$ 3.60
Marg. Kovaļevska — POSTA PUĶE — romāns	$ 4.00
F. E. Tamsāre — VELNS AR VILTOTU PASI — romāns	$ 3.40
V. Kārkliņš — VAKARA ZVAIGZNES — romāns	$ 4.00
Francis Molnārs — PĀVILIELAS ZEŅI — jaunatnes romāns	$ 3.00
V. Krāslavietis — AR LAIKA DEGLI — dzejoļi	$ 3.00
A. Eglītis — DIVI KĀPIENI — ar autora zīmējumiem	$ 2.80
S. Lazdiņa — SADEGUŠIE SPĀRNI, II daļa — romāns	$ 3.90
E. Dārziņš — PAVASARA STRAUMES — dienas grām.	$ 3.50
Andr. Eglītis — LĀSTS — dzejoļi	$ 4.25
LATVIJAS ATBRĪVOSANAS KARA VĒSTURE, II d.	$ 8.00
K. Kurbads — SILU SALKAS — dzejoļi	$ 2.80
A. Irbe — MUMS NAV SVĒTVAKARU — novelēs	$ 3.20

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICĀ,
123 Huron Street, Toronto 2-B, Ont., Canada.

Dr. ROMAN PNEWSKY

Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists tuberkulozes, sieviešu un venerisko slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P.Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 8—9 vakarā.

IZNĀCIS ŽURNĀLS ZINTIS Nr. 6/7

angļu valodā.

Saturā: Vold. Kārkliņa un Gunta Zariņa noveles, V. Sniķeres, J. Medeņa u. c. dzejoļi, Rūtas Speirs apcere par V. Sniķeri un viņas dzejoļi, J. Veseļa — Teiksma, Prof. Spekkes — Dzintars un Baltijas telpa, R. Stapriņa — Gleznieciba, Em. Brastiņa — Mūsu senču ticība, Dr. H.Biezā, Dr. Andersona, V. Dārziņa — L. t. dz., L. t. dejas u. c.

Dubultnumurs $ 1.50. Gada abon. $ 2.00, ārpus Amerikas $ 1.-. Alf. KALNAJA APGĀDS, 719 W. Willow St., Chicago 14, Ill., USA.

LATVIJAS AMERIKĀ

MODERNĀ

SPIESTUVE TORONTO

PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS:

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES,
- VIZĪTKARTES,
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBAM,
- KONCERTU PROGRAMMAS,
- SARĪKOJUMU BIĻETES,
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS,
- GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
- VESTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES u. c.

PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:

LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, 2-B, ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792.

Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

OPTIĶIS LUNSKY

670 COLLEGE St., Toronto

WA 1-3924.

Vass & Rendek

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave., Apt. 403, College un Spadina ielas stūrī).

Tel. birojā — WA 2-6111, WA 2-6112, TORONTO.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.

Tel. LE 4-1663.

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn. $ 8.50 par 6 mēn., $ 16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci,

SAV. VALSTĪS:

A. Lāci, 101 Brighthwater Court, Brooklyn 35, N.Y.
J. Lāci, 611 Argyle Rd., Brooklyn 30, N. Y.
V. Zuti, 32 Dayton St., Newark 14, N. J.
A. Libieti, 2528 W Becher St., Milwaukee 15, Wisc.
J. Ezergaili, 12102 Miles Ave., Cleveland 5, Ohio.
V. Hermani - Daly, 368 Heine St., Elgin, Ill.
A. Ozoliņu, 1643 N. Orchard St., Chicago 14, Ill.
V. Miķelsonu, 426 N. Prairie Ave., Kalamazoo, Mich.
V. Zirniti, 138 Barklay N. E., Grand Rapids, Mich.
V. Irbi, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y.

KANADĀ:

J. Gailīti, 12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont.
H. Grebli, 85 Maple St., St. Catharines, Ont.
J. Ligeri, 2325 Dunn St., Niagara Falls, Ont.
A. Cauku, 350 Maitland St., London, Ont.
J. Roni, 57 David St., Brampton, Ont.,
M. Kiviti, 236 First Ave., Ottawa, Ont.

ANGLIJĀ:

DVF Grmatnicu, 72 Queensborough Terrace, London.
J. Turciņu, 64 Sholebroke Ave., Leeds.

ZVIEDRIJĀ:

DV Stokholmas nodaļa, P. O. 220, Stockholm.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Adrese: .....

Mr., Mrs., Miss .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai

(Nevajadzīgo svītrot).

Paraksts .....

Britanija un kopīgais tirgus

BRITU, FRANČU UN VĀCU VIEDOKLIS

(VĒSTULE NO VĀCIJAS)

Laikam gan neviena britu valdība līdz šim nav atradusies tik grūtā stāvoklī kā pašreizējais britu ministru kabinets. Jau apmēram gadu tas ir siksti cīnījies par Britanijas uzņemšanu Eiropas kopīgā tirgū. Tam ir nācies vest cīņu ne tikai ārējā frontē, t. i. ar pārējiem kopīgā tirgus locekļiem, bet arī pašu mājās — ne tikai ar opozicijas partiju, bet pat ar konservatīvās partijas locekļiem un britu sabiedrisko domu.

Kādi ir britu pretestības iemesli?

Oficiāliem iemesliem, bez šaubām, ir saimnieciska rakstura: Britu Kopvalsts locekļu (resp. britu dominiju) saimnieciskās intereses un Anglijas saimnieciskās saites ar Britu Kopvalsti. Visai izplatīts, kaut arī satura ziņā stipri šķidrā", konservatīvi noskaņotā avīze „Daily Express" ved aktīvu karu pret britu iestāšanos kopīgā tirgū minēto tradicionālo saišu vārdā. Personas ar izcilu stāvokli britu sabiedrībā (politiķi, rakstnieki u. c.) asi nostājas pret to (piemēram, feldmaršals Montgomerijs u. c.) — opozicijas partijai bez atsaukšanās uz minētām Kopvalsts saitēm ir vēl citi iebildumi. Tā uzstāda jautājumu: vai iestāšanās kopīgā tirgū nepaslikt inās britu strādnieku un tautas masu stāvokli, jo briti vienmēr lepojas ar savu „Welfare state" — medicīnisko palīdzību, strādnieku atvaļinājumiem u. c.? Kā atsēkojums minētajiem iebildumiem un pārsteigums nāca kāda britu tautsaimnieka raksts vienā no lielākajām Skotijas avīzēm. Viņa minētie skaitļi rādīja, ka „samaksāto brīvdienu" jautājumā Britanija atrodas vienā no pēdējām vietām, un kopējā tirgus zemes ir aizsteigušās tai tālu priekšā. Piemēram, Francijā strādniekiem ir caurmērā 19—29 samaksātas brīvas dienas gadā, Rietumvācijā 22—37, bet Britanijā tikai 17—18. Minētais tautsaimnieks nebīja minējis, ka arī medicīniskās palīdzības ziņā Vācija ir priekšā Britanijai. Tāpat arī jautājumā britu strādnieki ieņem patlaban pirmo vietu Eiropā — streikošanā, jo nekur nav tādas streikošanas „brīvības" resp. tik daudz streiku kā Britanijā.

Bet spēcīgāki par „oficiāliem" ir neoficiālie britu iebildumi pret iestāšanos kopīgā tirgū, pie tam tiem ir pa lielākai daļai psiholoģisks raksturs, un vienam otram britu īpatās mentalitātes nepazīnējam tie izliksies nesvarīgi, varbūt pat dažreiz drusku bērnišķīgi. Šie iebildumi izpaužas ne tikai profesionālu žurnālistu rakstos presē, bet arī privātās sarunās, lasītāju vēstulēs redakcijai, sapulcēs pieņemtās rezolūcijās u. c.

Angliem nepatīk, ka viņus sauc par „koloniālistiem", bet patiesībā — sirds dibenā valdums angļu turpina dzīvot illūzijās, ka Britu Kopvalsts locekļes ir vēl pa daļai britu kolonijas. Caurmērā anglis vēl arvien iedomājas, ka Britu Kopvalsts ir varena imperija (ne par velti šim mēs bijām lepna un brīva nācija Britu Kopvalsts priekšgalā, veca un augsti cienīta monarchija. Tagad mums draud briesmas kļūt par atpalikušu republikānisku provinci, ieslēgtu Eiropā. Mūsu bērniem būs jādzied britu līdzšinējās himnas vietā „Dievs svēti Eiropas kopvalsts pārnacionālo (supra national) galvu!" . . .

Rodas jautājums: kādēļ gan britu valdība tik dedzīgi cīnās par Britanijas iekļaušanu kopīgā tirgū, ja to nevēlas tautas vairums? Britu valdībai ir zināmi daži saimnieciski un politiski fakti, kuŗus nezina plašā publika (piemēram, fakts, ka Eiropas kopīgā tirgus saimnieciskais stāvoklis pag. gadā bija labvēlīgāks par Britanijas un tās saimniecisko sabiedroto stāvokli: pēdējā imports pārsniedza eksportu). Britu valdība saprot arī no austrumiem draudošās briesmas un līdz ar to Eiropas apvienošanās nepieciešamību.

Par līdzšinējām neveiksmēm tieksmē pievienoties kopīgam tirgum, vairums britu dara atbildīgus abus tradicionālos „grēku āžus" — ģenerāli de Gollu un Dr. Adenaueru, it sevišķi pirmo. Izmantoju savu uzturēšanās laiku Strasburgā, lai drusku iepazītos ar patieso franču tautas un preses noskaņojumu. Lasot 2 visai izplatītus pretēja virziena franču laikrakstus „Figaro" (kas aizstāv de Golla līniju) un „Le Monde" (kurš ir noskaņots pret de Gollu), sarunājoties ar franciem (piemēram, ar vienu no Eiropas Padomes darbiniekiem), guvu tomēr iespaidu, ka franči nav noskaņoti pret britiem un to iestāšanos kopīgā tirgū, bet tikai pret dažādām priekšrocībām, kuras prasa sev briti, lai apmierinātu Britu Kopvalsts locekles (piemēram, jautājumā par sevišķu priekšrocību piešķiršanu Britu Kopvalsts locekļu lauksaimniecības ražojumiem). Ir gluži dabiski, ka Francija, tāpat kā katra valsts, cenšas vispirms aizstāvēt savas saimnieciskās (lauksaimniecības) intereses. Pie tam man ir jāpasvītro, ka franči, ar kuriem runāju, nebūt nebija de Golla partijas viri. Interesējos arī par ģenerāļa de Golla popularitāti Francijā, jo britu avīzes apgalvo, ka de Golls vairs nebaudot franču tautas uzticību. Sarunās ar frančiem guvu iespaidu, ka de Golls ir vēl arvien populārs vienkāršajā tautā, bet ne demokratiski (jeb sociāldemokratiski) noskaņotajā inteliģencē.

Kāda ir vācu nostāja pret Britaniju? Ne radio, ne presē, ne sarunās ar vāciešiem nejutu negatīvu nostāju pret Britanijas iestāšanos kopīgā tirgū. Britu pēdējās prasības tika pat nosauktas par mērenām un saprātīgām. Vācu valdības pārstāvis paskaidroja presē, ka tā cenšoties, tāpat kā agrāk, pēc iespējas ātrāk panākt Britanijas iestāšanos kopīgā tirgū. Viņš arī domājot, ka būtu iespējams ievērot Britu Kopvalsts intereses. Vispāri vācu preses mērenais tonis kopīgā tirgus jautājumā krasi atšķiras no britu avīžu rakstu un lasītāju vēstuļu diezgan asā izteiksmes veida. Vācu radio un prese gan protestē, ka Britanija stāv „vēsturiskas izšķiršanās" priekšā: izkļūt ārā no sava insulārā, noslēgtā stāvokļa — jeb galīgi atteikties no līdzdalības Eiropas attīstības gaitā. Viens no vācu žurnālistiem avīzē „Stuttgarter Nachrichten" izteic domu, ka, ja briti gribētu iestāties Eiropas politiskajā ūnijā, tad nebūtu grūti nokārtot strīdīgos saimnieciskos jautājumus. Bet no šīs politiskās saistīšanās britu sabiedrība visvairāk baidās, — it seviķi britu strādnieku partija. Pēdējā ir pat dzirdamas balsis, ka jaunu vēlēšanu un un strādnieku partijas uzvaras gadījumā pēdējā nejutīsies saistīta ar konservatīvā kabineta agrāk vestajām sarunām un lēmumu iestāties kopīgā tirgū . . . bet varēs no tā atteikties.

Visai savāds ir Beļģijas ārlietu ministra Spaaka stāvoklis. Vācu prese ironizē, ka viņš līdz šim, baidīdamies no „vācu-franču hegemonijas" nodibināšanās Eiropā, esot dedzīgāk aizstāvējis britu intereses Eiropas politiskās ūnijas izveidošanā nekā paši briti: piemēram, viņš prasījis, lai minētās ūnijas izveidošana netiktu uzsākta pirms britu pievienošanās kopīgam tirgum. Tagad liekas, ka Spaaks ir beidzot zaudējis pacietību, un tā ir izskaidrojami viņa asie izteicieni par britu izturēšanos kopīgā tirgus jautājumā. Internacionālajā sociālistu konferencē Briselē š. g. jūlijā, kuŗā piedalījās arī britu strādnieku partijas līderis Gaitskells, Spaaks aizrādīja, ka tie, kas vēlas kļūt kādas organizācijas locekļi, parasti neuzstāda noteikumus un nenāk ar prasībām, lai pārējie organizācijas biedri grozītu savus ieskatus viņu dēļ. „Britu strādnieku partijas locekļi acīm redzot grib, lai mēs, ceļos nometušies, lūdzam viņus iestāties kopīgā tirgū!"... Beļģijas sociālistu partijas locekļis Bohi (Bohy) gāja vēl tālāk un kodīgi piezīmēja: „Liekas, ka ne Britanija lūdz uzņemt to kopīgā tirgū, bet kopīgā tirgus valstis lūdz, lai tās tiktu uzņemtas Britu Kopvalstī."

Priseles sarunu pārtraukšanu un atlikšanu uz vēlāku laiku vācu prese nosauc par „sāpīgu novilcināšanos". Franču avīzes aizrāda, ka sarunu pārtraukšana nenozīmējot to galīgu izbeigšanu. Par spīti šim franču optimismam, jāaizrāda, ka jautājums par britu iesaistīšanos pārējo Eiropas valstu apvienībā tomēr ir atbīdīts diezgan tālā (un nezināmā!) nākotnē, un Rietumi vēl arvien nav vienoti varbūtējai cīņai pret Austrumiem.

Austra Augenberga

DIVI SATELITI ORBITĀ

Amerikāņu aģentūra, ka abiem padomju kosmonautiem orbitā varētu pievienoties vēl trešais.

Oficiālas personas Keip Kanaverālā, no kurienes notika abi amerikāņu astronautu lidojumi izplatījumā, paskaidro, ka padomju fantastisko pasākumu pamatā meklējamas viņu daudz spēcīgākās raķetes. Amerikāņu Atlasam, piemēram, ir tikai 360.000 mārciņu atgrūdiens, salīdzinot ar vienu miljonu mārciņu atgrūdienu, kāds ir padomju raķetēm. Sav. Valstīm tādas būs, būs pat daudzkārt spēcīgākas, bet ne ātrāk par 1964.—1965. gadu. Tas, ko pagājušās nedēļas nogalē paveica Pad. Savienība, Sav. Valstis var cerēt paveikt ne ātrāk kā pēc viena gada. Nākamais amerikāņu astronauts, piemēram, izplatījuma lidojumā dosies septembŗa beigās, bet ir paredzēts, ka viņš zemes lodi apriņķos tikai pusduci reižu.

Sakarā ar padomju raķešu atgrūdiena milzīgo spēku krievi spēj iešaut orbitā daudz lielākas kapsulas nekā amerikāņu Merkurijs. Līdz ar to padomju kosmonauti lidojuma laikā jūtas nesalīdzināmi ērtāk un ir pietiekami apgādāti, lai gaisā varētu uzturēties ilgu laiku. Nikolajevs un Popovičs, cik zināms, ap zemes lodi riņķos vairākas dienas.

Abu krievu kosmonautu sapsānās izplatījumā — 150 jūdžu virs zemes, ir sākums mēģinājumiem dabūt cilvēku uz mēness un atpakaļ. Sav. Valstis to bija iecerējušas paveikt ne vēlāk kā 1968. gadā, varbūt nedaudz ātrāk. Tāpat amerikāņi cerēja, ka spēs savu programmu pietiekami sasteigt, lai būtu pirmie zemei tuvākās planētas iekarotāji. Tagad par to ļoti jāšaubās; kamēr savu programmu steidz Sav. Valstis, to pašu, acīmredzot, dara arī Pad. Savienība.

Līdz ar kosmonautu Nikolajeva un Popoviča vienlaicīgu parādīšanos orbitā Sav. Valstīm atklājies kāds līdz šim labi saglabāts krievu noslēpums. Keip Kanaverālā ir tikai viena raķešizšaušanas platforma, kas piemērota satelita ievadīšanai orbitā. Pēc lietošanas amerikāņiem nepieciešams septiņu nedēļu ilgs laiks jauna šāviena sagatavošanai. Amerikāņi bija pārliecināti, ka arī krieviem ir tikai viena platforma, bet nedēļas nogales notikumi pierādīja pretējo.

ROSIGA DARBINIEKA . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

pas. Par rosīgu saimniecisku darbību A. Golts apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni.

Trimdai sākoties, Golts ar dzīvesbiedri pārcēlās vispirms uz Vāciju, vēlāk uz Kanadu, kur savas vecumdienas klusi pavada zeltraču pilsētā Timminsā.

Rosīgajam darba rūķim viņa draugi un bijušie līdzstrādnieki novēl daudz baltu dieniņu!

Raits Ritums

Dzintarieši Kēnigšteinā...

(Pārnesums no 6. lpp.)

Alberts Spoģis referēja par tematu Dialektiski — materiālistiskais ateisms kā filozofiska pseudoreliģija.

Psihologs Dr. N. Picka bija piesūtījis referātu Personības veidošanās.

Dr. A. Namsons, Baltijas Institūta vadītājs Kēnigšteinā, referēja par tematu Latvijas lauksaimniecības struktūras pārveidošana no 1940.—1962. gadam. Referents nepārtraukti sēko komūnisma metodēm un pārmaiņām daudzās dzīves nozarēs, tā viņš sistēmatiski un chronoloģiski pamato visas pēdējo divu gadu desmitu pārmaiņas Latvijas lauksaimniecībā.

Cand. rer. pol. Pauls Začs referēja par tematu: Komūnisms — ārēji miermīlīgs, iekšēji agresīvs.

LKSA „Dzintars" Vācijas vienība katru gadu divas reizes Kēnigšteinā riko Studiju dienas par dažādām aktuālām problēmām. Šajās studiju dienās var piedalīties kā viesis katrs tautietis. Līdzšinējā pieredze māca, ka šāda veida referātu un diskusiju sanāksmes dod ļoti daudz, īpaši mūsu jaunatnei, jo diskutē arī dažādas latviešu sadzīves un trimdas problēmas. Nākošā sanāksme paredzēta starp Ziemassvētkiem un Jaungadu.

✝

Fraternitas Cursica filistrs

JĀNIS VANAGS

aizgājis aizsaulē 1962. gada 30. jūnijā Hamburgā, Vācijā.

Par viņu sēro

FRATERNITAS CURSICA KONVENTS.

NEMĒĢINIET DZIEDĀT

Pēc tik ilgas klusēšanas esmu parādā maniem draugiem un god. bijušiem draugiem dažus komentārus.

Man katēgoriski jānoraida dažās aprindās cirkulējošās valodas, ka es, paklausot Dr. Upenieka norādījumam, Cikagas jaunatnes svētkos būtu piedalījies tvista konkursā jeb pusformālā ballē, kas ieies latviešu trimdas vēsturē ar intrigējošo nosaukumu: To skaidro ūdeņ' nejauciet.

Tāpat man oficiāli jāatsauc baumas, ka šajā galā sarikojumā, kur peldbaseina malā, glaunā hotelī mūsu jaunieši basām kājām un galvām, tikai peldkostīmos tērpušies, steigā centās viens ar otru iepazīties, es būtu ieradies gaŗos ūdens zābakos un mēģinājis baseinā ar prastu makšķeri noķert kādu smuku varaviksnes foreli.

Cikagā minētā laikā es nemaz nebiju. Ja viens otrs no peldbaseina tiešām būtu ko labu izvilcis, varu tikai gratulēt. Vienam otram vecākam jaunietim gan varētu interesēt, ko laimīgie makšķernieki ūdens jaukšanas ballē lietojuši ēsmai. Saubos, vai tie savus noslēpumus atklās.

Tāpat es šaubos, ka tie daži kaktu čukstētāji, kas apgalvo, ka misters Pelēkais atstājis savu rakstāmmašīnu rūsai tādēļ, ka esot pārdevis dvēseli naudas velnam un diendienā strādājot dīvās vai pat vairākās darba vietās, — kā vīri varētu šīs aplamības pateikt man personīgi acīs.

Varbūt es nerakstīju tikai tādēļ, ka kāds cienījams šīs avīzes lasītājs vēstulē redaktoram pirms vairākiem mēnešiem izteicās: „Labi, ka jūsu vadībā avīzē pie vārda vairs netiek Pelēkais, kas katru mailiti aprakstīja garu garos rakstos."

Tajā pašā laikā daudzi veci un jauni makšķernieki man gan ar labu, gan jaunu prasījuši pastāstīt par notikumiem brīvā dabā, un lai es turpinātu dot savus lietderīgos padomus, kas bieži vien praksē izrādījušies nekur nederīgi. Diemžēl, zivis tāpat kā daudzi taupīgi tautieši latviešu laikrakstu neabonē. Jāņem vēl vērā, ka zivīm nav dota iespēja laikrakstu aizņemties no kaimiņa, kas sapratis, ka avīze iznāk nevis nedaudzu redakcijas un spiestuves darbinieku, bet visas latviešu sabiedrības dēļ.

*

Nesen šajā pašā laikrakstā jūs dabūjāt zināt, ka Niagarā pirmo reizi ievēlēts latviešu Zušu karalis. Tas bija gadskārtējā zušu derbija uzvarētājs. Man jāaizrāda, ka Toronto pilsētā Zušu karaļa godu jau labu laiku pārņēmis kungs J. Miškins. Viņa zuši gan ir žāvēti, sulīgi un briesmīgi gardi. Kungs J. Miškins Zušu karaļa titulu ieguva, nopērkot kunga Rozes pazīstamo zivju pārstrādāšanas uzņēmumu.

*

Zušu makšķernieki šinī kontinentā dabū kādreiz pat līdz 8 mārc. smagus čūskulēnus. Austrālijā 3 latviešu makšķernieki, uz zušiem braucot, āķim piekēries pavisam smags un nelāgs loms. Auklu ietinot, āķa galā pārsteigtie makšķernieki atrada slīkoni.

*

Šovasar Toronto tuvumā, Port Credit upē ar savām laivelēm braukājuši dažādu etnisku grupu brīvās dabas cienītāji.

Itāļi savā laivā spēlējuši ģitaru un dziedājuši: „O dolari! O unemplejmeto! — No multo bene!"

Vācieši tāpat bez ģitāras dziedājuši: „Noch zwei Monate und wir werden Heimat deine Sterne sehen".

Trešā laivā bijuši skoti un tie nekā nav dziedājuši.

Pilnīgi negaidot no upes ūdeņiem atdalījies taisni 4 mārciņas smags bass un ielēcis pie skotiem. Morāle: ja gribiet tikt pie zivīm bez makšķeres — nemēģiniet dziedāt.

*

St. Vasarājs un K. Taškāns kādas 43 jūdzes no Toronto ierīkojuši skaistu izbraukuma vietu zaļumniekiem. 80 akru lielais īpašums saucas Happy Hill Park. Daži tautieši sūdzējušies, ka jauko parku pagrūti atrast.

Pirmo reiz braucot uz Happy Hill parku, ieteicams braukt caur Orandžvili. Vietā, kur krustojas 9. un 10. lielceļi, jāpārslēdz ātrumi un pa 10. ceļu jādodas vēl 1½ jūdzes uz ziemeļiem, tad jānogriežas pa labi uz Hockley Rd. Uz pēdējā ceļa vēl jānorīpo 4½ jūdzes pa asfaltu un Happy Hill parks būs sasniegts.

A. Pelēkais

SEKULĀRĀ UN KRISTĪGĀ VĒSTURES . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Kristīgā vēstures izpratne var tulkot mūsu tautas pēdējo gadu desmitu grūtos pārdzīvojumus vienīgi kā Dieva vadības pielaisto smago pārbaudījuma laiku, kad visiem mums no jauna sevi jāpārbauda un jāizšķiras, vai slīdēt atpakaļ šķietamā nevarībā, vai pat atvērt vārtus spēkiem, kas mūs rauj iekšā bezdibeni, jeb vai turpretim atcerēties Sv. Rakstu vārdus: „Redzi, es tavā priekšā esmu licis dzīvību un nāvi, svētību un lāstu. Izvēlies to, kas labs, tad tu dzīvosi" (5. Mo. 30, 19).

Bet kā svēta apņemšanās uz šo jautājumu lai būtu Jaunās Derības vārdi vēstulē Efezas draudzei 6, 10-13: „Beidzot — topiet stipri savā Dievā un Viņa varenajā spēkā . . . Jo ne pret miesu un asinīm (vien) jums jācīnās, bet pret valdībām un varām, šīs tumšības pasaules valdniekiem un pret ļaunajiem gariem pasaules telpā. Tāpēc satveriet visus Dieva ieročus, lai jūs būtu spējīgi preti stāties ļaunajā dienā, un, visu uzvarējuši, varētu pastāvēt."

Berlīnes sienas . . .

Atsevišķs Pad. Savienības miera līgums ar Austrumvāciju nav vienīgās Bonnas rūpes. Sav. Valstis pēdējā laikā sākušas strauji mainīt savu Rietumeiropas aizsardzības stratēģiju un Bonna baidās, ka amerikāņi nolēmuši aizsardzības sloga smagāko nastu uzvelt Rietumvācijai un Francijai. Un tā tas arī ir. Vašingtonas uztverē Rietumeiropa tagad ir kā saimnieciski, tā militāri tik nobriedusi, ka tā var aizstāvēt pati savas intereses.

Pietumeiropā Sav. Valstis noteikti plāno spēku atvilkšanu — ar laiku līdz pat tādiem apmēriem, ka Padomju Savienības divīzijām preti stāvēs tikai eiropieši.

P. Eglājs.

KANADAS BAZNICĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331. Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

19. augustā, plkst. 10 rītā dievkalpojums Sidrabenē.

Sestdien, 25. augusta vakarā bērnu nometnes noslēguma dievkalpojums Sidrabenē.

26. augustā, plkst. 11 dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā.

Māc.A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

19. augustā, plkst. 11 no rīta svētbrīdis Saulainē.

26. augustā, plkst. 2 p. p. dievkalpojums Jāņa baznīcā.

Iespējams, ka remontu dēļ dievkalpojumu kārtība Jāņa baznīcā augusta mēnesī būs jāgroza. Draudzes locekļi lūgti sekot dievkalpojumu ziņām laikrakstos.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

19. augustā, plkst. 2,30 p. p. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

26. augustā, plkst. 12 dievkalpojums draudzes laukumā īpašumā.

LONDONA, ONT.

Māc. J. Traulnš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

26. augustā, plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

19. augustā, plkst. 3.30 p. p. dievkalpojums.

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

Otavas latviešu ev. - lut. Micra draudze; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.

HAMILTONA

Māc. E. Pāvasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1425 W 13-th Ave., Vancouver 9, B. C. tel. RE 8-8797, Vankuveras ev. - lut. latviešu draudze.

26. augustā, plkst. 3 p. p., Kitsilano baznīcā dievkalpojums.

MONTREĀLĀ

Māc. A. Voltkus, 5438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

19 augustā, plkst. 7.00 vakarā dievkalpojums .

26. augustā plkst. 7.00 vakarā dievkalpojums .

Spredikos viesis — prāv. Dr. V. Sanders.

Māc Viesturs Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

18. / 19. augustā rudens svētki. Tērvetē.

26. augustā, plkst. 11 no rīta draudzes laukumā īpašumā Tērvetē sezonas slēgšanas dievkalpojums.

No š. g. 27. augusta līdz 13. septembrim draudzes mācītājs atradīsies atvaļinājumā.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1649 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Kirsons, tel. FI 3-2420.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11-os. Svētdienas skola un kora mācība plkst. 9.30. Visi laipni aicināti.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 p. p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 14 Park Rd., Bloor pazemes pieturas tuvumā. Svētdienu rītos plkst. 10.45 — 11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viņu garums 1350 — Ošavas raidītāja.